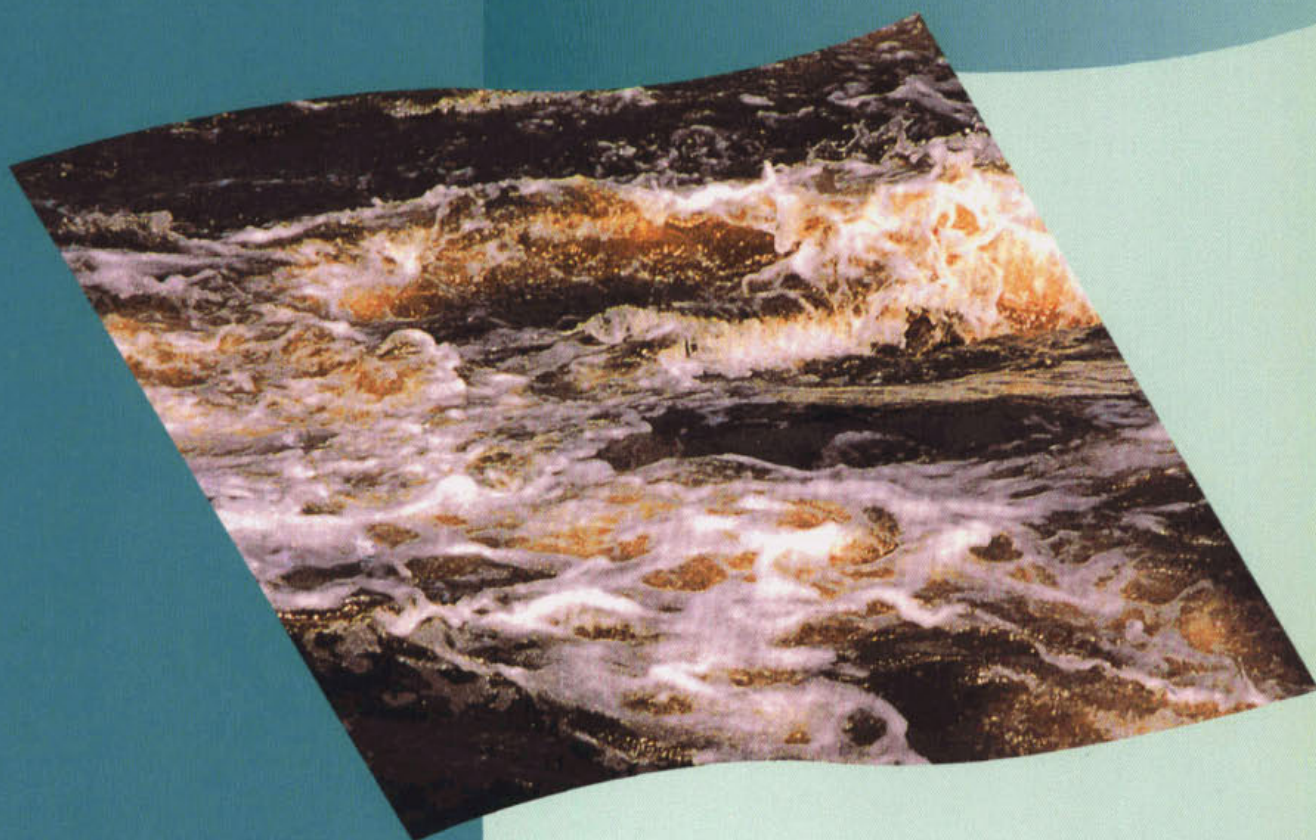

Draagvlak voor het waterbeheer

*Deel 2: Argumenten achter de beoordeling
van het waterbeheer door het publiek*

2000

17

Draagvlak voor het waterbeheer
*Deel 2: Argumenten achter de beoordeling
van het waterbeheer door het publiek*

Auteurs:

Ir. S. Lijklema

Dr. M.A. Koelen

Arthur van Schendelstraat 816
Postbus 8090, 3503 RB Utrecht
Telefoon 030 232 11 99
Fax 030 232 17 66
E-mail stowa@stowa.nl
<http://www.stowa.nl>

Publicaties en het publicatie-
overzicht van de STOWA kunt u
uitsluitend bestellen bij:
Hageman Fulfilment
Postbus 1110
3300 CC Zwijndrecht
tel. 078 - 629 33 32
fax 078 - 610 42 87
e-mail: hff@wxs.nl
o.v.v. ISBN- of bestelnummer en
een duidelijk afleveradres.
ISBN 90.5773.096.0

2000

17

INHOUDSOPGAVE

TEN GELEIDE

SAMENVATTING

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding voor het onderzoek	1
1.2	Probleemstelling	1
1.3	Opzet van het onderzoek	1
1.4	Steekproef	3
1.5	Werkwijze bij de analyse	3
1.6	Opzet van het rapport	3
2	RESULTATEN	5
2.1	Het oordeel over de uitvoering en de waterkwaliteit	5
2.2	Relatie van het oordeel met enkele achtergrondvariabelen	6
2.3	De redenen die ten grondslag liggen aan het oordeel over de uitvoering	7
2.3.1	De redenen uitgesplitst naar positief of negatief oordeel over de uitvoering	10
2.4	De redenen die ten grondslag liggen aan het oordeel over de waterkwaliteit	12
2.4.1	De redenen uitgesplitst naar positief of negatief oordeel over de waterkwaliteit	14
2.5	Relatie van de redenen met enkele achtergrondvariabelen	16
3	VERGELIJKING VAN DE RESULTATEN MET HET VORIGE ONDERZOEK	19
3.1	Vergelijking van de steekproeven	19
3.2	Veranderingen in de mening over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater	19
3.2.1	De verschuiving in oordeel over de uitvoering nader bekeken	21
3.3	Veranderingen in de mening over de waterkwaliteit	23
3.3.1	De verschuiving in oordeel over de waterkwaliteit nader bekeken	24
3.4	Enkele nadere analyses	26
4	DISCUSSIE EN CONCLUSIES	27
4.1	Discussie	27
4.2	Conclusies	30
4.3	Betekenis voor de communicatie	31
	LITERATUUR	33
	BIJLAGEN	35

TEN GELEIDE

In 1999 heeft de STOWA onderzoek laten uitvoeren naar het maatschappelijk draagvlak voor het waterbeheer (STOWA-rapport 99-09, Lijklema en Koelen, 1999). Dit onderzoek leverde kennis en inzicht op over de publieke perceptie van het waterbeheer en manier waarop de bereidheid hieraan mee te betalen tot stand komt. Ook is onderzocht in hoeverre de waterschappen een goed beeld hebben van de publieke perceptie van het waterbeheer en van de factoren die hierop van invloed zijn. Dit onderzoek was grotendeels kwantitatief van aard. Dat betekent dat statistische samenhangen kunnen worden blootgelegd, maar dat niet is ingegaan op de *redenen* van de respondenten om de vragen te beantwoorden zoals zij doen. Daarom heeft de STOWA opdracht gegeven voor een aanvullend, kwalitatief onderzoek waarin aan dezelfde respondenten gevraagd is hun mening toe te lichten. *Waarom* vindt men dat het waterbeheer al dan niet goed wordt uitgevoerd? *Waarom* vindt men dat het oppervlaktewater de laatste jaren al dan niet schoner is geworden? Dat zijn de vragen waarop het onderhavige onderzoek antwoord geeft.

De opdracht voor dit onderzoek is door de STOWA verleend aan de Water Quality Management Foundation te Renkum. Uitvoerend onderzoeker was mw. ir. S. Lijklema. De begeleiding was in handen van mw. dr. M.A. Koelen van de Leerstoelgroep Communicatie en Innovatiestudies van de Landbouwniversiteit Wageningen. Vanuit de STOWA is het onderzoek begeleid door drs. B. van der Wal en door een begeleidingscommissie bestaande uit ir. M.A. de Ruiter en mw. ir. H. Cusell (dienst DWR van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht) en dr. L. Lijklema (Water Quality Management Foundation).

Utrecht, juli 2000

De directeur van de STOWA,

ir. J.M.J. Leenen

SAMENVATTING

In dit onderzoek wordt dieper ingegaan op enkele aspecten van een eerder STOWA-onderzoek naar het maatschappelijk draagvlak voor het waterbeheer (STOWA-rapport 99-09, Lijklema en Koelen, 1999). In dat vorige onderzoek, dat kwantitatief van aard was, beoordeelde 24% van de respondenten de uitvoering van het waterbeheer negatief terwijl 29% meende dat het oppervlaktewater er de laatste jaren niet schoner op was geworden. In het huidige onderzoek is aan dezelfde groep respondenten gevraagd hun mening toe te lichten. *Waarom* vindt men dat het waterbeheer al dan niet goed wordt uitgevoerd? *Waarom* vindt men dat het oppervlaktewater de laatste jaren al dan niet schoner is geworden? Dat zijn de vragen waarop het onderhavige onderzoek antwoord geeft.

Het blijkt dat de manier waarop men de waterkwaliteit beoordeelt in sterke mate bepalend is voor het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer in het algemeen. Respondenten die de uitvoering van het waterbeheer negatief beoordelen, voeren hiervoor het meest argumenten aan die vallen in de categorie 'waterkwaliteit negatief' terwijl de meestgenoemde argumenten van degenen die de uitvoering positief beoordelen vallen in de categorie 'waterkwaliteit positief'. Andere belangrijke gronden waarop het publieke oordeel over de uitvoering van het waterbeheer is gebaseerd zijn de mate waarin men meent dat er aandacht aan wordt besteed, dat er aan wordt gewerkt en de aanwezigheid van wetten, regels, maatregelen e.d. en de mate waarin wordt gecontroleerd op naleving.

De beoordeling van de waterkwaliteit door het publiek hangt sterk samen met de natuur en het watermilieu: vindt men deze verbeterd, ziet men vissen, dieren of planten e.d. De eigen waarneming speelt hierbij een belangrijke rol: velen lezen de waterkwaliteit af aan waarneembare aspecten zoals drijfvuil, helderheid, kleur, geur en schuim. Respondenten die vinden dat de waterkwaliteit er niet op is vooruitgegaan noemen relatief vaak de aanwezigheid van drijf- of zwerfvuil als argument.

Het gemiddelde oordeel over de uitvoering van het waterbeheer en over de waterkwaliteit is positief. Het is echter belangrijk op te merken dat een relatief grote groep 'weet niet' antwoordt: 18% resp. 22%. En ook onder degenen die wel een oordeel hebben is steeds een aantal dat geen reden weet te noemen voor dat oordeel. Verder baseren veel respondenten hun mening op waarneembare aspecten en gaat een deel volgens eigen zeggen op gevoel of intuïtie af. Het deel van de respondenten dat 'informatie' noemt als reden voor hun oordeel is gering. Ook blijkt dat een derde deel van de respondenten tussen het vorige en het huidige onderzoek enigszins van mening is veranderd. Dit zijn aanwijzingen dat de opinie over het waterbeheer voor veel mensen vrij slecht gefundeerd is.

De mening over het waterbeheer en over de waterkwaliteit is gebaseerd op zeer diverse argumenten. Dit loopt niet parallel met de onderwerpen die voor waterbeheerders het belangrijkste zijn. Onderwerpen die voor het waterbeheer erg belangrijk zijn, zijn niet automatisch ook belangrijk voor het draagvlak. Uit dit onderzoek blijkt welke argumenten belangrijk zijn voor de mening van het publiek. In de communicatie zal hiervan gebruik gemaakt kunnen worden. Ook verdient het aanbeveling de betrokkenheid van het publiek bij het waterbeheer te vergroten. Het rapport besluit met enkele suggesties op dit gebied.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

In 1999 is het rapport verschenen van het STOWA-project 'Draagvlak voor het waterbeheer' (Lijklema en Koelen, 1999). Dit omvat een sociaal-wetenschappelijk onderzoek naar het draagvlak bij de bevolking van Nederland voor het beheer van het oppervlaktewater. In dit onderzoek is nagegaan welke factoren van invloed zijn op het oordeel over de manier waarop het waterbeheer wordt uitgevoerd en op de houding die men heeft tegenover het feit dat men zelf, via de waterschapsbelastingen, bij moet dragen aan de kosten van het waterbeheer. In een vervolgonderzoek is nagegaan in hoeverre mensen binnen de waterschappen hiervan een goed beeld hebben.

In het onderzoek naar het draagvlak voor het waterbeheer is aan alle leden van 16 jaar en ouder van het telepanel van Centerdata een computergestuurde vragenlijst voorgelegd. De vragen en antwoordcategorieën waren ontwikkeld op basis van een model dat ontwikkeld was door middel van literatuurstudie en diepte-interviews met mensen uit de doelgroep. De respondenten is onder meer gevraagd hoe men vindt dat het waterbeheer in het algemeen wordt uitgevoerd en of men vindt dat het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden. Bij beide vragen was een redelijk grote groep die hierover negatief oordeelde. Over de uitvoering van het waterbeheer in het algemeen oordeelde 24% negatief (en 63% positief, 14% weet niet) terwijl 29% van de respondenten meende dat het oppervlaktewater de laatste jaren niet schoner is geworden (57% antwoordde wel schoner en 14% weet niet).

Dit riep binnen de begeleidingscommissie de vraag op, *waarom* deze 24% resp. 29% een negatief oordeel heeft over deze twee onderwerpen. Het onderzoek was kwantitatief van aard en de meeste vragen waren gesloten, dat wil zeggen dat de respondenten uit een beperkt aantal antwoordcategorieën één of meer antwoorden aan kan kruisen. Een dergelijke manier van onderzoeken geeft de mogelijkheid statistische verbanden te ontdekken en dus ook te tonen welke factoren statistisch gezien samenhangen met een negatief oordeel, maar biedt geen mogelijkheden dieper in te gaan op de achterliggende redenen waarom mensen de vragen beantwoorden zoals ze doen.

De uiteindelijke wijze van ondervragen bij de grote publieksenquête, door middel van gesloten vragen, geeft dus geen diep inzicht in de gedachtengangen en motivaties van de respondenten om negatief te oordelen. Om de vraag te beantwoorden waarom sommige respondenten negatief oordelen heeft de STOWA opdracht gegeven een aanvullend onderzoek uit te voeren.

1.2 Probleemstelling

In het aanvullende onderzoek wordt getracht inzicht te krijgen in (1) de redenen waarom men vindt dat het waterbeheer al dan niet goed wordt uitgevoerd en (2) waarom men denkt dat het oppervlaktewater al dan niet schoner is geworden. Inzicht hierin is praktisch gezien van groot nut; dit kan in de communicatie gebruikt worden om doelgerichter aan het draagvlak te werken.

1.3 Opzet van het onderzoek

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn opnieuw alle leden van 16 jaar en ouder van het telepanel van CenterData benaderd. Zij hebben 2 gesloten en 2 open vragen voorgelegd

gekregen. Zie box 1. De gesloten vragen waren hetzelfde als in het onderzoek naar het draagvlak voor het waterbeheer, nl. of men vindt dat het waterbeheer in het algemeen goed wordt uitgevoerd en of het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden. Beide vragen zijn gevolgd door een open vraag waarin men kon aangeven waarom men er zo over denkt. De formulering van deze open vragen is heel belangrijk, zij zijn zó geformuleerd dat men alle mogelijke antwoorden kan geven. Als bijvoorbeeld na de vraag of men het water schoner vindt geworden de open vraag luidt: 'Waaraan merkt u dat?' worden alleen antwoorden gegeven in de trant van troebelheid van het water, algen, dode vissen, stank e.d. en niet 'dat heb ik in de krant gelezen' of 'alles is immers vuiler geworden' e.d. Deze vraag stuurt als het ware de respondenten al in de richting van een antwoord dat met directe waarneming (zien, ruiken e.d.) te maken heeft. Daarom zijn de open vragen zo open mogelijk geformuleerd.

De korte inleiding vóór de vragen is zoveel mogelijk hetzelfde geformuleerd als in het vorige onderzoek. De gesloten vragen zijn letterlijk hetzelfde gesteld als in het vorige onderzoek, zodat vergelijking mogelijk is.

Box 1: De vragen

INLEIDING: Nu willen we u enige vragen stellen over **OPPERVLAKTEWATER**.

Het zijn vier vragen. Tweemaal wordt u gevraagd een oordeel te geven. Beide vragen worden gevolgd door een open vraag, omdat de onderzoekers erg geïnteresseerd zijn in de redenen waarom u dat vindt. Wilt u daarom alstublieft ook aandacht geven aan de open vragen.

Oppervlaktewater is water in sloten, meren, rivieren, plassen, kanalen, beken enz. Dus NIET: grondwater, drinkwater en zeewater.

Waterbeheer is het bestrijden van vervuiling van oppervlaktewater, het regelen van de waterstanden in oppervlaktewater en de bescherming tegen overstromingen.

1. Hoe vindt u in het algemeen dat de zorg voor oppervlaktewater wordt uitgevoerd?

heel slecht					heel goed
1	2	3	4	5	6

Als u het niet weet kunt u het cijfer nul intypen.

2. Waarom vindt u dat de zorg voor oppervlaktewater wordt uitgevoerd?

(....= 1: heel slecht, 2: tamelijk slecht, 3: meer slecht dan goed, 4: meer goed dan slecht, 5: tamelijk goed, 6: heel goed.)

Voor degenen die 0 hebben ingevuld:

U hebt geen oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater. Maar misschien wilt u er wel iets over opmerken. Als u dat niet wilt, kunt u .. typen.

3. Vindt u dat het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden?

nee, helemaal				ja, veel
niet schoner				schoner
1	2	3	4	5

Als u het niet weet kunt u het cijfer nul intypen.

4. Waarom vindt u dat het oppervlaktewater de laatste jaren is geworden?

(....= 1: helemaal niet schoner, 2: niet schoner, 3: niet echt schoner, 4: iets schoner, 5: schoner, 6: veel schoner.)

Voor degenen die 0 hebben ingevuld:

U weet niet of het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden. Maar misschien wilt u er wel iets over opmerken. Als u dat niet wilt, kunt u .. typen.

Na elke gesloten vraag is gevraagd *waarom* men dat vindt. Men kan dan niet meer terug naar de gesloten vraag, om het gegeven antwoord te veranderen. Daarmee wordt voorkomen dat mensen die in eerste instantie een bepaalde mening geven maar die door het stellen van de

vragen er (anders) over gaan denken, hun eerste mening gaan herzien. Het gaat om de mening die men heeft voordat er vragen over zijn gesteld.

1.4 De steekproef

In totaal zijn door CenterData 2072 personen geselecteerd voor het onderzoek. Hiervan hadden er 199 een geldige reden om niet mee te doen, zoals vakantie, ziekte of een technische reden. De verwachting was dus dat 1873 personen aan het onderzoek zouden meedoen. Hiervan hebben er 1545 daadwerkelijk de vragenlijst ingevuld; dat is een respons van 82,5%. Zie box 2.

Box 2: Responsverantwoording

Totaal aantal personen geselecteerd voor het onderzoek:	2072	
Valid nonrespons:	personal reasons	113
	technical reasons	86
Maximum expected respons:	1873	(100%)
Invalid nonrespons:	328	(17,5%)
Actual respons:	1545	(82,5%)

1.5 Werkwijze bij de analyse

Op de open vragen bleek zeer uiteenlopend geantwoord te zijn. De antwoorden zijn gegroepeerd in categorieën. Omdat het bij de open vragen de bedoeling is de diversiteit aan antwoorden in beeld te brengen, kunnen deze categorieën niet te breed zijn. Dan zouden namelijk zo veel verschillende antwoorden 'op een hoop geveegd' moeten worden dat waardevolle informatie verloren gaat. Daarom zijn in eerste instantie de antwoorden op vraag 2 gecodeerd in 95 categorieën en op vraag 4 in 117 categorieën. Dit aantal is echter te groot om analyses mee uit te voeren. Daarom zijn voor de analyse deze vragen omgecodeerd naar 'multiple respons' variabelen (variabelen waarbij meer dan een antwoord kan worden ingevuld) met 23 respectievelijk 28 categorieën.

Om te onderzoeken of er een verschuiving is opgetreden in de wijze waarop men oordeelt over de uitvoering van het waterbeheer en over de kwaliteit van het oppervlaktewater, is de groep respondenten geselecteerd die aan beide onderzoeken heeft deelgenomen.

1.6 Opzet van het rapport

In hoofdstuk twee worden de resultaten van dit onderzoek besproken. In hoofdstuk drie worden deze resultaten waar mogelijk vergeleken met het vorige onderzoek. Hoofdstuk 4 bevat de conclusies.

2 RESULTATEN

2.1 Het oordeel over de uitvoering en de waterkwaliteit

Op de vraag "Hoe vindt u dat in het algemeen de zorg voor oppervlaktewater wordt uitgevoerd?" is als volgt geantwoord.

Tabel 2.1: "Hoe vindt u dat in het algemeen de zorg voor oppervlaktewater wordt uitgevoerd?"

	aantal	procent (inclusief 'weet niet')	procent (zonder 'weet niet')
weet niet	285	18,4	
heel slecht	8	0,5	0,6
.	50	3,2	4,0
.	245	15,9	19,4
.	483	31,3	38,3
.	433	28,0	34,4
heel goed	41	2,7	3,3
Totaal	1545	100%	100% (N=1260)

Wanneer degenen die 'weet niet' invulden niet worden meegerekend, heeft een kwart (24%) van de respondenten een negatief oordeel (Score 1, 2 of 3) en driekwart (76%) een positief oordeel (score 4, 5 of 6) over de zorg voor oppervlaktewater. De gemiddelde score is 4,12 (standaarddeviatie 0,93). Het midden van de schaal is 3,5. Dit betekent dat men gemiddeld positief oordeelt over de manier waarop het waterbeheer wordt uitgevoerd.

Op de vraag "Vindt u dat het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden?" is als volgt geantwoord.

Tabel 2.2: "Vindt u dat het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden?"

	aantal	procent (inclusief 'weet niet')	procent (zonder 'weet niet')
weet niet	340	22,0	
nee, helemaal niet schoner	31	2,0	2,6
.	52	3,4	4,3
.	182	11,8	15,1
.	449	29,1	37,3
.	406	26,3	33,7
ja, veel schoner	85	5,5	7,1
Totaal	1545	100%	100% (N=1205)

Degenen die het niet weten niet meegerekend, vindt 22% van de respondenten dat het oppervlaktewater de laatste jaren niet schoner is geworden (score 1, 2 of 3) terwijl 78% van mening is dat dit wel het geval is (score 4, 5 of 6). De gemiddelde score is 4,16

(standaarddeviatie 1,07), hetgeen betekent dat men denkt dat de kwaliteit van het oppervlaktewater de laatste jaren is verbeterd.

2.2 Relatie van het oordeel met enkele achtergrondvariabelen

Uit het vorige onderzoek blijkt dat er een samenhang is tussen het oordeel over de uitvoering en de volgende achtergrondvariabelen: woonsituatie (koop of huur), sexe, leeftijd en sociaal-economische status (SES). Er wordt geen significante samenhang aangetoond met stedelijkheid, regio en provincie.

In deze paragraaf wordt gekeken of zich in het huidige onderzoek dezelfde samenhangen aftekenen. Dit is gedaan door middel van chi-kwadraat toetsen en enkelvoudige variantieanalyses.

Bij de chi-kwadraat toetsen zijn de antwoorden op de gesloten vragen omgecodeerd naar negatief (score 1-3), positief (score 4-6) of 'weet niet'. Er zijn kruistabellen gemaakt met de achtergrondvariabelen en hierover is chi-kwadraat berekend. Bij de variantieanalyses zijn degenen die 'weet niet' antwoordden weggelaten en zijn gemiddelde scores op de 6-puntsschaal op significantie getoetst. De resultaten worden hieronder besproken. De kruistabellen en de resultaten van de variantieanalyses staan in bijlage 2.

Voor een uitgebreidere bespreking van de samenhang met de achtergrondvariabelen wordt verwezen naar het STOWA-rapport van het vorige onderzoek.

Het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer

Het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer blijkt significant samen te hangen met woonsituatie, leeftijd en sexe. Respondenten met een eigen woning oordelen gemiddeld positiever dan respondenten met een huurwoning ($F(1,1258)=11,6666$, $p<0,0007$) en mannen oordelen positiever dan vrouwen ($F(1,1258)=14,9162$, $p<0,0001$). Ook blijkt dat ouderen gemiddeld positiever zijn dan jongeren ($F(5,1254)=9,6172$, $p<0,000$). Dit komt overeen met de resultaten van het vorige onderzoek.

Daarnaast is een significant verband gevonden tussen het oordeel over de uitvoering en SES (pearsons $X^2=20,87116$, $df=8$, $p<0,00750$). Degenen met een lagere SES antwoorden vaker 'weet niet' en zijn wat minder positief. Variantieanalyse geeft echter net geen significant verschil ($F(4,1219)=2,3419$, $p<0,0532$). Dit verschil kan veroorzaakt worden doordat degenen die 'weet niet' antwoorden niet in de variantieanalyse betrokken kunnen worden. In het vorige onderzoek was SES wel significant (hogere SES positiever). Hoewel de samenhang met SES nu dus net niet significant is, is er wel een tendens in dezelfde richting.

Voor stedelijkheid, regio en provincie worden geen significante verschillen in oordeel over de uitvoering van het waterbeheer aangetoond (alle $p>0,05$). Dit komt overeen met de resultaten van het vorige onderzoek.

Het oordeel over de waterkwaliteit

In het vorige onderzoek was de mening over de waterkwaliteit geen afhankelijke variabele, daarom is toen niet gekeken naar het verband van deze vraag met de achtergrondvariabelen. Een vergelijking met het vorige onderzoek is op dit punt dus niet mogelijk.

De antwoorden op de vraag of men vindt dat het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden blijken significant samen te hangen met woonsituatie, leeftijd en sexe. Ook hier zijn woningeigenaren positiever dan huurders ($F(1,1203)=9,6153$, $p<0,0020$), ouderen positiever dan jongeren ($F(5,1199)=14,5610$, $p<0,0000$) en mannen positiever dan vrouwen ($F(1,1203)=41,1789$, $p<0,0000$).

Chi-kwadraat over het verband tussen het oordeel over de waterkwaliteit met regio is significant (pearsons $X^2=16,75667$, $df=8$, $p<0,03275$) en ook de variantieanalyse geeft een significant effect te zien ($F(4,1200)=2,5350$, $p<0,0387$). Maar uit de Scheffétoets, waarbij de verschillen tussen de groepen 2 aan 2 op significantie worden getoetst, blijkt dat er geen groepen zijn die significant van elkaar verschillen ($p>0,05$). Er mag dus niet geconcludeerd worden dat er per regio verschillend wordt gedacht over de verbetering van de waterkwaliteit.

Voor de SES geldt dat chi-kwadraat significant is (pearsons $X^2=16,59159$, $df=8$, $p<0,03465$), maar de variantieanalyse geeft geen significant effect te zien ($p>0,05$).

Voor stedelijkheid en provincie worden geen significante verschillen gevonden (alle $p>0,05$).

De 'negatieven' nader beschouwd

In het vorige onderzoek is de groep met zowel een negatief oordeel over de uitvoering als een negatieve houding tegenover het moeten meebetalen aan het waterbeheer (8% van de respondenten) nader beschouwd. Deze groep bleek gemiddeld wat jonger te zijn, een lagere sociaal-economische status te hebben en meer uit stedelijke gebieden te komen dan de rest van de respondenten.

Ook in dit onderzoek blijkt dat degenen die de uitvoering van het waterbeheer negatief beoordelen en degenen die menen dat het oppervlaktewater niet schoner is geworden, gemiddeld wat jonger zijn en gemiddeld een lagere SES hebben. De samenhang met stedelijkheid wordt nu echter niet gevonden.

Het aantal respondenten dat op *beide* gesloten vragen een negatief antwoord geeft bedraagt ook in dit onderzoek 8%. Vergelijking van deze groep met de rest van de respondenten geeft echter geen significante verschillen te zien.

De tabellen staan in bijlage 3.

2.3 De redenen die ten grondslag liggen aan het oordeel over de uitvoering

Van alle respondenten heeft 20% een negatief oordeel over de uitvoering van het waterbeheer, 62% een positief oordeel en 18% antwoordt 'weet niet'. Zoals aangegeven werd de vraag naar het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer gevolgd door een open vraag: "Waarom vindt u dat de zorg voor water (heel slecht)(tamelijk slecht)(meer slecht dan goed)(meer goed dan slecht) (tamelijk goed)(heel goed) wordt uitgevoerd?" Voor degenen die 'weet niet' antwoordden op vraag 1 luidde deze vraag: "U hebt geen oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater. Maar misschien wilt u er wel iets over opmerken. (Als u dat niet wilt, kunt u .. typen.)"

Er worden zeer diverse redenen gegeven voor het oordeel dat men heeft over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater. De antwoorden op deze vraag zijn gecodeerd in 95 categorieën. Een uitvoerige beschrijving hiervan staat in bijlage 1.

In de analyse zijn de categorieën verder samengevoegd tot 14. Deze worden hieronder beschreven. Merk op dat veel argumenten een positieve en een negatieve variant hebben. Het komt voor dat respondenten in hun antwoord zowel positieve als negatieve argumenten gebruiken, bijvoorbeeld: "Het oppervlaktewater is schoner geworden, maar van schoon water

worden je voeten ook nat.” Hierdoor komt het dat in de kolom die negatief over de uitvoering van het waterbeheer oordeelt, ook positieve argumenten voorkomen en andersom.

Waterkwaliteit positief of negatief: Hieronder vallen de antwoorden die met de waterkwaliteit te maken hebben, zoals: waterkwaliteit in het algemeen; natuur, planten en dieren; visuele aspecten van het water zoals drijfvuil, helderheid, kleur, geur, schuim e.d; zwem- en viswater; lozingen of vervuiling al dan niet door specifieke groepen.

(On)voldoende aandacht: Hieronder vallen antwoorden die te maken hebben met of men vindt dat er (on)voldoende aan wordt gewerkt, aandacht, geld en menskracht aan wordt besteed, zoals: er is aandacht voor/wordt aan gewerkt in het algemeen; er zijn instanties voor; het wordt goed/niet goed verzorgd of bijgehouden, schoongemaakt, gesaneerd, gebaggerd e.d; problemen worden aangepakt.

Controle: Hieronder zijn ingedeeld de antwoorden die met wet- en regelgeving en de naleving daarvan te maken hebben, zoals: er zijn regels, wetten, maatregelen, heffingen, vergunningen, boetes, enz; er is (on)voldoende controle op naleving; de waterkwaliteit wordt gecontroleerd.

Informatie: Dit zijn de antwoorden waaruit blijkt dat het oordeel is gebaseerd op informatie in het algemeen of via specifiek genoemde media, maar ook ‘geen bericht is goed bericht’ valt hieronder.

Omgeving: Degenen die dit antwoorden motiveren hun oordeel over het waterbeheer in het algemeen door wat zij merken (aan het oppervlaktewater) in hun omgeving (‘In mijn omgeving ..’, ‘In de sloot achter ons huis ..’ e.d.).

Waarneming: Respondenten die dit antwoorden bepalen hun oordeel aan de hand van hun eigen waarneming (‘Ik zie ...’, ‘Ik constateer ...’, ‘Ik neem dit zelf waar’ e.d.).

Gevoel: Deze respondenten geven aan dat hun oordeel gevoelsmatig is (‘Gevoelsmatig’, ‘Intuïtief’, ‘Ik heb de indruk ..’, ‘Ik heb er vertrouwen in ..’ e.d.).

Peil positief of negatief: Hieronder vallen de antwoorden die met peilbeheer te maken hebben, zoals: waterstanden in het algemeen, wateroverlast, specifieke maatregelen zoals bemaling e.d.

Rioolwater positief of negatief: Dit zijn degenen die (onderdelen van) de behandeling van rioolwater noemen als argument voor hun oordeel over het waterbeheer: (aansluiting op) riolering, rwzi’s, zuiveringstechnieken, overstort.

Waterschap positief: Deze groep baseert haar oordeel over het waterbeheer op kenmerken van het waterschap, zoals: waterschappen zijn deskundig, goed georganiseerd, hebben een goed beleid, worden democratisch gecontroleerd; hieronder vallen ook opmerkingen in de trant van ‘Nederland heeft een lange traditie op het gebied van waterbeheer ..’ e.d.

Moet beter: Regelmatig wordt opgemerkt dat er nog wel verbetering nodig is.

(Milieu)bewustzijn positief of negatief: Sommigen zeggen dat de invloed van milieueisen en milieubeweging of bewustzijn van het belang van het milieu in het algemeen of van schoon water in het bijzonder, er voor zorgen dat het waterbeheer goed wordt uitgevoerd. Anderen refereren juist aan te weinig bewustzijn.

Kering goed of slecht: Hieronder vallen de argumenten die met waterkering te maken hebben: overstromingen, dijken, dijkversterking e.d.

Kan het niet zien: Sommigen geven een oordeel dat gebaseerd is op visuele aspecten van de waterkwaliteit maar merken daarbij op dat je niet met het blote oog kan zien of water schoon is.

In tabel 2.3 zijn de categorieën aflopend gerangschikt van de meestgenoemde naar de minstgenoemde. De laatste kolom geeft aan welk percentage van de respondenten het betreffende argument noemt. Omdat men meer dan één argument kon noemen, is het totaal groter dan 100%.

Tabel 2.3: Redenen voor het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer

	pos/neg	Aantal	% van de antwoorden	% van de respondenten
waterkwal. pos.	+	385	14,2	24,9
volgende aandacht	+	344	12,6	22,3
waterkwal. neg.	-	212	7,8	13,7
controle pos.	+	210	7,7	13,6
informatie		142	5,2	9,2
omgeving		128	4,7	8,3
waarneming		123	4,5	8,0
gevoel		111	4,1	7,2
overig		102	3,8	6,6
peil pos.	+	97	3,6	6,3
rioolwater pos.	+	96	3,5	6,2
waterschap pos.	+	80	2,9	5,2
onvoldoende aandacht	-	75	2,8	4,9
moet beter		72	2,6	4,7
(mil)bewustzijn pos.	+	62	2,3	4,0
kering goed	+	46	1,7	3,0
peil neg.	-	43	1,6	2,8
kering slecht	-	39	1,4	2,5
controle onvold.	-	36	1,3	2,3
(mil)bewustzijn neg.	-	14	,5	,9
rioolwater neg.	-	12	,4	,8
kan niet zien		11	,4	,7
weet niet		280	10,3	18,1
		-----	-----	-----
	Totaal antwoorden	2720	100,0	176,1

0 missing cases; 1.545 valid cases

Het eerste dat opvalt is dat de meeste reacties positief zijn. Dit komt overeen met de uitkomst van de gesloten vraag, er zijn namelijk meer respondenten met een positief oordeel over de uitvoering van het waterbeheer dan met een negatief oordeel. Ook valt het grote aantal respondenten op dat 'weet niet' antwoordt: 18%.

De meestgenoemde redenen die ten grondslag liggen aan het oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater vallen in de categorie 'waterkwaliteit'. Hieronder vallen bijvoorbeeld:

- men vindt de waterkwaliteit in het algemeen beter geworden of juist niet;
- men ziet meer dieren of planten;

- visuele aspecten van het water zoals helderheid, kleur of drijfvuil;
- men meent dat de vervuiling door bepaalde groepen of in het algemeen is toe- of afgenomen.

De positieve varianten van deze argumenten worden genoemd door 25% van de respondenten terwijl 14% een of meer negatieve aspecten van de waterkwaliteit noemt.

De tweede belangrijke reden ligt in de aandacht voor oppervlaktewater. Hieronder vallen argumenten als:

- er wordt aan gewerkt;
- sloten worden goed verzorgd;
- het wordt schoongemaakt, vuil wordt er uit gehaald;
- problemen worden aangepakt, enz.

Dergelijke argumenten worden genoemd door 22% van de respondenten, terwijl 5% vindt dat er niet voldoende aandacht voor is.

De derde belangrijke categorie is 'controle':

- de waterkwaliteit wordt gecontroleerd;
- er zijn regels, wetten, maatregelen, vergunningen, heffingen, boetes e.d.;
- er is controle op de naleving.

In totaal geeft 14% voldoende controle op als reden; 2% vindt de controle juist onvoldoende.

Verder baseert 9% zijn of haar oordeel op informatie, 8% op 'eigen waarneming', 8% op (wat men ziet in) de eigen omgeving, 7% op intuïtie of gevoel, 6% op positieve en 3% op negatieve aspecten van het peilbeheer en 6% op de behandeling van rioolwater (meer of betere rwzi's, meer aansluitingen op het riool e.d.). De andere redenen zijn door 5% of minder van de respondenten genoemd. Voor een volledige beschrijving wordt nogmaals verwezen naar de tabel in bijlage 1.

2.3.1 De redenen uitgesplitst naar positief of negatief oordeel over de uitvoering

Om nauwkeuriger te onderzoeken welke argumenten genoemd worden door de respondenten met een negatief resp. een positief oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater, is bovenstaande tabel voor deze twee groepen apart gemaakt (tabel 2.4 en 2.5). Ook hier geldt dat het totaalpercentage van de rechterkolom groter dan 100% is doordat men meer dan één reden kon noemen.

De belangrijkste reden voor een negatief oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater is dat men op een of andere manier de waterkwaliteit negatief beoordeelt (53% van de 'negatieven'). Voor 18% is de reden dat men meent dat er onvoldoende aandacht aan wordt besteed.

Er is ook gekeken welke combinaties van redenen veel voorkomen. De respondenten die een negatief oordeel over de uitvoering van het waterbeheer hebben en hiervoor als argument noemen dat de waterkwaliteit niet goed is, zeggen ook relatief vaak dat er onvoldoende aandacht voor is, dat zij dit uit eigen waarneming weten en/of dat zij dit in hun omgeving zien.

Tabel 2.4: Redenen voor het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer van respondenten met een **negatief** oordeel

0 missing cases: 303 valid cases				
	Totaal antwoorden	100,0	% van de	
	474	100,0	156,4	
	Aantal	antwoorden	respondenten	
	pos/neg			
waterkwal. neg.	-	160	33,8	52,8
onvoldoende aandacht	-	53	11,2	17,5
waarneming	-	26	5,5	8,6
omgeving	-	25	5,3	8,3
controle onvold.	-	25	5,3	8,3
peil neg.	-	23	4,9	7,6
kerling slecht	-	19	4,0	6,3
overig	-	16	3,4	5,3
waterkwal. pos.	+	15	3,2	5,0
moet beter	+	14	3,0	4,6
gevoel	+	13	2,7	4,3
rioolwater neg.	-	9	1,9	3,0
volgende aandacht	+	8	1,7	2,6
controle pos.	+	8	1,7	2,6
informatie	-	7	1,5	2,3
(mil)bewustzijn neg.	-	6	1,3	2,0
kan niet zien	+	3	,6	1,0
waterschap pos.	+	2	,4	,7
rioolwater pos.	+	2	,4	,7
peil pos.	+	1	,2	,3
weet niet		39	8,2	12,9

Tabel 2.5: Redenen voor het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer van respondenten met een **positief** oordeel

0 missing cases: 957 valid cases				
	Totaal antwoorden	100,0	% van de	
	1872	100,0	195,6	
	Aantal	antwoorden	respondenten	
	pos/neg			
waterkwal. pos.	+	354	18,9	37,0
volgende aandacht	+	317	16,9	33,1
controle pos.	+	195	10,4	20,4
informatie	+	124	6,6	13,0
peil pos.	+	96	5,1	10,0
omgeving	+	94	5,0	9,8
rioolwater pos.	+	94	5,0	9,8
waarneming	+	89	4,8	9,3
waterschap pos.	+	77	4,1	8,0
gevoel	+	74	4,0	7,7
overig	+	63	3,4	6,6
(mil)bewustzijn pos.	+	61	3,3	6,4
moet beter	+	52	2,8	5,4
kerling goed	+	45	2,4	4,7
waterkwal. neg.	-	32	1,7	3,3
peil neg.	-	17	,9	1,8
onvoldoende aandacht	-	17	,9	1,8
kerling slecht	-	16	,9	1,7
controle onvold.	-	10	,5	1,0
(mil)bewustzijn neg.	-	6	,3	,6
rioolwater neg.	-	3	,2	,3
kan niet zien	-	2	,1	,2
weet niet		34	1,8	3,6

De belangrijkste redenen voor een positief oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater zijn dat men de waterkwaliteit positief beoordeelt (37% van de 'positieven'), dat men vindt dat er aan wordt gewerkt of dat er aandacht aan wordt besteed (33%) en/of dat men meent dat er voldoende wetten, maatregelen, controles e.d. zijn (20%).

Wanneer gekeken wordt welke combinaties van argumenten veel voorkomen bij de groep respondenten met een positief oordeel over de uitvoering van het waterbeheer, blijkt dat degenen die dit oordeel baseren op de in hun ogen positieve waterkwaliteit ook relatief vaak vinden dat er voldoende aandacht aan wordt besteed en dat zij dit zelf waarnemen en/of zien in hun eigen omgeving.

Samenvattend:

De respondenten met een positief oordeel noemen in grote lijnen hetzelfde soort argumenten als degenen met een negatief oordeel. Bij beide groepen is het meestgenoemde argument 'waterkwaliteit'. Bij respondenten met een negatief oordeel over de zorg voor oppervlaktewater is het meestgenoemde argument 'waterkwaliteit negatief' en bij die met een positief oordeel 'waterkwaliteit positief'. Met andere woorden: men let op dezelfde onderwerpen, maar beoordeelt deze anders waardoor men ook tot een ander oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater in het algemeen komt.

2.4 De redenen die ten grondslag liggen aan het oordeel over de waterkwaliteit

Van alle respondenten antwoordt 17% negatief op de vraag of men de waterkwaliteit al dan niet verbeterd vindt, 61% positief en 22% weet het niet. De vraag naar de waterkwaliteit werd gevolgd door de open vraag: "Waarom vindt u dat het oppervlaktewater de laatste jaren (helemaal niet schoner)(niet schoner)(niet echt schoner)(iets schoner)(schoner)(veel schoner) is geworden?" Voor degenen die 'weet niet' antwoordden luidde deze vraag: "U weet niet of het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden. Maar misschien wilt u er wel iets over opmerken. (Als u dat niet wilt, kunt u .. typen.)"

De antwoorden op deze vraag zijn gecodeerd in 117 categorieën. Een uitvoerige beschrijving hiervan staat in bijlage 1.

Voor de analyse zijn de categorieën verder samengevoegd tot 17. Deze komen in grote lijnen overeen met die van vraag 2. De categorieën 'waterkwaliteit' (positief en negatief) zijn echter verder opgesplitst, omdat het bij deze vraag gaat om de waterkwaliteit en men hierover meer specifieke antwoorden geeft:

Natuur/watermilieu positief en negatief: Hieronder vallen de antwoorden die met het leven in en om het water te maken hebben, zoals: planten in en om het water; vissen, kikkers, vogels, insecten en/of andere dieren in en bij het water; oevers; natuur/leven in en om het water in het algemeen; natuur en/of (water)milieu in het algemeen.

Waarneembare kwaliteit positief en negatief: Hieronder vallen de antwoorden die met visuele aspecten van het water te maken hebben: helderheid, geur, kleur, schuim, drijfvlagen, rommel en (drijf)vuil in het water.

Kwaliteit algemeen goed of slecht: Deze respondenten hebben zonder nadere toelichting geantwoord dat de waterkwaliteit in het algemeen goed of niet goed is, of dat het water minder of meer vervuild is.

Minder of meer vervuiling: Hieronder vallen de antwoorden die met specifieke vormen van vervuiling of vervuiling door bepaalde groepen te maken hebben: lozingen, gifstoffen, chemicaliën, bestrijdingsmiddelen, mest en gier, wasmiddelen en fosfaat; vervuiling door industrie, landbouw, scheepvaart, recreatie of uit het buitenland.

Recreatie positief of negatief: Dit zijn degenen die de waterkwaliteit aflezen aan de geschiktheid als zwem- en/of viswater.

Andere categorieën die hier wel voorkomen en bij vraag 2 niet zijn 'Het is gelijk gebleven' en 'Het verschilt per gebied'. De categorieën 'Peil', 'Kering' en 'Waterschap' komen hier niet voor.

In tabel 2.6 zijn de categorieën aflopend gerangschikt van de meestgenoemde naar de minstgenoemde. De laatste kolom geeft aan welk percentage van de respondenten het betreffende argument noemt. Omdat men meer dan één argument kon noemen, is het totaal groter dan 100%. Ook hier geldt dat veel argumenten een positieve en een negatieve variant hebben en dat sommige respondenten zowel positieve als negatieve argumenten noemen.

Tabel 2.6: Redenen voor het oordeel over de waterkwaliteit

	pos/neg	Aantal	% van de antwoorden	% van de respondenten
milieu/natuur pos.	+	353	14,7	23,8
waarneming		208	8,7	14,0
voldoende aandacht	+	147	6,1	9,9
informatie		143	6,0	9,6
waarneembare kwal. pos.	+	131	5,5	8,8
kwal. alg. goed	+	131	5,5	8,8
minder vervuiling	+	116	4,8	7,8
controle pos.	+	113	4,7	7,6
gevoel		102	4,3	6,9
rioolwater pos.	+	84	3,5	5,7
(milieu)bewustzijn pos.	+	71	3,0	4,8
recreatie pos.	+	69	2,9	4,6
omgeving		63	2,6	4,2
overig		56	2,3	3,8
kwal. alg. slecht	-	54	2,3	3,6
waarneembare kwal. neg.	-	54	2,3	3,6
meer vervuiling	-	50	2,1	3,4
moet beter		43	1,8	2,9
milieu/natuur neg.	-	33	1,4	2,2
kan niet zien		32	1,3	2,2
onvold. aandacht	-	31	1,3	2,1
gelijk gebleven		27	1,1	1,8
(milieu)bewustzijn neg.	-	23	1,0	1,5
verschilt per gebied		15	,6	1,0
recreatie neg.	-	13	,5	,9
controle onvold.	-	8	,3	,5
rioolwater neg.	-	2	,1	,1
weet niet		228	9,5	15,4
		-----	-----	-----
Totaal antwoorden		2400	100,0	161,6

60 missing cases; 1.485 valid cases

De positieve argumenten worden het meest genoemd: dat strookt met het feit dat de meeste respondenten positief zijn over de verbetering van de waterkwaliteit. Verder valt ook hier het hoge percentage 'weet niet' op (15%).

De meestgenoemde redenen voor het oordeel over de waterkwaliteit vallen in de categorie '(water)natuur en -milieu'. Hieronder vallen antwoorden als: de natuur of het watermilieu in het algemeen is beter/slechter geworden, maar ook veel specifiekere antwoorden, zoals: er zijn meer of minder vissen, kikkers, vogels, dieren, waterplanten, begroeiing op de oevers, enz. Een kwart (24%) geeft een positieve variant van deze redenen op en 2% een negatieve. Verder zegt 9% zonder nadere uitleg dat de waterkwaliteit goed of beter is en 8% dat er minder vervuiling is.

De eigen waarneming is belangrijk: 14% zegt de waterkwaliteit uit eigen waarneming af te leiden en 9% noemt waarneembare aspecten zoals helderheid, kleur en drijfvuil als reden. Hierin zit overigens wel enige overlap.

Dat men vindt dat er voldoende aandacht voor is wordt door 10% van de respondenten als reden opgegeven terwijl eveneens 10% zich baseert op informatie. 8% geeft als reden op dat er voldoende controles, wetten, maatregelen e.d. zijn, 7% gaat op zijn of haar gevoel af en 6% noemt als reden de (verbeterde) behandeling van rioolwater. De overige argumenten zijn door 5% of minder van de respondenten genoemd.

2.4.1 De redenen uitgesplitst naar positief of negatief oordeel over de waterkwaliteit

Om te onderzoeken of respondenten met een negatief oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater andere argumenten hanteren dan die met een positief oordeel, is bovenstaande tabel voor deze twee groepen apart gemaakt (tabel 2.7 en 2.8).

Tabel 2.7: Redenen voor het oordeel over de waterkwaliteit van respondenten met een negatief oordeel

	pos/neg	Aantal	% van de antwoorden	% van de respondenten
waarneembare kwal. neg.	-	50	12,6	19,7
kwal. alg. slecht	-	46	11,6	18,1
waarneming		38	9,6	15,0
meer vervuiling	-	32	8,1	12,6
milieu/natuur neg.	-	25	6,3	9,8
onvold. aandacht	-	25	6,3	9,8
overig		20	5,1	7,9
gelijk gebleven		18	4,5	7,1
(milieu)bewustzijn neg.	-	18	4,5	7,1
omgeving		17	4,3	6,7
gevoel		15	3,8	5,9
informatie		12	3,0	4,7
moet beter		9	2,3	3,5
recreatie neg.	-	9	2,3	3,5
voldoende aandacht	+	8	2,0	3,1
kwal. alg. goed	+	6	1,5	2,4
controle onvold.	-	6	1,5	2,4
milieu/natuur pos.	+	4	1,0	1,6
kan niet zien		3	,8	1,2
waarneembare kwal. pos.	+	2	,5	,8
rioolwater pos.	+	2	,5	,8
verschilt per gebied		2	,5	,8
recreatie pos.	+	1	,3	,4
minder vervuiling	+	1	,3	,4
rioolwater neg.	-	1	,3	,4
controle pos.	+	1	,3	,4
weet niet		25	6,3	9,8
		-----	-----	-----
Totaal antwoorden		396	100,0	155,9
11 missing cases; 254 valid cases				

Degenen die menen dat de waterkwaliteit de laatste jaren slechter is geworden, noemen hiervoor vaak als reden waarneembare aspecten zoals rommel/drijfvuil, helderheid, geur en kleur (20% van de 'negatieven'), de kwaliteit is slecht of verminderd zonder nadere uitleg (18%), de eigen waarneming (15%), vervuiling (13%) of natuur en milieu: minder vissen, dieren of begroeiing of achteruitgang van de natuur of het (water)milieu (10%).

Als wordt gekeken welke combinaties van redenen veel voorkomen bij de negatieve oordelers, blijkt dat degenen die zich hierbij baseren op hun eigen waarneming ook vaak zeggen dat de waterkwaliteit slecht(er) is zonder verdere toelichting (bijvoorbeeld "Ik zie dat het slechter is") en/of wijzen op waarneembare aspecten van de waterkwaliteit. Er zit dus een zekere overlap in de categorieën 'waarneming', 'kwaliteit algemeen slecht' en 'waarneembare kwaliteit negatief'.

Tabel 2.8: Redenen voor het oordeel over de waterkwaliteit van respondenten met een positief oordeel

	pos/neg	Aantal	% van de antwoorden	% van de respondenten
milieu/natuur pos.	+	338	21,1	36,3
waarneming		149	9,3	16,0
waarneembare kwal. pos.	+	129	8,0	13,9
voldoende aandacht	+	123	7,7	13,2
informatie		121	7,5	13,0
minder vervuiling	+	109	6,8	11,7
kwal. alg. goed	+	108	6,7	11,6
controle pos.	+	105	6,5	11,3
rioolwater pos.	+	80	5,0	8,6
recreatie pos.	+	67	4,2	7,2
(milieu)bewustzijn pos.	+	62	3,9	6,7
gevoel		48	3,0	5,2
omgeving		41	2,6	4,4
moet beter		29	1,8	3,1
overig		26	1,6	2,8
kan niet zien		17	1,1	1,8
meer vervuiling	-	11	,7	1,2
verschilt per gebied		9	,6	1,0
milieu/natuur neg.	-	3	,2	,3
kwal. alg. slecht	-	3	,2	,3
waarneembare kwal. neg.	-	3	,2	,3
gelijk gebleven		2	,1	,2
onvold. aandacht	-	2	,1	,2
(milieu)bewustzijn neg.	-	2	,1	,2
recreatie neg.	-	1	,1	,1
rioolwater neg.	-	1	,1	,1
controle onvold.	-	1	,1	,1
weet niet		15	,9	1,6
		-----	-----	-----
	Totaal antwoorden	1605	100,0	172,4

9 missing cases; 931 valid cases

Onder de respondenten die antwoorden dat de waterkwaliteit de laatste jaren is verbeterd is de meestgenoemde reden hiervoor een positieve beoordeling van de natuur en/of het (water)milieu (36% van de 'positieven'). Bovendien zegt 12% in het algemeen dat de waterkwaliteit goed is en 12% dat er minder vervuiling is. De eigen waarneming is belangrijk: 16% noemt expliciet de eigen waarneming als reden voor het positieve oordeel en 14% noemt waarneembare aspecten van de waterkwaliteit als reden. Verder baseert 13% zich of informatie of berichtgeving terwijl eveneens 13% als reden noemt, dat er veel of voldoende aan wordt gedaan. Het bestaan van wet- en regelgeving en controle is voor 11% reden om te oordelen dat de waterkwaliteit is verbeterd.

Binnen de groep respondenten die vindt dat de waterkwaliteit is verbeterd komen de combinaties van de argumenten 'waarneming', 'natuur/milieu positief' en 'waarneembare kwaliteit positief' veel voor. Men antwoordt dus vaak in de trant van 'ik zie meer vissen, dieren en/of planten' en 'ik zie minder drijfvuil', 'ik zie dat het schoner is' of 'het is helderder', enzovoort.

Samenvattend:

De respondenten die vinden dat de waterkwaliteit de laatste jaren niet is verbeterd noemen het meest argumenten die vallen onder waarneembare aspecten van de waterkwaliteit. Met name de aanwezigheid van drijf- of zwerfvuil wordt in deze categorie vaak genoemd. Ook wordt vaak gezegd dat de kwaliteit slecht is in het algemeen, dat men zich baseert op de eigen waarneming en/of dat de vervuiling is toegenomen. Onder respondenten die vinden dat de waterkwaliteit wel is verbeterd wordt het meest als reden genoemd dat de natuur of het (water)milieu verbeterd is, vooral dat er meer vissen, kikkers of andere dieren en/of planten zijn. Ook hier is de eigen waarneming belangrijk. Deze groep baseert zich meer op informatie dan degenen met een negatief oordeel over de waterkwaliteit.

2.5 **Relatie van de genoemde redenen met enkele achtergrondvariabelen**

Er zijn kruistabellen gemaakt van de redenen die men noemt voor het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer en het oordeel over de waterkwaliteit met stedelijkheid, regio, woonsituatie, sexe en sociaal-economische status (SES). Omdat men meer dan één reden kon noemen bij de open vragen, kunnen respondenten dus meer dan eenmaal in de tabellen voorkomen waardoor deze niet op significantie getoetst kunnen worden. De tabellen zijn opgenomen in bijlage 4. Hieronder wordt besproken welke dingen opvallen of waar bepaalde patronen lijken voor te komen.

Het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer

Stedelijkheid:

- Respondenten uit niet-stedelijke gebieden noemen vaker 'omgeving' en 'voldoende aandacht'.
- Respondenten uit het westen en uit zeer stedelijke gebieden noemen vaker argumenten mbt. de waterkwaliteit (positief of negatief).
- In het algemeen geldt dat de meestgenoemde redenen van respondenten met een negatief oordeel over het waterbeheer zijn: 'waterkwaliteit negatief', 'onvoldoende aandacht' en 'weet niet'. Dit is niet verschillend voor respondenten uit stedelijke dan wel minder stedelijke gebieden.
- In het algemeen geldt dat de drie meestgenoemde redenen van respondenten met een positief oordeel over het waterbeheer zijn: 'waterkwaliteit positief', 'voldoende aandacht' en 'controle positief'. Dit is niet verschillend voor respondenten uit stedelijke dan wel minder stedelijke gebieden.

Regio:

- Voor degenen met een negatief oordeel over de uitvoering zijn 'waterkwaliteit negatief' en 'onvoldoende aandacht' voor alle regio's belangrijke redenen. In de drie grote steden zijn 'waarneming' en 'omgeving' echter relatief belangrijker dan in de andere regio's terwijl in het noorden 'peil negatief' belangrijker is dan 'onvoldoende aandacht'.

- Voor respondenten met een positief oordeel over de uitvoering wordt geen verschil gevonden per regio, behalve in het noorden, waar 'controle positief' relatief belangrijker is.

Woonsituatie:

- De meestgenoemde argumenten voor een positief dan wel negatief oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater variëren niet naar woonsituatie.

Sexe:

- Vrouwen zeggen vaker 'weet niet' en gaan bij hun (positieve of negatieve) oordeel vaker op hun gevoel en/of waarneming af dan mannen.
- De meestgenoemde redenen van degenen met een negatief oordeel variëren niet naar geslacht.
- Voor mannen met een positief oordeel komt 'waterkwaliteit positief' op de eerste plaats, voor vrouwen 'voldoende aandacht'.

Sociaal-economische status:

- Respondenten met een lagere SES vullen vaker 'weet niet' in.
- De drie meestgenoemde redenen voor een negatief oordeel variëren niet naar SES. Wel valt op dat 'weet niet', 'waarneming', 'omgeving' en 'gevoel' relatief vaker worden genoemd door respondenten met een lagere SES, terwijl respondenten met een hogere SES meer op waterkwaliteit en peil letten.
- De drie meestgenoemde redenen voor een positief oordeel wijken per SES niet af van het algemene beeld.

Het oordeel over de waterkwaliteit

Stedelijkheid:

- Ook hier lijkt het dat respondenten van het platteland meer zien: zij vullen vaker als reden in 'waarneming'.
- De meestgenoemde redenen voor een negatief oordeel over de waterkwaliteit variëren niet naar stedelijkheid.
- Van degenen met een positief oordeel over de waterkwaliteit is, net als in het algemeen, 'natuur/milieu positief' de meestgenoemde reden. De meer stedelijken noemen relatief vaker als reden dat er voldoende aandacht voor is. Respondenten uit stedelijker gebieden gaan ook meer op informatie af, terwijl die uit minder stedelijke gebieden vaker noemen 'rioolwater positief' en 'controle positief'.

Regio:

- De volgorde van de meestgenoemde argumenten voor een negatief oordeel over de waterkwaliteit wijkt niet af van het algemene beeld.
- Van de respondenten met een positief oordeel baseren die uit het noorden zich meer op de eigen waarneming en relatief minder op 'natuur/milieu positief', hoewel dit voor allen de meestgenoemde reden voor een positief oordeel blijft.

Woonsituatie:

- Er zijn geen opvallende verschillen naar woonsituatie.

Sexe:

- In het algemeen valt op dat vrouwen vaker 'weet niet' zeggen en wat vaker op hun gevoel afgaan terwijl mannen vaker hun eigen waarneming en/of informatie noemen.
- Van de negatieve antwoorden vrouwen vaker 'waarneembare kwaliteit negatief' dan mannen.

Sociaal-economische status:

- Ook hier geldt dat respondenten met een lagere SES vaker 'weet niet' invullen.
- Van de respondenten met een positief oordeel over de waterkwaliteit noemen degenen met een hogere SES vaker 'informatie' als reden terwijl die met een lagere SES vaker 'waarneming' en 'gevoel' antwoorden.

Nogmaals: Voor al deze punten geldt dat het tendenzen zijn die uit de gegevens naar voren lijken te komen, maar dat het niet mogelijk is deze op significantie te toetsen.

3 VERGELIJKING VAN DE RESULTATEN MET HET VORIGE ONDERZOEK

3.1 Vergelijking van de steekproeven

Aan het eerste onderzoek deden 1810 respondenten mee, aan het aanvullend onderzoek 1545. Het aantal respondenten dat zowel aan het eerste als aan het aanvullende onderzoek heeft meegedaan is 761. Zie tabel 3.1.

Tabel 3.1: Verdeling respondenten over beide onderzoeken

		Eerste onderzoek:		
		ja	nee	totaal
Aanvullend onderzoek:	ja	761	784	1545
	nee	1049	-	1049
	totaal	1810	784	2549

Van de 761 respondenten die aan beide onderzoeken hebben meegedaan kan worden bekeken of zij van mening zijn veranderd. De beide gesloten vragen zijn immers precies hetzelfde geformuleerd. Dit wordt in de volgende paragrafen onderzocht.

3.2 Veranderingen in de mening over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater

In tabel 3.2 worden de resultaten van de vraag: "Hoe vindt u dat in het algemeen de zorg voor oppervlaktewater wordt uitgevoerd?" vergeleken met de resultaten van dezelfde vraag uit het vorige onderzoek. Deze tabel heeft betrekking op *alle* respondenten uit de twee onderzoeken, dus niet alleen op degenen die aan beide onderzoeken hebben deelgenomen. Alleen degenen die 'weet niet' invulden zijn hier weggelaten omdat die in de berekening van het gemiddelde niet meegenomen kunnen worden.

Tabel 3.2: Vergelijking van de mening over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater tussen het huidige en het vorige onderzoek, zonder degenen die 'weet niet' antwoordden

	dit onderzoek	vorige onderzoek
negatief	24%	28%
positief	76%	73%
gemiddelde	4,12	4,08
standaarddev.	0,93	1,05
Totaal aantal = 100%	1260	1564

Uit deze tabel blijkt dat het gemiddelde van de score op de vraag hoe men de uitvoering van het waterbeheer beoordeelt in het eerste onderzoek 4,08 bedroeg (standaarddeviatie 1,05) en in het aanvullend onderzoek 4,12 (standaarddeviatie 0,93). In totaal is het oordeel over de uitvoering dus iets positiever geworden.

In tabel 3.3 wordt de mening over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater uit beide onderzoeken vergeleken voor de respondenten die aan beide onderzoeken hebben deelgenomen. In deze tabel zijn alle negatieve scores (1 tm. 3) en alle positieve scores (4 tm. 6) samengevoegd en zijn ook degenen die 'weet niet' invulden opgenomen.

Tabel 3.3: Vergelijking van de mening over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater van de respondenten die aan beide onderzoeken deelnamen

	Eerste onderzoek:			
	weet niet	slecht	goed	totaal
Aanvullend onderzoek:				
weet niet	<u>4,9%</u>	2,9%	8,0%	15,8%
slecht	2,2%	<u>7,2%</u>	8,8%	18,3%
goed	4,1%	11,3%	<u>50,6%</u>	66,0%
totaal	11,2%	21,4%	67,4%	100% (N=761)

Uit deze tabel blijkt dat 63% (het totaal van de onderstreepte percentages) van degenen die aan beide onderzoeken deelnamen, beide keren hetzelfde antwoord heeft gegeven op de vraag hoe men vindt dat de zorg voor oppervlaktewater wordt uitgevoerd; 38% is van mening veranderd.

Voor de 761 respondenten die aan beide onderzoeken hebben meegedaan kan worden getoetst of het gemiddelde significant is veranderd (degenen die 'weet niet' invulden weglatend). Als over deze 761 respondenten de gemiddelden worden berekend blijken deze in beide onderzoeken 4,16 te bedragen (met in het vorige onderzoek een standaarddeviatie van 1,03 en in dit onderzoek 0,91). Uit een t-test voor gepaarde waarnemingen blijkt dan ook dat dit verschil niet significant is ($t=0,22$, $df=592$, $p<0,822$). (Zie bijlage 5.)

De conclusie luidt dat het gemiddelde oordeel over de uitvoering van het waterbeheer binnen deze groep respondenten gelijk is gebleven.

Een andere manier om de verschuiving te bekijken is door de score die men in het eerste onderzoek heeft gegeven af te trekken van de score die men in het aanvullend onderzoek heeft gegeven. Als dit een positief getal oplevert is men positiever geworden en als dit een negatief getal oplevert is men negatiever geworden over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater. Degenen die in één of beide onderzoeken 'weet niet' antwoordden moeten dan buiten beschouwing worden gelaten. De percentages 'negatiever geworden', 'gelijk gebleven' en 'positiever geworden' verschillen van die uit tabel 3.3 doordat 'weet niet' buiten beschouwing is gelaten.

In totaal is 30% negatiever geworden over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater, 41% is gelijk gebleven en 29% is positiever geworden; 7% is véél negatiever geworden en 8% véél positiever. De meeste respondenten die van mening zijn veranderd, zijn dus maar één punt verschoven.

Tabel 3.4: Verschuiving in oordeel over de uitvoering van de respondenten die aan beide onderzoeken deelnamen, zonder degenen die 'weet niet' antwoordden

	aantal	procent
veel negatiever geworden (-5 tm. -2)	40	7%
iets negatiever geworden (-1)	136	23%
gelijk gebleven	243	41%
iets positiever geworden (+1)	127	21%
veel positiever geworden (+2 tm +5)	47	8%
totaal	593	100%

3.2.1 De verschuiving in oordeel over de uitvoering nader bekeken

Om te onderzoeken of degenen die veel, iets of helemaal niet van mening zijn veranderd over de uitvoering van het waterbeheer verschillende argumenten hanteren voor hun oordeel, is hiervan een kruistabel gemaakt (tabel 3.5). Omdat men in de open vraag meerdere argumenten kon noemen is het niet mogelijk deze tabel te toetsen. Wel kan worden bekeken of er misschien patronen zijn te ontdekken of dat er bepaalde opvallende punten zijn. Deze percentages zijn in tabel 3.5 onderstreept.

Uit deze tabel blijkt dat hoe men de waterkwaliteit beoordeelt een belangrijk rol speelt bij veranderingen in oordeel over de uitvoering van het waterbeheer. Respondenten die veel positiever zijn geworden noemen vaker positieve argumenten die met de waterkwaliteit te maken hebben terwijl respondenten die veel negatiever zijn geworden veel vaker negatieve aspecten van de waterkwaliteit hanteren als toelichting op hun oordeel over het waterbeheer. Ook blijkt dat hoe meer men in positieve richting opschuift, hoe vaker als argumenten 'er is aandacht voor/er wordt aan gewerkt' en/of positieve aspecten van het waterschap worden genoemd.

Tabel 3.5: Verschuiving in oordeel over de uitvoering naar genoemde redenen

Aantal Kol pct	veel neg atiever	iets neg atiever	gelijk g ebleven	iets pos itiever	veel pos itiever	Rij Totaal
	-2	-1	0	1	2	
weet niet	4 10,0	11 8,1	7 2,9	4 3,1	2 4,3	28 4,7
waarneming	1 2,5	10 7,4	28 11,5	8 6,3	3 6,4	50 8,4
omgeving	4 10,0	15 11,0	25 10,3	9 7,1	6 12,8	59 9,9
gevoel	5 12,5	5 3,7	20 8,2	10 7,9	5 10,6	45 7,6
moet beter	0 ,0	8 5,9	8 3,3	7 5,5	3 6,4	26 4,4
kan niet zien	0 ,0	0 ,0	1 ,4	0 ,0	0 ,0	1 ,2
waterkwal. pos.	4 <u>10,0</u>	30 <u>22,1</u>	76 <u>31,3</u>	37 <u>29,1</u>	18 <u>18,3</u>	165 27,8
waterkwal. neg.	12 <u>30,0</u>	25 <u>18,4</u>	25 <u>10,3</u>	7 <u>5,5</u>	2 <u>4,3</u>	71 12,0
peil pos.	1 2,5	7 5,1	20 8,2	10 7,9	11 23,4	49 8,3
peil neg.	3 7,5	8 5,9	4 1,6	1 ,8	2 4,3	18 3,0
kering goed	1 2,5	3 2,2	6 2,5	4 3,1	1 2,1	15 2,5
kering slecht	1 2,5	5 3,7	2 ,8	3 2,4	2 4,3	13 2,2
volgende aandacht	3 <u>7,5</u>	25 <u>18,4</u>	71 <u>29,2</u>	42 <u>33,1</u>	16 <u>12,8</u>	157 26,5
onvoldoende aandacht	4 10,0	10 7,4	13 5,3	1 ,8	4 8,5	32 5,4
rioolwater pos.	2 5,0	5 3,7	29 11,9	14 11,0	2 4,3	52 8,8
rioolwater neg.	2 5,0	2 1,5	1 ,4	0 ,0	0 ,0	5 ,8
controle pos.	5 12,5	25 18,4	48 19,8	27 21,3	7 14,9	112 18,9
controle onvold.	2 5,0	6 4,4	9 3,7	0 ,0	1 2,1	18 3,0
informatie	5 12,5	12 8,8	21 8,6	18 14,2	5 10,6	61 10,3
waterschap pos.	0 <u>,0</u>	8 <u>5,9</u>	17 <u>7,0</u>	14 <u>11,0</u>	6 <u>12,8</u>	45 7,6
(mil)bewustzijn pos.	2 5,0	4 2,9	10 4,1	9 7,1	1 2,1	26 4,4
(mil)bewustzijn neg.	1 2,5	3 2,2	0 ,0	2 1,6	0 ,0	6 1,0
overig	1 2,5	6 4,4	15 6,2	4 3,1	5 10,6	31 5,2
Kolom Totaal	40 6,7	136 22,9	243 41,0	127 21,4	47 7,9	593 100,0

Percentages op basis van het aantal respondenten

3.3 Veranderingen in de mening over de waterkwaliteit

In tabel 3.6 worden de resultaten van vraag ("Vindt u dat het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden?") vergeleken met de resultaten van dezelfde vraag uit het vorige onderzoek. Deze tabel heeft betrekking op *alle* respondenten uit de twee onderzoeken, dus niet alleen op degenen die aan beide onderzoeken hebben deelgenomen. Alleen degenen die 'weet niet' invulden zijn hier weggelaten omdat die in de berekening van het gemiddelde niet meegenomen kunnen worden.

Tabel 3.6: Vergelijking van de mening over de verbetering van de waterkwaliteit tussen het huidige en het vorige onderzoek, zonder degenen die 'weet niet' antwoordden

	dit onderzoek	vorige onderzoek
negatief	22%	34%
positief	78%	66%
gemiddelde	4,16	3,83
standaarddev.	1,07	1,08
Totaal aantal = 100%	1205	1553

Uit deze tabel blijkt dat het gemiddelde van de score op de vraag of men vindt dat de waterkwaliteit de laatste jaren is verbeterd in het vorige onderzoek 3,83 bedroeg (standaarddeviatie 1,08) en in het aanvullend onderzoek 4,16 (standaarddeviatie 1,07). In totaal is men hierover gemiddeld positiever geworden.

In tabel 3.7 wordt de mening over het al dan niet verbeterd zijn van de waterkwaliteit uit beide onderzoeken vergeleken. In deze tabel zijn alle negatieve scores (1 tm. 3) en alle positieve scores (4 tm. 6) samengevoegd en zijn ook degenen die het niet weten opgenomen.

Tabel 3.7: Vergelijking van de mening over de verbetering van de waterkwaliteit van de respondenten die aan beide onderzoeken deelnamen

	Eerste onderzoek:			totaal
	weet niet	niet schoner	wel schoner	
Aanvullend onderzoek:				
weet niet	<u>6,8%</u>	5,3%	9,1%	21,2%
niet schoner	1,8%	<u>8,3%</u>	5,4%	15,5%
wel schoner	2,5%	11,0%	<u>49,8%</u>	63,3%
totaal	11,2%	24,6%	64,3%	100% (N=761)

In totaal is 64% (het totaal van de onderstreepte percentages) niet van mening veranderd over de vraag, of het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden: 36% is wel van mening veranderd.

Voor de 761 respondenten die aan beide onderzoeken hebben meegedaan (degenen die 'weet niet' invulden weglatend) kan worden getoetst of het gemiddelde significant is veranderd. Als over deze groep respondenten de gemiddelden worden berekend blijkt dit in het vorige

onderzoek 3,96 te zijn (standaarddeviatie 1,04) en in dit onderzoek 4,24 (standaarddeviatie 1,05). Uit een t-test voor gepaarde waarnemingen blijkt dat dit verschil significant is ($t=6,05$, $df=566$, $p<0,000$). Zie bijlage 5. De conclusie luidt dan ook dat de mening over het al dan niet verbeterd zijn van de kwaliteit van het oppervlaktewater binnen deze groep respondenten gemiddeld positiever is geworden.

Een andere manier om de verschuiving te bekijken is door de score die men in het eerste onderzoek heeft gegeven af te trekken van de score die men in het aanvullend onderzoek heeft gegeven. Als dit een positief getal oplevert is men positiever geworden en als dit een negatief getal oplevert is men negatiever geworden over de kwaliteit van het oppervlaktewater. Degenen die in één of beide onderzoeken 'weet niet' antwoordden zijn buiten beschouwing gelaten, waardoor de percentages verschillen van die in tabel 3.7.

Over de verbetering van de waterkwaliteit is 19% negatiever geworden, 42% gelijk gebleven en 39% positiever geworden: 4% is véél negatiever geworden en 9% véél positiever. Ook hier geldt dat de meesten dus één punt zijn verschoven.

Tabel 3.8: Verschuiving in oordeel over de waterkwaliteit van de respondenten die aan beide onderzoeken deelnamen, zonder degenen die 'weet niet' antwoordden

	aantal	procent
veel negatiever geworden (-5 tm. -2)	20	4%
iets negatiever geworden (-1)	89	16%
gelijk gebleven	237	42%
iets positiever geworden (+1)	168	30%
veel positiever geworden (+2 tm +5)	53	9%
totaal	567	100%

3.3.1 De verschuiving in oordeel over de waterkwaliteit nader bekeken

Om te onderzoeken of degenen die veel, iets of helemaal niet van mening zijn veranderd over de kwaliteit van het oppervlaktewater verschillende argumenten hanteren voor hun oordeel, is hiervan een kruistabel gemaakt (tabel 3.9). Omdat men in de open vraag meerdere argumenten kon noemen is het niet mogelijk deze tabel te toetsen. Wel kan worden bekeken of er misschien patronen zijn te ontdekken. Waar dit het geval is zijn de percentages in tabel 3.9 onderstreept. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat het soms om kleine aantallen gaat. Het eerste dat opvalt aan deze tabel is dat de respondenten die in negatieve richting zijn verschoven, vaker invullen dat zij niet weten waarop zij hun mening baseren of dat zij zich op eigen waarneming baseren. Ook noemen zij relatief vaker de volgende argumenten: de kwaliteit is slecht(er) zonder nadere toelichting, waarneembare kwaliteit is slechter, er is meer vervuiling en er is onvoldoende controle. Voor respondenten die in positieve richting zijn opgeschoven geldt in grote lijnen het omgekeerde. Zij noemen vaker als reden voor hun oordeel dat de kwaliteit goed is zonder nadere toelichting, dat er minder vervuiling is dat er voldoende aandacht voor is en dat de wet- en regelgeving en controle goed is. De argumenten 'de (water)natuur of -milieu is goed/verbeterd', 'recreatie (zwemwater, viswater e.d.) positief' worden ook vaker genoemd naarmate men positiever is geworden. Tenslotte

Tabel 3.9: Verschuiving in oordeel over de waterkwaliteit naar genoemde redenen

Aantal Kol pct	veel neg atiever	iets neg atiever	gelijk g ebleven	iets pos itiever	veel pos itiever	Rij Totaal
	-2	-1	0	1	2	
weet niet	2 <u>10,0</u>	4 <u>4,5</u>	10 <u>4,2</u>	3 <u>1,8</u>	0 <u>0</u>	19 3,4
gelijk gebleven	1 5,0	4 4,5	3 1,3	0 0	1 1,9	9 1,6
waarneming	6 <u>30,0</u>	13 <u>14,8</u>	31 <u>13,1</u>	17 <u>10,2</u>	6 <u>11,3</u>	73 13,0
omgeving	2 10,0	6 6,8	7 3,0	8 4,8	5 9,4	28 5,0
verschilt per gebied	0 0	3 3,4	1 ,4	0 0	0 0	4 ,7
gevoel	0 0	4 4,5	8 3,4	9 5,4	0 0	21 3,7
moet beter	0 0	3 3,4	8 3,4	3 1,8	2 3,8	16 2,8
kan niet zien	0 0	1 1,1	1 ,4	5 3,0	1 1,9	8 1,4
milieu/natuur pos.	1 <u>5,0</u>	23 <u>26,1</u>	69 <u>29,2</u>	57 <u>34,3</u>	18 <u>34,0</u>	168 29,8
milieu/natuur neg.	1 5,0	1 1,1	6 2,5	2 1,2	1 1,9	11 2,0
kwal. alg. goed	1 <u>5,0</u>	6 <u>6,8</u>	23 <u>9,7</u>	13 <u>7,8</u>	6 <u>11,3</u>	49 8,7
kwal. alg. slecht	3 <u>15,0</u>	7 <u>8,0</u>	4 <u>1,7</u>	2 <u>1,2</u>	0 <u>0</u>	16 2,8
waarneemb. kwal. pos	2 10,0	9 10,2	26 11,0	25 15,1	6 11,3	68 12,1
waarneemb. kwal. neg	2 <u>10,0</u>	7 <u>8,0</u>	10 <u>4,2</u>	4 <u>2,4</u>	0 <u>0</u>	23 4,1
recreatie pos.	0 <u>0</u>	2 <u>2,3</u>	14 <u>5,9</u>	12 <u>7,2</u>	5 <u>9,4</u>	33 5,9
recreatie neg.	1 5,0	0 0	1 ,4	1 ,6	0 0	3 ,5
minder vervuiling	0 <u>0</u>	4 <u>4,5</u>	24 <u>10,2</u>	16 <u>9,6</u>	6 <u>11,3</u>	50 8,9
meer vervuiling	2 <u>10,0</u>	6 <u>6,8</u>	5 <u>2,1</u>	3 <u>1,8</u>	1 <u>1,9</u>	17 3,0
voldoende aandacht	0 <u>0</u>	8 <u>9,1</u>	29 <u>12,3</u>	20 <u>12,0</u>	9 <u>17,0</u>	66 11,7
onvold. aandacht	0 0	4 4,5	5 2,1	5 3,0	0 0	14 2,5
rioolwater pos.	1 5,0	5 5,7	26 11,0	14 8,4	5 9,4	51 9,1
rioolwater neg.	1 5,0	0 0	1 ,4	0 0	0 0	2 ,4
controle pos.	0 <u>0</u>	4 <u>4,5</u>	19 <u>8,1</u>	23 <u>13,9</u>	7 <u>13,2</u>	53 9,4
controle onvold.	1 <u>5,0</u>	1 <u>1,1</u>	2 <u>0,8</u>	0 <u>0</u>	0 <u>0</u>	4 ,7
informatie	1 <u>5,0</u>	5 <u>5,7</u>	28 <u>11,9</u>	18 <u>10,8</u>	5 <u>9,4</u>	57 10,1
(milieu)bewustz. pos	0 0	2 2,3	14 5,9	9 5,4	3 5,7	28 5,0
(milieu)bewustz. neg	0 0	2 2,3	2 ,8	1 ,6	0 0	5 ,9
overig	2 10,0	5 5,7	8 3,4	6 3,6	2 3,8	23 4,1
Kolom Totaal	20 3,6	88 15,6	236 41,9	166 29,5	53 9,4	563 100,0

Percentages op basis van het aantal respondenten

valt op dat degenen die negatiever zijn geworden zich minder baseren op informatie dan degenen die gelijk zijn gebleven of positiever zijn geworden over de waterkwaliteit.

3.4 Enkele nadere analyses

In het vorige onderzoek bleek een samenhang te bestaan van het oordeel over het waterbeheer met het lidmaatschap van natuur- en/of milieuorganisaties, met name de Vereniging Natuurmonumenten, en met stemintentie (of men denkt bij de eerstvolgende algemene verkiezingen te zullen gaan stemmen).

Om te onderzoeken of deze variabelen wellicht ook samenhangen met de verschuivingen in oordeel over de uitvoering en over de waterkwaliteit, zijn variantieanalyses gedaan van deze beide verschuivingen met:

- lidmaatschap van natuur-/milieuorganisaties (nergens lid van-wel ergens lid van)
- lidmaatschap van Vereniging Natuurmonumenten (wel-niet lid van NM)
- stemintentie (zeker-niet zeker).

Hierbij werden echter geen significante verbanden aangetoond. De *verandering* van mening hangt dus niet samen met deze variabelen.

De resultaten van deze analyses staan in bijlage 6.

4 DISCUSSIE EN CONCLUSIES

4.1 Discussie

Het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer

Gemiddeld oordeelt men positief over de manier waarop de zorg voor oppervlaktewater wordt uitgevoerd: zowel in het huidige als in het vorige onderzoek is eenderde deel van alle respondenten positief. Vergeleken met het vorige onderzoek is geen significante verandering opgetreden in het gemiddelde oordeel over de uitvoering van het waterbeheer.

Het oordeel blijkt samen te hangen met woonsituatie, leeftijd en sexe: woningbezitters, ouderen en mannen oordelen gemiddeld positiever dan huurders, jongeren en vrouwen. Het oordeel varieert niet significant voor provincie, regio en stedelijkheid. Dit komt overeen met de uitkomsten van het vorige onderzoek. De samenhang met sociaal-economische status, zoals deze naar voren kwam in het vorige onderzoek (respondenten met een hogere SES zijn positiever dan die met een lagere SES), is in dit onderzoek niet significant maar de tendens is wel duidelijk in dezelfde richting.

De argumenten die het meest genoemd worden voor het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer, zijn gerelateerd aan de waterkwaliteit en aan de mate waarin men vindt dat er aan wordt gewerkt of aandacht aan wordt besteed. Ook baseren veel respondenten hun oordeel op de aanwezigheid van wetten, regels, maatregelen e.d. en de mate waarin er wordt gecontroleerd op naleving.

Opvallend is het relatief geringe aantal respondenten dat redenen noemt die met kwantiteitsbeheer te maken hebben: argumenten die met de waterkwaliteit te maken hebben worden veel vaker genoemd dan de argumenten die met peilbeheer en met waterkering te maken hebben.

In het vorige onderzoek komen de onderwerpen peilbeheer en waterkering even uitgebreid aan de orde als waterkwaliteit. Dat was vastgelegd in de vragenlijst. In dit onderzoek is echter gekeken naar wat mensen uit zichzelf noemen. Dan blijkt de waterkwaliteit veel vaker genoemd te worden. Mogelijk speelt hierbij een rol dat de overstromingen van 1993 en 1995 inmiddels weer enigszins naar de achtergrond zijn verdwenen. Voor het peilbeheer geldt dat dit doorgaans geen probleem is; het valt niet op. Als er net iets gebeurd is zullen mensen er waarschijnlijk meer ideeën over hebben. Waterkwaliteit daarentegen is, net als het milieu in het algemeen, al lange tijd een 'issue'. Dat de onderwerpen peilbeheer en waterstanden weinig genoemd worden betekent niet dat ze niet belangrijk zijn, maar wel dat ze niet erg bepalend zijn voor de publieke opinie. Opgemerkt moet worden dat specifieke belangengroepen zoals boeren of schippers, voor wie peilbeheer en de waterstand heel belangrijk zijn, slechts een heel klein deel van de steekproef voor dit onderzoek vormen.

Tenslotte is opvallend dat het aantal respondenten dat zich baseert op informatie van het waterschap of een andere waterinstantie relatief gering is.

De resultaten van dit onderzoek laten zien dat degenen met een negatief oordeel over de uitvoering van het waterbeheer zich richten op dezelfde elementen als degenen met een positief oordeel. Zowel door degenen met een positief oordeel als door degenen met een negatief oordeel worden de argumenten die met waterkwaliteit te maken hebben het meest genoemd. Alleen zeggen respondenten met een negatief oordeel vaker iets negatiefs over de waterkwaliteit en die met een positief oordeel iets positiefs. Anders gezegd: men let wel

ongeveer op dezelfde onderwerpen, alleen men beoordeelt deze anders en komt hierdoor ook tot een ander oordeel over de uitvoering van het waterbeheer.

Vergelijking tussen het huidige en het vorige onderzoek toont aan dat voor respondenten die van mening zijn veranderd, in grote lijnen dezelfde argumenten als belangrijkste naar voren komen.

Het oordeel over de waterkwaliteit

Gemiddeld vindt men dat het oppervlaktewater de laatste jaren iets schoner is geworden. Het percentage positieven is in het vorige en het huidige onderzoek nagenoeg gelijk (64% en 63%) maar het percentage negatieven is lager geworden (van 25% naar 16%) terwijl meer respondenten aangeven het niet te weten (van 11% naar 21%). Vergeleken met het vorige onderzoek is men hierover gemiddeld iets positiever geworden.

Evenals bij het oordeel over de uitvoering zijn bij het oordeel over de waterkwaliteit huiseigenaren, ouderen en mannen gemiddeld positiever dan huurders, jongeren en vrouwen. Er wordt geen verschil aangetoond voor provincie en stedelijkheid. Voor regio en SES lijken wel verschillen te bestaan, maar deze zijn niet significant.

De meestgenoemde redenen voor de beoordeling van de waterkwaliteit hangen samen met natuur en watermilieu: men vindt de natuur in en om het water en/of het (water)milieu verbeterd, men ziet meer vissen, dieren of planten enz. Bovendien zegt een deel van de respondenten zonder verdere uitleg dat de kwaliteit goed of verbeterd is en/of dat de vervuiling is afgenomen. De eigen waarneming is heel belangrijk: men zegt vaak de waterkwaliteit uit eigen waarneming af te lezen of men noemt waarneembare aspecten van de waterkwaliteit zoals drijfvuil, helderheid, geur, kleur of schuim.

Vergelijking van de mening over de waterkwaliteit tussen het vorige en het huidige onderzoek laat zien dat voor de *verschuiving* min of meer dezelfde argumenten een belangrijke rol spelen. Degenen die negatiever zijn geworden vullen relatief vaker 'weet niet' in of baseren zich op de eigen waarneming terwijl door degenen die in positieve zin van mening zijn veranderd naast de verschillende positieve aspecten ook vaker informatie wordt genoemd als reden voor hun oordeel.

Een weloverwogen of een oppervlakkig oordeel?

In het rapport van het vorige onderzoek is kort het Elaboration Likelihood Model (ELM) van Petty en Cacioppo aan de orde geweest (Petty en Cacioppo, 1986). Dit model gaat ervan uit dat er twee routes zijn waarlangs mensen informatie verwerken. De centrale of systematische route kenmerkt zich door een hoge mate van elaboratie, dat wil zeggen dat men goed nadenkt over geboden informatie en argumenten kritisch tegen elkaar afweegt. Bij de perifere of heuristische route gaat men meer af op de vorm dan op de inhoud van de boodschap en vindt weinig of geen elaboratie plaats. Een houding die tot stand komt via de systematische route is duurzamer, stabielere dan een houding die via de perifere route ontstaat. Ook blijkt uit het ELM dat mensen met een neutrale houding, of met een negatieve noch positieve houding, gevoeliger zijn voor perifere prikkels.

Er komen uit dit onderzoek verschillende aanwijzingen naar voren die erop duiden dat het oordeel van veel respondenten op oppervlakkige wijze of via de perifere route is ontstaan:

- Een relatief grote groep antwoordt 'weet niet' op de vragen naar het oordeel over de uitvoering en over de waterkwaliteit (18% resp. 22%). En ook onder degenen die wel een oordeel hebben is steeds een aantal dat 'weet niet' opgeeft als gevraagd wordt naar de reden voor dat oordeel. Van de respondenten die wel een oordeel hebben over de uitvoering van het waterbeheer antwoorden er 44 'weet niet' en 9 'ik heb er geen verstand van' e.d. wanneer gevraagd wordt naar de reden van hun oordeel. Van de respondenten die wel een oordeel hebben over de waterkwaliteit antwoorden er 10 'weet niet' op de vraag naar de reden van hun oordeel terwijl 15 aangeven daar geen verstand van te hebben en 20 dat het gelijk is gebleven. Resp. 20 en 15 respondenten die wel een oordeel geven bij de gesloten vragen hebben de open vragen niet ingevuld (zie bijlage 1). In totaal zijn er 73 respondenten (dat is 5% van het totaal) die wel een oordeel hebben over het waterbeheer maar geen reden hiervoor (kunnen) aanvoeren; voor de waterkwaliteit zijn dat er 40 (3%).
- Een deel van de respondenten antwoordt spontaan dat hun oordeel op gevoel of intuïtie is gebaseerd (voor beide onderwerpen 7%).
- De eigen waarneming is heel belangrijk: men gaat bij de beoordeling van de waterkwaliteit sterk af op wat men zelf waarneemt, terwijl het oordeel over de waterkwaliteit voor velen het argument is waarop zij hun oordeel over de uitvoering van het waterbeheer in het algemeen baseren. Dit kan 'measurement by proxy' genoemd worden: in situaties waarin men niet precies weet hoe dingen in elkaar zitten maar men toch een oordeel wil hebben, gaan mensen vaak af op zichtbare aspecten die mogelijk voorspellend of indicatief zijn voor het onderwerp als geheel. Dat is logisch want het is onmogelijk overal een afgewogen oordeel over te hebben. Measurement by proxy is niet hetzelfde als heuristische informatieverwerking maar vertoont wel een overlap hiermee, bijvoorbeeld wanneer men men afgaat op één opvallend aspect, zoals kikkers in de sloot achter het eigen huis, en hieruit conclusies trekt over het waterbeheer in het algemeen. Overigens is er wel steeds een klein aantal (1% en 2%) dat expliciet opmerkt dat je niet met het blote oog kan zien of water schoon is.
- Het deel van de respondenten dat spontaan 'informatie' noemt is gering (9% resp. 10%).
- Van de respondenten die aan beide onderzoeken meededen is een substantieel deel van mening veranderd (38% resp. 36%), ook al gaat het meestal om een kleine verschuiving. Dit duidt erop dat ofwel het waterbeheer en de waterkwaliteit tussen 1997 en 1999 erg zijn veranderd, ofwel de opinie hierover niet erg stabiel is. Het tweede lijkt waarschijnlijker. Mogelijk speelt hierbij een rol dat de communicatie over het waterbeheer de laatste jaren erg aan het veranderen is en door waterschappen steeds belangrijker wordt gevonden.

Het is logisch en begrijpelijk dat er een grote groep mensen is die weinig betrokken is bij het waterbeheer en er géén of een oppervlakkig oordeel over heeft. In deze maatschappij zijn veel groepen en organisaties die vinden dat waar zij voor staan zo belangrijk is dat eigenlijk iedereen hierover geïnformeerd moet worden en er achter moet staan, in zijn of haar eigen belang of in het algemeen belang. Uit de informatiestroom die hierdoor ontstaat kiest iedereen datgene waarvoor men interesse heeft of waarmee men betrokkenheid voelt. Andere informatie laat men min of meer langs zich heen gaan en men heeft er geen mening over of komt via perifere prikkels of door 'measurement by proxy' tot een oordeel.

4.2 Conclusies

De belangrijkste conclusies zijn:

Het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer hangt sterk samen met de beoordeling van de waterkwaliteit.

Als de redenen die worden genoemd voor het oordeel dat men geeft over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater in categorieën worden onderverdeeld, blijkt 'waterkwaliteit' de grootste categorie te zijn. Het oordeel over de waterkwaliteit bepaalt in belangrijke mate het oordeel over het waterbeheer in het algemeen.

De mening over het waterbeheer is gebaseerd op zeer diverse argumenten.

De manier van vragen die in dit onderzoek is gehanteerd, namelijk geheel open, levert veel meer aspecten op op grond waarvan men zich een mening vormt over het waterbeheer en over de waterkwaliteit, dan de gangbare manier van ondervragen in dergelijk onderzoek, namelijk door middel van gesloten vragen met een beperkt aantal antwoordcategorieën. Deze 'traditionele' antwoordcategorieën komen wel allemaal terug in de antwoorden op de open vragen, maar er worden door de respondenten veel méér en andersoortige argumenten genoemd, bijvoorbeeld:

- de mate waarin men vindt dat er aandacht voor is of ziet dat er aan wordt gewerkt, wordt regelmatig als argument genoemd;
- sommige respondenten zeggen dat hun antwoord gebaseerd is op intuïtie, gevoel of vertrouwen;
- volgens sommigen dragen de invloed van de milieubeweging of van milieubewustzijn onder de bevolking ertoe bij dat het waterbeheer goed wordt uitgevoerd en/of dat de waterkwaliteit is verbeterd; etc.

Respondenten met een negatief oordeel over de uitvoering van het waterbeheer letten op dezelfde dingen als respondenten met een positief oordeel.

Voor zowel de negatieven als de positieven is de waargenomen waterkwaliteit de meestgenoemde reden voor het oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater. Het verschil is dat de respondenten die negatief zijn over de zorg voor oppervlaktewater de waterkwaliteit negatief beoordelen, terwijl respondenten die positief zijn in hun oordeel over de uitvoering vinden dat de waterkwaliteit is verbeterd.

Informatie wordt weinig spontaan genoemd.

Voor het oordeel over de uitvoering en over de waterkwaliteit baseert in totaal 9% resp. 10% zich op informatie. Dit percentage is lager onder de negatieven (2% en 5%) en hoger onder de positieven (beide 13%). Ook blijkt dat degenen die negatiever zijn geworden over de waterkwaliteit zich minder op informatie baseren dan degenen die positiever zijn geworden over de waterkwaliteit.

De opinie over het waterbeheer lijkt vrij slecht gefundeerd.

Hoewel het gemiddelde oordeel over de uitvoering en over de waterkwaliteit positief is, is het belangrijk op te merken dat een relatief grote groep 'weet niet' antwoordt (18% resp. 22%). En ook onder degenen die wel een oordeel hebben is steeds een aantal dat 'weet niet' opgeeft als gevraagd wordt naar de reden voor dat oordeel. Verder baseren veel respondenten hun mening op waarneembare aspecten. Bovendien gaat een deel van de respondenten

volgens eigen zeggen op hun gevoel af. Informatie speelt een ondergeschikte rol. Ruim eenderde deel van de respondenten die aan beide onderzoeken deelnamen is in de tussentijd van mening veranderd. De conclusie lijkt dan ook gerechtvaardigd dat de opinie over het waterbeheer vrij slecht gefundeerd is.

Onderwerpen die voor het waterbeheer belangrijk zijn, zijn niet altijd belangrijk voor het draagvlak.

Waterbeheerders besteden miljoenen aan bijvoorbeeld eutrofiëringsbestrijding. Toch wordt 'minder algen' slecht door enkele respondenten genoemd als argumenten voor het oordeel over de waterkwaliteit en het waterbeheer. De toestand van de natuur, de aanwezigheid van vissen, kikkers enz. worden daarentegen heel vaak genoemd, terwijl dit geen directe kerntaken van de waterbeheerders zijn. Blijkbaar is het belang van diverse onderwerpen voor het draagvlak niet evenredig aan het belang van deze onderwerpen voor het waterbeheer.

4.3 Betekenis voor de communicatie

In de communicatie over waterbeheer zullen argumenten die met waterkwaliteit en met natuur en watermilieu te maken hebben, de meeste mensen aanspreken. Het waterbeheer in het algemeen wordt immers vooral beoordeeld aan de hand van de waargenomen waterkwaliteit, terwijl deze op haar beurt vooral wordt afgelezen aan de stand van de natuur en het watermilieu.

In het eerste onderzoek kwam 'waargenomen effectiviteit' naar voren als een van de belangrijkste factoren die de houding tegenover het waterbeheer beïnvloeden. Dit leidde tot de aanbeveling "Geef informatie over wat er bereikt is, over wat goed gaat ('be good and tell it')." Uit het huidige onderzoek blijkt dat de mate waarin men ziet dat er aandacht is voor oppervlaktewater, dat er aan wordt gewerkt, heel belangrijk is voor het oordeel. Bovendien baseren veel mensen zich op de eigen waarneming. Daarom zou de aanbeveling 'be good and tell it' uitgebreid kunnen worden tot 'be good and show it': schrijf niet alleen in een foldertje wat er gedaan wordt maar zet bijvoorbeeld ook informatieborden neer ter plaatse.

De opinie over het waterbeheer is tamelijk veranderlijk en het lijkt over het algemeen niet op een hoge mate van elaboratie te zijn gebaseerd. Weinig elaboratie duidt vaak op een lage betrokkenheid. Waardoor kan deze betrokkenheid worden verhoogd?

In het geval van incidenten of een crisis kan de betrokkenheid (tijdelijk) hoger zijn, dit is echter iets waar je geen invloed op hebt. In een dergelijk geval moeten de waterschappen wel klaar voor zijn om aan de informatievragen die een incident of crisis oproept, te kunnen voldoen ('information on demand').

Mensen kunnen ook betrokken worden door ze een actieve rol te geven. Bijvoorbeeld door mensen te betrekken bij de benutting van regenwater of bij het waterbeheer op wijkniveau. Hierdoor kan een inhoudelijke betrokkenheid ontstaan.

Ook het onderwijs biedt ingangen om elaboratie te bevorderen. Door kinderen bekend te maken met verschillende aspecten van waterbeheer worden ze gestimuleerd al op jonge leeftijd daarover na te denken. Bovendien kan dit een uitwaaiingseffect hebben naar de ouders.

Een andere mogelijkheid is proberen mensen te bereiken via opvallende vormen van voorlichting (de perifere route) en ervoor te zorgen dat wanneer de aandacht eenmaal is getrokken, mensen ook over de geboden informatie gaan nadenken.

Bovenstaande betekent overigens niet dat achtergrondinformatie overbodig is geworden. Voor mensen die weinig betrokken zijn volstaat achtergrondinformatie niet; eerst zal hun aandacht getrokken moeten worden en/of hun betrokkenheid verhoogd. Maar voor mensen die wel betrokken zijn en voor specifieke groepen belanghebbenden is en blijft informatie op maat, gerichte achtergrondinformatie, heel belangrijk en nuttig.

Literatuur:

Lijklema, S. en M.A. Koelen, 1999, Draagvlak voor het waterbeheer. STOWA-rapport 99-09. Utrecht: Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer.

Petty, R.E. en J.T. Cacioppo, 1986, Communication and persuasion: central and peripheral routes to attitude change. New York: Springer-Verlag.

BIJLAGEN

1	Categorisering van de antwoorden op de open vragen	37
2	Verband gesloten vragen met enkele achtergrondvariabelen	47
3	De negatieven nader beschouwd	56
4a	Kruistabellen redenen oordeel uitvoering met enkele achtergrondvariabelen	60
4b	Kruistabellen redenen oordeel waterkwaliteit met enkele achtergrondvariabelen	75
5	Toetsen voor de gemiddelden	100
6	Verband verschuivingen met achtergrondvariabelen	101

BIJLAGE 1

Categorisering van de antwoorden op de open vragen

BIJLAGE 1 Categorisering van de antwoorden op de open vragen

De redenen voor het oordeel over de uitvoering

Vraag 1, het oordeel over de uitvoering van het waterbeheer, werd gevolgd door een open vraag: "Waarom vindt u dat de zorg voor water (heel slecht)(tamelijk slecht)(meer slecht dan goed)(meer goed dan slecht) (tamelijk goed)(heel goed) wordt uitgevoerd?"

Of voor degenen die 'weet niet' antwoordden op vraag 1: "U hebt geen oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater. Maar misschien wilt u er wel iets over opmerken. (Als u dat niet wilt, kunt u .. typen.)" De antwoorden op deze vraag zijn gecodeerd in 95 categorieën.

Weet-niet categorieën:

Hieronder vallen de antwoorden 'weet niet', 'ik heb er geen verstand van', 'dat kan ik niet beoordelen' en dergelijke.

"Kan ik niet over oordelen. Je ziet er zo weinig van."

Dingen die men noemt voor of na het eigenlijke antwoord:

Hieronder vallen opmerkingen die men toevoegt aan de redenen die men noemt, zoals: 'ik zie dat ..', 'uit eigen waarneming', 'in mijn omgeving ..', 'eigenlijk weet ik het niet, maar ...', 'ik heb de indruk dat ...', 'ik vertrouw erop dat ...', 'voor mijn gevoel ..', '... maar het zou beter moeten', '... maar je kunt niet zien of water schoon is'.

"Uit eigen constatering."

"Omdat ik dit zelf waarneem."

"Gevoelsmatig."

"Omdat ik vertrouwen heb in de instanties .."

"Ik weet het niet, maar ik denk ... (dat er toch wel veel zorg aan besteed wordt)."

"Ik heb de indruk (dat het oppervlaktewater steeds schoner wordt)."

"Volgens mijn gevoel .. geloof ik (dat het wat beter gaat)."

"Ik vind dat er meer aan gedaan kan worden."

".. maar het kan wel beter (want overstroming moet niet meer voor kunnen komen)."

"Hoewel het uiterlijk weinig zegt over chemische verontreiniging .."

Waterkwaliteit

Velen geven als reden voor hun oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater een antwoord dat met de waterkwaliteit te maken heeft: men vindt deze beter geworden, men ziet meer planten of dieren, minder of meer drijfvuil, of men meent dat lozingen of vervuiling door bepaalde groepen is toe- of afgenomen.

"Het oppervlaktewater is schoner."

"Er zijn bijna geen rechtstreekse lozingen meer .."

"(Dat zie ik,) doordat er in de zomer visjes in zwemmen (in de sloot naast mijn huis)."

"(Eigenlijk heb ik geen expliciet oordeel over het beheer. Als ik echter in mijn omgeving kijk dan denk ik) dat de beken en zo schoner worden. O.a. het feit dat er soms weer een reiger te zien is nabij een beek geeft aan dat er iets als vis in moet zitten"

"Men kan op veel plaatsen weer zwemmen."

"Steeds meer kikkers in de sloten."

"Nu is het allemaal goed viswater en stinkt niet meer."

"Het water is vaak troebel, stilstaand en vervuild met zwerfvuil."

"Nog steeds zijn er fabrieken of bedrijven die ongehinderd kunnen lozen en partikulieren die hun afval kunnen dumpen."

"(Dikwijls zie je) toch nog open water waarin flink wat rommel ligt."

"Veel oppervlaktewater wordt vervuild door fabrieken, die hun afvalwater erin lozen. Echter ook de landbouw zorgt nog steeds voor vervuiling door bestrijdingsmiddelen."

Peilbeheer/waterstanden/veiligheid

Een andere groep antwoorden heeft te maken met het peilbeheer, waterstanden en veiligheid: men vindt het waterpeil goed of niet, men vindt dat er nog te veel overstromingen zijn, men vindt de dijken al dan niet stevig genoeg, etc.

"Het nodige wordt gedaan om de waterstand op een redelijk peil te houden."

"Na overstroming van de rivieren zijn met spoed diverse dijken verhoogd .."

"Minder goed vind ik de achterblijvende maatregelen op het gebied van wateroverlast door overstromingen."

".. echter zodra het heel veel regent zijn er gelijk problemen."

Er wordt aan gewerkt

Er wordt vaak geantwoord dat de reden waarom men de zorg voor oppervlaktewater als goed beoordeelt is, dat er aandacht aan wordt besteed: 'er wordt aan gewerkt', 'er wordt veel geld aan besteed', 'de sloten worden goed schoongemaakt', 'het ziet er verzorgd uit', 'er zijn allerlei instanties voor', 'problemen worden aangepakt' en dergelijke. Hieronder valt ook 'afvalwater wordt gezuiverd', 'verbeterde zuiveringstechniek' e.d. Het omgekeerde komt uiteraard ook voor: men vindt dat er onvoldoende aan wordt gedaan.

"Omdat ik zie, dat er wat aan gedaan wordt (bijv. uitbaggeren)."

"Meer en betere rioolwaterzuivering."

"..als ik door de polder fiets en zie dat alle sloten weer uitgebaggerd zijn. Dat gebeurt met grote regelmaat, dus ik neem aan dat de verzorging van het water wel in orde zal zijn."

"De sloten worden goed bijgehouden."

"Ik meen dat ze hun best doen."

"Alle woonhuizen zijn aangeloten op de riolering."

"Snel ingrijpen bij noodsituaties."

"Ik zie dat vuil en fietsen, die in het water worden gegooid, worden verwijderd."

"Er wordt veel moeite gedaan en aandacht besteed aan het reinigen van oppervlaktewater."

"Er worden regelmatig metingen verricht en ingegrepen indien noodzakelijk."

".. en de aandacht die er zomers aan het water besteed wordt in verband met het zwemmen in open water."

"Omdat het er over het algemeen goed verzorgd uitziet."

"De technologie wordt steeds beter."

Controle

De volgende groep antwoorden heeft te maken met controle: er zijn wetten, maatregelen, regels, vergunningen, etc; er is (on)voldoende controle op naleving, de waterkwaliteit wordt in de gaten gehouden, e.d.

"Er zijn allerlei regels, wetten en voorzorgsmaatregelen."

".. vrij strenge voorschriften voor lozing van afvalwater .."

"Omdat het geregeld gecontroleerd en nagekeken wordt, als er iets niet goed is doen ze daar direct iets aan."

"Maatregelen die worden gehandhaafd mbt. mest en kunstmest."

“Als iemand het water vervuult worden er boetes opgelegd ..”

“..de straffen en/of de pakkans veel te laag is ..”

“..er wordt teveel gesjoemeld met vergunningen ..”

“Ik denk dat er nog niet genoeg gelet wordt op wie de vervuiler is en deze wordt zodoende ook niet adequaat beboet.”

Informatie

Men kan een oordeel ook op allerlei soorten informatie baseren: media, kranten, voorlichting van waterschap of gemeente, via bekenden of het werk. Ook wordt soms gezegd dat het wel in orde zal zijn, omdat je er zo weinig van hoort.

“Steeds minder alarmerende berichten.”

“Berichtgeving in kranten e.d.”

“Een neef van mij werkt bij een waterschap ..”

“..anders zou ik wel meer negatieve berichten horen denk ik.”

Waterschap

Ook kan men een oordeel baseren op eigenschappen van het waterschap: ze zijn deskundig, ze hebben een goed beleid, ze worden democratisch gecontroleerd of ze hebben een lange traditie.

“Omdat waterschappen terzake kundig zijn.”

“Naar ik aanneem deskundig en verantwoord beheer van het oppervlaktewater.”

“Nederland is in principe een waterland door de eeuwen heen geweest. Zonder er veel van af te weten, kunnen we ervan uitgaan dat het goed is geregeld.”

Overig

Regelmatig wordt ook gerefereerd aan een toegenomen milieubewustzijn of een positieve invloed van milieu-eisen. Ook ‘men ziet het belang in van schoon water’ wordt als reden genoemd, of juist ‘men gooit allemaal troep in het water’.

“Vervuiling wordt goed bestreden en milieu-eisen helpen daarbij.”

“Een ieder is er hoe langer hoe meer van overtuigd dat bij onzorgvuldig omgaan met oppervlaktewater dit op lange termijn grote gevolgen kan hebben voor mens, dier en milieu.”

“..milieugroepen die aan de bel trekken ..”

“Er wordt van alles maar in het water gegooit.”

In tabel B1.1 wordt weergegeven hoe vaak de verschillende argumenten genoemd zijn.

Hierbij is een opsplitsing gemaakt naar hoe men de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater beoordeelt (vraag 1): weet niet, negatief of positief. In de laatste kolom staat hoe vaak het betreffende argument in totaal is genoemd.

Merk op dat veel argumenten een positieve en een negatieve variant hebben. Het komt voor dat respondenten in hun antwoord zowel positieve als negatieve argumenten gebruiken, bijvoorbeeld: “Het oppervlaktewater is schoner geworden, maar van schoon water worden je voeten ook nat.” Hierdoor komt het dat in de kolom die negatief over de uitvoering van het waterbeheer oordeelt, ook positieve argumenten voorkomen en andersom.

Tabel B1.1: Argumenten voor het oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater

Antwoord op vraag 1: "Hoe vindt u dat in het algemeen de zorg voor oppervlaktewater wordt uitgevoerd?"

	weet niet	negatief	positief	Totaal
Categorieën vraag 2:				
<i>Weet-niet categorieën:</i>				
1 niet ingevuld	64	11	9	84
2 weet niet	66	23	21	110
3 heb er geen verstand van /kan geen oordeel geven	77	5	4	86
<i>Dingen die men noemt voor of na het eigenlijke antwoord:</i>				
4 uit eigen waarneming ik zie	7	26	88	121
5 uit eigen waarneming ik zie NIET	1		1	2
6 in mijn omgeving...	9	25	94	128
7 eigenlijk weet ik het niet, maar...	18	5	16	39
8 gevoelsmatig/ik heb de indruk...	6	7	45	58
9 ik heb er vertrouwen in /twijfel niet aan	3	1	17	21
10 ik heb er GEEN vertrouwen in ..		2		2
11 ...maar het zou beter kunnen /moeten	6	14	52	72
12je kunt niet zien (of water schoon is)	6	3	2	11
<i>Waterkwaliteit:</i>				
13 waterkwaliteit algemeen goed	14	8	218	240
14 waterkwaliteit alg. SLECHT	9	62	6	77
15 natuur, planten, dieren meer	3	3	79	85
16 natuur, planten, dieren MINDER	1	7	1	9
17 rommel/drijfvuil geen			12	12
18 rommel/drijfvuil WEL	3	40	5	48
19 helderheid, geur, kleur, schuim, algen goed		2	34	36
20 helderheid, geur, kleur, schuim, algen SLECHT	1	29	4	34
21 zwemmen/zwemwater goed			19	19
22 zwemmen/zwemwater SLECHT	3	8	2	13
23 vissen/viswater goed			10	10
24 vissen/viswater SLECHT		1		1
25 lozingen algemeen minder (inclusief gifstoffen)	1	2	31	34
26 lozingen algemeen MEER	2	19	5	26
27 vervuiling door industrie minder			11	11
28 vervuiling door industrie MEER	1	7	1	9
29 vervuiling door landbouw minder	1		23	24
30 vervuiling door landbouw MEER	2	10	5	17
31 vervuiling uit buitenl. minder			1	1
32 vervuiling uit buitenl. MEER		5	5	10
33 vervuiling door recreatie minder	1	2		3
34 vervuiling door recreatie MEER		10	5	15
35 riooloverstort minder			4	4
36 riooloverstort MEER		7	2	9
37 wasmiddelen (fosfaat) minder			3	3
38 wasmiddelen (fosfaat) MEER		1		1
<i>Peilbeheer/waterstanden</i>				
39 waterstanden algemeen goed		1	70	71
40 waterstanden alg. NIET GOED	2	16	10	28

41	waterstanden specifiek, bv gemalen goed			13	13
42	waterstanden specifiek, bv gemalen NIET GOED			5	5
43	natte voeten/overlast geen			17	17
44	natte voeten/overlast WEL	1	9	5	15
45	overstromingen algemeen minder			25	25
46	overstromingen algemeen WEL	4	17	11	32
47	dijken/kaden goed	1		19	20
48	dijken/kaden NIET GOED		1	3	4
49	bouwen in uiterwaarden niet meer			1	1
50	bouwen in de uiterwaarden WEL		1	3	4
<i>Er wordt aan gewerkt:</i>					
51	aandacht voor/ wordt aan gewerkt WEL	13	5	198	216
52	aandacht voor/ wordt aan gewerkt ONVOLD.	2	29	7	38
53	instanties voor (waterschappen)	3	1	20	24
54	vergeleken met andere landen veel			8	8
55	vergeleken met andere landen WEINIG			2	2
56	onderhoud/verzorging sloten/oever beters (inclusief: het ziet er verzorgd uit)	2	1	64	67
57	onderhoud/verzorging sloten/oever NIET GOED	2	12	2	16
58	schoonmaken/vuil eruit halen wel			16	16
59	schoonmaken/vuil eruit NIET	1	9	2	12
60	baggeren/saneren (slib/bodems) wel	2		18	20
61	baggeren/saneren (slib/bodems) NIET		4		4
62	riolering (aansluiten op afvalwaterzuivering) wel		2	74	76
63	riolering (aansluiten op afvalwaterzuivering) NIET		2	1	3
64	onderzoek/technologie			20	21
65	problemen aanpakken/ incidenten wel		1	35	36
66	problemen aanpakken/ incidenten NIET		3	5	8
<i>Controle:</i>					
67	regels/wetten/maatregelen/ heffingen/vergun/boetes	2	4	54	60
68	controle op naleving wel	1	3	76	80
69	controle op naleving NIET	1	25	10	36
70	waterkwaliteit wordt gecontroleerd wel	4	2	89	95
72	waarschuwing als er iets is (bv niet zwemmen)	1		8	9
<i>Informatie:</i>					
73	informatie algemeen	2		6	8
74	media algemeen	2	1	18	21
75	gelezen in krant/tijdschrift/blad	2	4	31	37
76	info/voorl. van waterinstantie	1		18	19
77	tv		2	5	7
78	van horen zeggen/via bekenden	3	1	9	13
79	door mijn werk			12	12

80	geen bericht/goed bericht/ valt niet op dus goed	1	2	31	34
81	lees vaak dus zal wel goed in de gaten worden gehouden			6	6
<i>Waterschap:</i>					
82	deskundig			14	14
83	goed georganiseerd/goed beleid	1	2	57	60
84	democratisch/verkiezingen goed			5	5
85	democratisch/verk. ONZIN	1			1
86	vanouds/historisch/lange traditie			8	8
<i>Overig:</i>					
87	drinkwater	1		10	11
88	grondwater		1	3	4
89	we betalen ervoor positief	6		18	24
90	we betalen ervoor NEGATIEF	1	3	6	10
91	milieubewustzijn/-beweging /-eisen positief	1		40	41
92	milieubewustzijn/-beweging /-eisen NEGATIEF		1	2	3
93	bewustwording/iedereen is verantw. wel bewust			25	25
94	bewustwording/iedereen is verantw. NIET bewust	2	5	4	11
95	overig	14	10	26	50

De redenen voor het oordeel over de waterkwaliteit

Vraag 3, of men de waterkwaliteit al dan niet verbeterd vindt, werd gevolgd door een open vraag: "Waarom vindt u dat het oppervlaktewater de laatste jaren (helemaal niet schoner)(niet schoner)(niet echt schoner)(iets schoner)(schoner)(veel schoner) is geworden?" Of voor degenen die 'weet niet' antwoordden op vraag 3: "U weet niet of het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden. Maar misschien wilt u er wel iets over opmerken. (Als u dat niet wilt, kunt u .. typen.)" De antwoorden op vraag 4 zijn gecodeerd in 117 categorieën.

Weet-niet categorieën

Gelijk aan vraag 2, plus: "Het is gelijk gebleven".

Dingen die men noemt voor of na het eigenlijke antwoord

Gelijk aan vraag 2, plus: "Het verschilt per gebied".

Waterkwaliteit

Komt grotendeels overeen met vraag 2. Men is echter vaak explicieter over wat men precies ziet aan het water of aan de natuur in en om het water, waaraan men de kwaliteit afleest. Daarom zijn deze categorieën hier veel meer uitgesplitst.

"Riviertjes hebben geen schuimkragen meer, waterkleur visueel verbeterd."

"Sloten, beekjes zijn helderder en je ziet vissen, kikkers enz."

"Er zwemt weer zalm in de rivier."

"Je merkt aan de kikkerstand dat het water schoner is geworden."

".. ik zie meer reigers en aalscholvers."

"Merkbaar o.a. aan visstand (hoeveelheid en soorten)."

"Grootste kenmerk van schoon water is dat bepaalde vissoorten weer terug zijn, kikkerconcerten weer plaatsvinden, bevers en otters in bepaalde gebieden heringevoerd kunnen worden."

"Allerlei insecten en planten keren terug."

"De plantengroei is weelderiger geworden."

".. minder algengroei .."

"Het water ruikt op vele plaatsen frisser."

"Omdat de flora en de fauna meer tot leven is gekomen, er zijn ook meer veiliger zwem- en viswaters ontstaan."

"Volgens de berichten in de dagbladen komen er weer meer planten en vissen voor in het oppervlaktewater, maar tevens lees je dan een tijdje later dat er menig leven verdwijnt in bosbeekjes enz. dus is mijn opvatting dat er weinig verandert."

"Veel zieke eenden en een bedroevend aantal jonge eendjes, waarvan er maar enkele volwassen worden. Alleen de heel sterke meerkoet gedijt hier. De kinderen vangen ook geen visjes meer."

"Het meeste oppervlaktewater ziet er niet echt helder en schoon uit."

"Je kan het zien en ruiken; het is vies, smerig en verwaarloosd."

Er wordt aan gewerkt/Controle/Informatie/Overig

Komen overeen met vraag 2.

In tabel B1.2 wordt weergegeven hoe vaak de verschillende argumenten genoemd zijn. Hierbij is een opsplitsing gemaakt naar hoe men de kwaliteit van het oppervlaktewater beoordeelt (vraag 3): weet niet, negatief of positief. In de laatste kolom staat hoe vaak het betreffende argument in totaal is genoemd. Ook hier geldt dat veel argumenten een positieve en een negatieve variant hebben en dat sommige respondenten zowel positieve als negatieve argumenten noemen. In de kolom 'negatief' kunnen dus ook positieve argumenten voorkomen en andersom.

Tabel B1.2: Argumenten voor het oordeel over de waterkwaliteit

Antwoord op vraag 3: "Vindt u dat het oppervlaktewater de laatste jaren schoner is geworden?"

	weet niet negatief positief			Totaal	
Categorieën vraag 4:					
<i>Weet niet-categorieën:</i>					
1	niet ingevuld	74	8	7	89
2	weet niet	46	9	1	56
3	heb er geen verstand van				
	/kan geen oordeel geven	69	8	7	84
4	het is gelijk gebleven	7	18	2	27
<i>Dingen die men noemt voor of na het eigenlijke antwoord:</i>					
5	uit eigen waarneming, ik zie				
	(inclusief 'dat is te zien' e.d.)	9	33	146	188
6	uit eigen waarneming,				
	ik zie NIET	12	5	3	20
7	in mijn omgeving...	5	17	41	63
8	het verschilt per gebied	4	2	9	15
9	eigenlijk weet ik het niet, maar...	23	5	10	38
10	gevoelsmatig/ik heb de indruk...	23	10	36	69
11	ik heb er vertrouwen in/twijfel er niet aan/				
	ik hoop van wel/ik denk	7		6	13

12	ik heb er GEEN vertrouwen in ..		3	1	4
13	...maar het zou beter kunnen/ moeten	5	9	29	43
14	je kunt niet zien (of water schoon is)	12	3	17	32
Waterkwaliteit:					
15	milieu/natuur algemeen goed	1	1	7	9
16	milieu/natuur algemeen SLECHT	1	9		10
17	waterkwaliteit algemeen goed/ minder vervuiling	17	6	108	13
18	waterkwaliteit alg. SLECHT	5	46	3	54
19	natuur/leven in/om het water algemeen beter	1	1	50	52
20	natuur/leven in/om het water algemeen SLECHTER		2	1	3
21	vissen meer	5		166	171
22	vissen minder	1	5		6
23	kikkers meer	1	1	71	73
24	kikkers minder		2	1	3
25	vogels meer			39	39
26	vogels minder		1		1
27	dieren meer	2	1	85	88
28	dieren minder		5		5
29	planten in het water meer	2	1	82	85
30	planten in het water MINDER	1	1		2
31	algen minder			7	7
32	algen MEER	1	4	1	6
33	botulisme minder			2	2
34	botulisme MEER	1	2		3
35	oevers mooier beter			6	6
36	oevers lelijker SLECHTER		1		1
37	rommel/drijfvuil geen		1	27	28
38	rommel/drijfvuil WEL		39	2	41
39	helderheid goed		1	72	73
40	helderheid SLECHT		8	1	9
41	geur beter			30	30
42	geur SLECHTER	1	4		5
43	kleur beter			9	9
44	kleur SLECHTER		4		4
45	schuim minder			11	11
47	zwemmen/zwemwater goed	1	1	54	56
48	zwemmen/zwemwater SLECHT	3	9	1	13
49	vissen/viswater goed			18	18
51	lozingen algemeen minder (inclusief gifstoffen, chemicaliën)			46	46
52	lozingen algemeen MEER	1	13	1	15
53	vervuiling door industrie minder	2		22	24
54	vervuiling door industrie MEER	2	10	3	15
55	vervuiling door landbouw minder			17	17
56	vervuiling door landbouw MEER		3	2	5
57	vervuiling scheepvaart minder	1	1	3	5
58	vervuiling scheepvaart MEER	1	1	1	3
59	bestrijdingsmiddelen minder			13	13
60	bestrijdingsmiddelen MEER	1	1	1	3
61	mest/gier minder			13	13
62	mest/gier MEER	3	3		6
63	vervuiling uit buitenland minder	1		6	7
64	vervuiling uit buitenland MEER	1	3	2	6

65	vervuiling door recreatie minder			1	1
66	vervuiling door recreatie MEER	3		1	4
67	riooloverstort minder			4	4
68	riooloverstort MEER			1	1
69	wasmiddelen (fosfaat) minder (ook: schoonmaakmiddelen)	2		9	11
72	bij warm weer SLECHTER		1	1	2
<i>Er wordt aan gewerkt:</i>					
73	aandacht voor/wordt aan gewerkt	13	6	80	99
74	aandacht voor/wordt aan gewerkt ONVOLDOENDE	1	14	2	17
75	instanties voor (waterschappen)			8	8
78	onderhoud/verzorging sloten/oeveren beter	1		11	12
79	onderhoud/verzorging sloten/oeveren NIET GOED	3	6		9
80	schoonmaken/vuil eruit halen	2	1	14	17
81	schoonmaken/vuil eruit halen NIET		4		4
82	baggeren/saneren (slib/bodems) wel			8	8
83	baggeren/saneren (slib/bodems) NIET		3		3
84	riolering (aansluiten op afvalwaterzuivering) wel		2	26	28
85	riolering (aansluiten op afvalwaterzuivering) NIET		1		1
86	onderzoek			1	1
87	technologie/zuiveringstechniek (inclusief rwzi's)	2		55	57
88	problemen aanpakken/ incidenten wel	1	1	12	14
89	problemen aanpakken/ incidenten NIET		1		1
<i>Controle:</i>					
90	regels/wetten/maatregelen/ heffingen/vergun/boetes	1		52	53
91	controle op naleving wel	4	1	49	54
92	controle op naleving NIET	1	6	1	8
93	waterkwaliteit wordt gecontroleerd wel	2		18	20
95	waarschuwing als er iets is (bv niet zwemmen)			1	1
<i>Informatie:</i>					
96	informatie algemeen	1	1	9	11
97	media algemeen	3	5	29	37
98	gelezen in krant/tijdschrift/blad	5	3	52	60
99	info/voorz. van waterinstantie	1		4	5
100	tv		1	2	3
101	van horen zeggen/via bekenden	2		7	9
102	door mijn werk			4	4
103	geen bericht/goed bericht/ valt niet op dus goed	1	1	6	8
105	uit onderzoek/proeven		1	16	17
106	volgens deskundigen			1	1
107	tegenstrijdige informatie	1	1		2
<i>Overig:</i>					
108	drinkwater (incl. smaak)	1	2	3	6
109	we betalen ervoor positief			1	1
110	we betalen ervoor NEGATIEF		1		1
111	milieubewustzijn/-beweging/				

	-eisen positief	4		33	37
113	belang van schoon water wordt ingezien wel	3		15	18
114	belang van schoon water wordt ingezien NIET		2		2
115	bewustwording/iedereen is verantwoordelijk wel bewust	2		15	17
116	bewustwording/iedereen is verantwoordelijk NIET bewust	3	16	2	21
	(inclusief 'ze gooien troep in het water' e.d.)				
117	overig	9	12	20	41
	(inclusief diffuse bronnen, auto's)				

BIJLAGE 2

Verband gesloten vragen met enkele achtergrondvariabelen

BIJLAGE 2 Verband gesloten vragen met enkele achtergrondvariabelen

STEDELIJKHEID by VRG1 zorg voor water

STED	Count Row Pct Col Pct Tot Pct	zorg voor water			Row Total
		ik weet het niet 0	slecht 1	goed 2	
1		39	44	117	200
Zeer stedelijk		19,5	22,0	58,5	12,9
		13,7	14,5	12,2	
		2,5	2,8	7,6	
2		88	60	231	379
Sterk stedelijk		23,2	15,8	60,9	24,5
		30,9	19,8	24,1	
		5,7	3,9	15,0	
3		59	69	199	327
Matig stedelijk		18,0	21,1	60,9	21,2
		20,7	22,8	20,8	
		3,8	4,5	12,9	
4		56	73	233	362
Weinig stedelijk		15,5	20,2	64,4	23,4
		19,6	24,1	24,3	
		3,6	4,7	15,1	
5		43	57	177	277
Niet stedelijk		15,5	20,6	63,9	17,9
		15,1	18,8	18,5	
		2,8	3,7	11,5	
Column		285	303	957	1545
Total		18,4	19,6	61,9	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	12,77223	8	,11993
Likelihood Ratio	12,75233	8	,12066
Mantel-Haenszel test for linear association	4,60377	1	,03190
Minimum Expected Frequency -	36,893		
Number of Missing Observations:	0		

REGIO by VRG1 zorg voor water

REGIO	Count Row Pct Col Pct Tot Pct	zorg voor water			Row Total
		ik weet het niet 0	slecht 1	goed 2	
1		47	47	138	232
Drie grote stede		20,3	20,3	59,5	15,0
		16,5	15,5	14,4	
		3,0	3,0	8,9	
2		69	94	284	447
Rest west		15,4	21,0	63,5	28,9
		24,2	31,0	29,7	
		4,5	6,1	18,4	
3		22	31	97	150
Noord		14,7	20,7	64,7	9,7
		7,7	10,2	10,1	
		1,4	2,0	6,3	
4		57	61	207	325
Oost		17,5	18,8	63,7	21,0
		20,0	20,1	21,6	
		3,7	3,9	13,4	
5		90	70	231	391
Zuid		23,0	17,9	59,1	25,3
		31,6	23,1	24,1	
		5,8	4,5	15,0	
Column		285	303	957	1545
Total		18,4	19,6	61,9	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	10,90519	8	,20713
Likelihood Ratio	10,79965	8	,21331
Mantel-Haenszel test for linear association	1,26738	1	,26026
Minimum Expected Frequency -	27,670		
Number of Missing Observations:	0		

PROVINCIE by VRG1 zorg voor water

PROV	Count Row Pct Col Pct Tot Pct	zorg voor water			Row Total
		ik weet het niet 0	slecht 1	goed 2	
Groningen	20	7 15,2 2,5 ,5	12 26,1 4,0 ,8	27 58,7 2,8 1,7	46 3,0
Friesland	21	8 11,9 2,8 ,5	12 17,9 4,0 ,8	47 70,1 4,9 3,0	67 4,3
Drenthe	22	7 18,9 2,5 ,5	7 18,9 2,3 ,5	23 62,2 2,4 1,5	37 2,4
Overijssel	23	14 15,7 4,9 ,9	18 20,2 5,9 1,2	57 64,0 6,0 3,7	89 5,8
Flevoland	24			12 100,0 1,3 ,8	12 ,8
Gelderland	25	43 19,2 15,1 2,8	43 19,2 14,2 2,8	138 61,6 14,4 8,9	224 14,5
Utrecht	26	16 17,2 5,6 1,0	21 22,6 6,9 1,4	56 60,2 5,9 3,6	93 6,0
Noord-Holland	27	43 18,8 15,1 2,8	47 20,5 15,5 3,0	139 60,7 14,5 9,0	229 14,8
Zuid-Holland	28	51 16,7 17,9 3,3	58 19,0 19,1 3,8	196 64,3 20,5 12,7	305 19,7
Zeeland	29	6 11,5 2,1 ,4	15 28,8 5,0 1,0	31 59,6 3,2 2,0	52 3,4
Noord-Brabant	30	51 19,9 17,9 3,3	45 17,6 14,9 2,9	160 62,5 16,7 10,4	256 16,6
Limburg	31	39 28,9 13,7 2,5	25 18,5 8,3 1,6	71 52,6 7,4 4,6	135 8,7
Column Total		285 18,4	303 19,6	957 61,9	1545 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	27,59705	22	,18942
Likelihood Ratio	30,70275	22	,10236
Mantel-Haenszel test for linear association	4,37617	1	,03644
Minimum Expected Frequency -	2,214		
Cells with Expected Frequency < 5 -	2 OF	36 (5,6%)	
Number of Missing Observations:	0		

WOONSIT woonsituatie by VRG1 zorg voor water

WOONSIT	Count Row Pct Col Pct Tot Pct	zorg voor water			Row Total
		ik weet het niet 0	slecht 1	goed 2	
koopwoning	1	185 17,3 64,9 12,0	193 18,1 63,7 12,5	691 64,6 72,2 44,7	1069 69,2
huurwoning	2	100 21,0 35,1 6,5	110 23,1 36,3 7,1	266 55,9 27,8 17,2	476 30,8
Column Total		285 18,4	303 19,6	957 61,9	1545 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	10,81655	2	,00448
Likelihood Ratio	10,71244	2	,00472
Mantel-Haenszel test for linear association	8,31281	1	,00394
Minimum Expected Frequency = 87,806			
Number of Missing Observations: 0			

GESLACHT geslacht by VRG1 zorg voor water

GESLACHT		Count	zorg voor water			Row Total
		Row Pct	ik weet het niet	slecht	goed	
		Col Pct	0	1	2	
		Tot Pct				
Man	1	106	164	625	895	
		11,8	18,3	69,8	57,9	
		37,2	54,1	65,3		
		6,9	10,6	40,5		
Vrouw	2	179	139	332	650	
		27,5	21,4	51,1	42,1	
		62,8	45,9	34,7		
		11,6	9,0	21,5		
Column Total		285	303	957	1545	
Total		18,4	19,6	61,9	100,0	

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	73,46353	2	,00000
Likelihood Ratio	73,12089	2	,00000
Mantel-Haenszel test for linear association	72,65252	1	,00000
Minimum Expected Frequency = 119,903			
Number of Missing Observations: 0			

SES sociale klasse by VRG1 zorg voor water

		Count	zorg voor water			
		Row Pct	ik weet het niet	slecht	goed	Row Total
		Col Pct	0	1	2	
		Tot Pct				
SES hoog	1	44	49	219	312	
		14,1	15,7	70,2	20,8	
		16,1	16,9	23,4		
		2,9	3,3	14,6		
	2	78	96	303	477	
		16,4	20,1	63,5	31,9	
		28,6	33,1	32,4		
		5,2	6,4	20,2		
	3	71	70	208	349	
		20,3	20,1	59,6	23,3	
		26,0	24,1	22,3		
		4,7	4,7	13,9		
4	70	68	193	331		
	21,1	20,5	58,3	22,1		
	25,6	23,4	20,7			
	4,7	4,5	12,9			
laag	5	10	7	11	28	
		35,7	25,0	39,3	1,9	
		3,7	2,4	1,2		
		,7	,5	,7		
Column Total		273	290	934	1497	
Total		18,2	19,4	62,4	100,0	

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20,87116	8	,00750
Likelihood Ratio	20,39124	8	,00895
Mantel-Haenszel test for linear association	16,23867	1	,00006
Minimum Expected Frequency = 5,106			
Number of Missing Observations: 48			

STEDELIJKHEID by VRG3 oppervlaktewater schoner

STED	Count Row Pct Col Pct Tot Pct	oppervlaktewater schoner			Row Total
		ik weet het niet	slecht	goed	
		0	1	2	
1		45	37	118	200
Zeer stedelijk		22,5	18,5	59,0	12,9
		13,2	14,0	12,6	
		2,9	2,4	7,6	
2		94	61	224	379
Sterk stedelijk		24,8	16,1	59,1	24,5
		27,6	23,0	23,8	
		6,1	3,9	14,5	
3		72	55	200	327
Matig stedelijk		22,0	16,8	61,2	21,2
		21,2	20,8	21,3	
		4,7	3,6	12,9	
4		82	64	216	362
Weinig stedelijk		22,7	17,7	59,7	23,4
		24,1	24,2	23,0	
		5,3	4,1	14,0	
5		47	48	182	277
Niet stedelijk		17,0	17,3	65,7	17,9
		13,8	18,1	19,4	
		3,0	3,1	11,8	
Column		340	265	940	1545
Total		22,0	17,2	60,8	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	6,63995	8	,57593
Likelihood Ratio	6,83722	8	,55429
Mantel-Haenszel test for linear association	3,12879	1	,07692
Minimum Expected Frequency -	34,304		
Number of Missing Observations:	0		

REGIO by VRG3 oppervlaktewater schoner

REGIO	Count Row Pct Col Pct Tot Pct	oppervlaktewater schoner			Row Total
		ik weet het niet	slecht	goed	
		0	1	2	
1		47	49	136	232
Drie grote stede		20,3	21,1	58,6	15,0
		13,8	18,5	14,5	
		3,0	3,2	8,8	
2		99	72	276	447
Rest west		22,1	16,1	61,7	28,9
		29,1	27,2	29,4	
		6,4	4,7	17,9	
3		21	26	103	150
Noord		14,0	17,3	68,7	9,7
		6,2	9,8	11,0	
		1,4	1,7	6,7	
4		67	50	208	325
Oost		20,6	15,4	64,0	21,0
		19,7	18,9	22,1	
		4,3	3,2	13,5	
5		106	68	217	391
Zuid		27,1	17,4	55,5	25,3
		31,2	25,7	23,1	
		6,9	4,4	14,0	
Column		340	265	940	1545
Total		22,0	17,2	60,8	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16,75667	8	,03275
Likelihood Ratio	16,97291	8	,03039
Mantel-Haenszel test for linear association	2,11242	1	,14611
Minimum Expected Frequency -	25,728		
Number of Missing Observations:	0		

PROVINCIE by VRG3 oppervlaktewater schoner

PROV	Count		oppervlaktewater schoner			Row Total
	Row Pct	Col Pct	ik weet het niet	slecht	goed	
	Tot Pct	Tot Pct	0	1	2	
Groningen	20		7 15,2 2,1 .5	9 19,6 3,4 .6	30 65,2 3,2 1,9	46 3,0
Friesland	21		7 10,4 2,1 .5	8 11,9 3,0 .5	52 77,6 5,5 3,4	67 4,3
Drenthe	22		7 18,9 2,1 .5	9 24,3 3,4 .6	21 56,8 2,2 1,4	37 2,4
Overijssel	23		15 16,9 4,4 1,0	13 14,6 4,9 .8	61 68,5 6,5 3,9	89 5,8
Flevoland	24		2 16,7 .6 .2	2 16,7 .8 .1	8 66,7 .9 .5	12 .8
Gelderland	25		50 22,3 14,7 3,2	35 15,6 13,2 2,3	139 62,1 14,8 9,0	224 14,5
Utrecht	26		21 22,6 6,2 1,4	18 19,4 6,8 1,2	54 58,1 5,7 3,5	93 6,0
Noord-Holland	27		55 24,0 16,2 3,6	39 17,0 14,7 2,5	135 59,0 14,4 8,7	229 14,8
Zuid-Holland	28		64 21,0 18,8 4,1	52 17,0 19,6 3,4	189 62,0 20,1 12,2	305 19,7
Zeeland	29		6 11,5 1,8 .4	12 23,1 4,5 .8	34 65,4 3,6 2,2	52 3,4
Noord-Brabant	30		69 27,0 20,3 4,5	50 19,5 18,9 3,2	137 53,5 14,6 8,9	256 16,6
Limburg	31		37 27,4 10,9 2,4	18 13,3 6,8 1,2	80 59,3 8,5 5,2	135 8,7
Column Total			340 22,0	265 17,2	940 60,8	1545 100,0

Chi-Square	Value	DF
Pearson	27,66589	22
Likelihood Ratio	28,88044	22
Mantel-Haenszel test for linear association	10,72806	1
Minimum Expected Frequency -	2,058	
Cells with Expected Frequency < 5 -	2 OF	36 (5,6%)
Number of Missing Observations:	0	

Significance

.18702
.14831
.00106

WOONSIT woonsituatie by VRG3 oppervlaktewater schoner

WOONSIT	Count		oppervlaktewater schoner			Row Total
	Row Pct	Col Pct	ik weet het niet	slecht	goed	
	Tot Pct	Tot Pct	0	1	2	
koopwoning	1		222 20,8 65,3 14,4	171 16,0 64,5 11,1	676 63,2 71,9 43,8	1069 69,2
huurwoning	2		118 24,8 34,7 7,6	94 19,7 35,5 6,1	264 55,5 28,1 17,1	476 30,8
Column Total			340 22,0	265 17,2	940 60,8	1545 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	8,39649	2	,01502
Likelihood Ratio	8,33284	2	,01551
Mantel-Haenszel test for linear association	6,75971	1	,00932
Minimum Expected Frequency -	81,644		
Number of Missing Observations:	0		

GESLACHT geslacht by VRG3 oppervlaktewater schoner

GESLACHT	Count	oppervlaktewater schoner			Row Total
	Row Pct	ik weet	slecht	goed	
	Col Pct	het niet			
	Tot Pct	0	1	2	
Man	1	149	114	632	895
		16,6	12,7	70,6	57,9
		43,8	43,0	67,2	
		9,6	7,4	40,9	
Vrouw	2	191	151	308	650
		29,4	23,2	47,4	42,1
		56,2	57,0	32,8	
		12,4	9,8	19,9	
Column		340	265	940	1545
Total		22,0	17,2	60,8	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	85,32536	2	,00000
Likelihood Ratio	85,36904	2	,00000
Mantel-Haenszel test for linear association	71,83042	1	,00000
Minimum Expected Frequency -	111,489		
Number of Missing Observations:	0		

SES sociale klasse by VRG3 oppervlaktewater schoner

		Count	oppervlaktewater schoner			
		Row Pct	ik weet	slecht	goed	Row
		Col Pct	het niet			Total
		Tot Pct	0	1	2	
SES hoog	1	67	39	206	312	
		21,5	12,5	66,0	20,8	
		20,4	15,5	22,5		
		4,5	2,6	13,8		
	2	105	75	297	477	
		22,0	15,7	62,3	31,9	
		32,0	29,8	32,4		
		7,0	5,0	19,8		
	3	75	66	208	349	
		21,5	18,9	59,6	23,3	
		22,9	26,2	22,7		
		5,0	4,4	13,9		
4	73	62	196	331		
	22,1	18,7	59,2	22,1		
	22,3	24,6	21,4			
	4,9	4,1	13,1			
laag	5	8	10	10	28	
		28,6	35,7	35,7	1,9	
		2,4	4,0	1,1		
		,5	,7	,7		
Column		328	252	917	1497	
Total		21,9	16,8	61,3	100,0	

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16,59159	8	,03465
Likelihood Ratio	15,88083	8	,04412
Mantel-Haenszel test for linear association	3,11306	1	,07767
Minimum Expected Frequency -	4,713		
Cells with Expected Frequency < 5 -	1 OF	15 (6,7%)	
Number of Missing Observations:	48		

O N E W A Y						
Variable	VRG1	zorg voor water		By Variable	STEDELIJKEID	
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	F Prob.	
Between Groups	4	2,9479	,7370	,8453	,4964	
Within Groups	1255	1094,1347	,8718			
Total	1259	1097,0825				
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean	
Grp 1	161	4,0311	,9043	,0713	3,8903	TO 4,1718
Grp 2	291	4,1821	,9235	,0541	4,0756	TO 4,2887
Grp 3	268	4,0746	,9046	,0553	3,9658	TO 4,1834
Grp 4	306	4,1275	,9513	,0544	4,0204	TO 4,2345
Grp 5	234	4,1239	,9748	,0637	3,9984	TO 4,2495
Total	1260	4,1159	,9335	,0263	4,0643	TO 4,1675

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VRG3	opppervlaktewater schoner			By Variable STEDELIJKHEID	
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	Ratio	F Prob.
Between Groups	4	4,6761	1,1690		1,0179	,3968
Within Groups	1200	1378,1172	1,1484			
Total	1204	1382,7934				
Standard Standard						
Group	Count	Mean	Deviation	Error	95 Pct Conf Int	for Mean
Grp 1	155	4,0323	1,0836	,0870	3,8603 TO	4,2042
Grp 2	285	4,1579	1,0580	,0627	4,0345 TO	4,2813
Grp 3	255	4,1608	1,0619	,0665	4,0298 TO	4,2917
Grp 4	280	4,1679	1,0180	,0608	4,0481 TO	4,2876
Grp 5	230	4,2565	1,1519	,0760	4,1069 TO	4,4062
Total	1205	4,1635	1,0717	,0309	4,1029 TO	4,2241

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VRG1	zorg voor water			By Variable REGIO	
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	Ratio	F Prob.
Between Groups	4	2,6525	,6631		,7604	,5511
Within Groups	1255	1094,4300	,8721			
Total	1259	1097,0825				
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean	
Grp 1	185	4,0703	,9558	,0703	3,9316 TO	4,2089
Grp 2	378	4,0873	,9609	,0494	3,9901 TO	4,1845
Grp 3	128	4,0703	,8978	,0794	3,9133 TO	4,2273
Grp 4	268	4,1940	,8951	,0547	4,0864 TO	4,3017
Grp 5	301	4,1296	,9344	,0539	4,0236 TO	4,2356
Total	1260	4,1159	,9335	,0263	4,0643 TO	4,1675

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VRG3	opppervlaktewater schoner			By Variable REGIO	
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	Ratio	F Prob.
Between Groups	4	11,5866	2,8967		2,5350	,0387
Within Groups	1200	1371,2067	1,1427			
Total	1204	1382,7934				
Standard						
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean	
Grp 1	185	3,9405	1,1757	,0864	3,7700 TO	4,1111
Grp 2	348	4,1868	1,0282	,0551	4,0784 TO	4,2952
Grp 3	129	4,2403	1,0441	,0919	4,0584 TO	4,4222
Grp 4	258	4,2364	1,0261	,0639	4,1106 TO	4,3622
Grp 5	285	4,1789	1,0940	,0648	4,0514 TO	4,3065
Total	1205	4,1635	1,0717	,0309	4,1029 TO	4,2241

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level ,05
The difference between two means is significant if
 $MEAN(J) - MEAN(I) > \text{RANGE} * \sqrt{1/N(I) + 1/N(J)}$
with the following value(s) for RANGE: 4,36
- No two groups are significantly different at the ,050 level

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VRG1	zorg voor water		By Variable	WOONSIT	woonsituatie
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	Ratio	F Prob.
Between Groups	1	10,0808	10,0808		11,6666	,0007
Within Groups	1258	1087,0017	,8641			
Total	1259	1097,0825				
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean	
Grp 1	884	4,1742	,9162	,0308	4,1137 TO	4,2347
Grp 2	376	3,9787	,9603	,0495	3,8813 TO	4,0761
Total	1260	4,1159	,9335	,0263	4,0643 TO	4,1675

- - - - - O N E W A Y - - - - -							
Variable	VRG3	opppervlaktewater schoner			By Variable	WOONSIT	woonsituatie
Analysis of Variance							
	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	Ratio	F Prob.	
Between Groups	1	10,9648	10,9648		9,6153	,0020	
Within Groups	1203	1371,8286	1,1403				
Total	1204	1382,7934					
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean		
Grp 1	847	4,2255	1,0518	,0361	4,1546 TO	4,2964	
Grp 2	358	4,0168	1,1050	,0584	3,9019 TO	4,1316	
Total	1205	4,1635	1,0717	,0309	4,1029 TO	4,2241	

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VRG1	zorg voor water		By Variable GESLACHT geslacht		
Analysis of Variance						
		Sum of	Mean			
Source	D.F.	Squares	Squares	F	Ratio	F Prob.
Between Groups	1	12,8558	12,8558		14,9162	,0001
Within Groups	1258	1084,2268	,8619			
Total	1259	1097,0825				
		Standard	Standard			
Group	Count	Mean	Deviation	Error	95 Pct Conf Int for Mean	
Grp 1	789	4,1939	,9175	,0327	4,1298 TO	4,2580
Grp 2	471	3,9851	,9463	,0436	3,8995 TO	4,0708
Total	1260	4,1159	,9335	,0263	4,0643 TO	4,1675

- - - - - O N E W A Y - - - - -									
Variable		VRG3	oppervlaktewater schoner		By Variable		GESLACHT	geslacht	
Analysis of Variance									
			Sum of	Mean			F		F
Source		D.F.	Squares	Squares			Ratio		Prob.
Between Groups		1	45,7666	45,7666			41,1789		,0000
Within Groups		1203	1337,0268	1,1114					
Total		1204	1382,7934						
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean				
Grp 1	746	4,3164	,9935	,0364	4,2449 TO			4,3878	
Grp 2	459	3,9150	1,1462	,0535	3,8099 TO			4,0202	
Total	1205	4,1635	1,0717	,0309	4,1029 TO			4,2241	

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VRG1	zorg voor water		By Variable	SES	sociale klasse
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	Ratio	Prob.
Between Groups	4	8,1665	2,0416	2,3419		,0532
Within Groups	1219	1062,6954	,8718			
Total	1223	1070,8619				
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int	for Mean
Grp 1	268	4,2351	,9445	,0577	4,1215 TO	4,3487
Grp 2	399	4,1178	,9015	,0451	4,0291 TO	4,2065
Grp 3	278	4,0647	,9089	,0545	3,9574 TO	4,1721
Grp 4	261	4,1034	,9888	,0612	3,9829 TO	4,2240
Grp 5	18	3,6667	1,0290	,2425	3,1550 TO	4,1784
Total	1224	4,1217	,9357	,0267	4,0693 TO	4,1742

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level ,05
The difference between two means is significant if
 $MEAN(J) - MEAN(I) > \sqrt{RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))}$
with the following value(s) for RANGE: 4,36
- No two groups are significantly different at the ,050 level

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VRG3	oppervlaktewater schoner		By Variable	SES	sociale klasse
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	Ratio	F Prob.
Between Groups	4	8,9853	2,2463	1,9929		,0934
Within Groups	1164	1312,0053	1,1272			
Total	1168	1320,9906				
Standard						
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int	for Mean
Grp 1	245	4,3020	,9000	,0575	4,1888 TO	4,4153
Grp 2	372	4,1720	1,0878	,0564	4,0611 TO	4,2829
Grp 3	274	4,1788	1,0729	,0648	4,0512 TO	4,3064
Grp 4	258	4,1008	1,1424	,0711	3,9607 TO	4,2408
Grp 5	20	3,7500	1,1642	,2603	3,2052 TO	4,2948
Total	1169	4,1779	1,0635	,0311	4,1169 TO	4,2390

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level ,05
The difference between two means is significant if
 $MEAN(J) - MEAN(I) > \sqrt{RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))}$
with the following value(s) for RANGE: 4,36
- No two groups are significantly different at the ,050 level

LEEFTCBS leeftijd in cbs-categorieën

Value Label	Value	Frequency	Percent	Valid Percent	Cum Percent
15-24	4	78	5,0	5,0	5,0
25-34	6	201	13,0	13,0	18,1
35-44	8	329	21,3	21,3	39,4
45-54	10	340	22,0	22,0	61,4
55-64	12	309	20,0	20,0	81,4
65 en ouder	14	288	18,6	18,6	100,0
Total		1545	100,0	100,0	

Valid cases 1545 Missing cases 0

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VRG1	zorg voor water		By Variable	LEEFTCBS	leeftijd in cbs-categorieën
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	Ratio	F Prob.
Between Groups	5	40,5151	8,1030	9,6172		,0000
Within Groups	1254	1056,5674	,8426			
Total	1259	1097,0825				
Standard Error						
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean	
Grp 4	52	3,3654	1,0852	,1505	3,0633 TO	3,6675
Grp 6	134	4,0075	,8451	,0730	3,8631 TO	4,1519
Grp 8	270	4,1222	,9266	,0564	4,0112 TO	4,2332
Grp10	289	4,0623	,9481	,0558	3,9525 TO	4,1721
Grp12	259	4,2510	,8950	,0556	4,1414 TO	4,3605
Grp14	256	4,2422	,8966	,0560	4,1318 TO	4,3525
Total	1260	4,1159	,9335	,0263	4,0643 TO	4,1675

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level ,05
The difference between two means is significant if
 $MEAN(J) - MEAN(I) \geq .6491 * RANGE * \sqrt{1/N(I) + 1/N(J)}$
with the following value(s) for RANGE: 4,71

(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

```

      G G G G G G
      r r r r r r
      P P P P P P
      1 1 1 1 1
      4 6 0 8 4 2

Mean    LEEFTCBS
3,3654  Grp 4
4,0075  Grp 6
4,0623  Grp10
4,1222  Grp 8
4,2422  Grp14
4,2510  Grp12

```

Variable VRG3 - - - - O N E W A Y - - - - By Variable LEEFTCBS leeftiid in cbs-categorieën

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	5	79,1586	15,8317	14,5610	,0000
Within Groups	1199	1303,6347	1,0873		
Total	1204	1382,7934			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 4	54	3,5370	1,2843	,1748	3,1865 TO 3,8876
Grp 6	122	3,6393	1,1139	,1008	3,4397 TO 3,8390
Grp 8	247	4,0850	1,1356	,0723	3,9427 TO 4,2273
Grp10	276	4,2029	1,0280	,0619	4,0811 TO 4,3247
Grp12	263	4,3916	,9383	,0579	4,2777 TO 4,5056
Grp14	243	4,3539	,9697	,0622	4,2314 TO 4,4764
Total	1205	4,1635	1,0717	,0309	4,1029 TO 4,2241

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level ,05
The difference between two means is significant if
 $MEAN(J) - MEAN(I) \geq ,7373 * RANGE * \sqrt{1/N(I) + 1/N(J)}$
with the following value(s) for RANGE: 4,71

(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

```

      G G G G G G
      r r r r r r
      P P P P P P
      1 1 1 1 1
      4 6 8 0 4 2

Mean    LEEFTCBS
3,5370  Grp 4
3,6393  Grp 6
4,0850  Grp 8
4,2029  Grp10
4,3539  Grp14
4,3916  Grp12

```


BIJLAGE 3

De negatieven nader beschouwd

BIJLAGE 3

De negatieven nader beschouwd

LEEFTCBS leeftijd in cbs-categorieën by VRG1 zorg voor water

	Count Col Pct	zorg voor water		Row Total
		slecht	goed	
		1	2	
LEEFTCBS				
15-24 jaar	4	30 9,9	22 2,3	52 4,1
25-34 jaar	6	35 11,6	99 10,3	134 10,6
35-44 jaar	8	65 21,5	205 21,4	270 21,4
45-54 jaar	10	72 23,8	217 22,7	289 22,9
55-64 jaar	12	51 16,8	208 21,7	259 20,6
65 en ouder	14	50 16,5	206 21,5	256 20,3
Column Total		303 24,0	957 76,0	1260 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	38,21110	5	,00000
Likelihood Ratio	32,99734	5	,00000
Mantel-Haenszel test for linear association	18,34640	1	,00002
Minimum Expected Frequency -	12,505	Number of Missing Observations: 285	

LEEFTCBS leeftijd in cbs-categorieën by VRG3 oppervlaktewater schoner

	Count Col Pct	oppervlaktewater schoner		Row Total
		nee	ja	
		1	2	
LEEFTCBS				
15-24 jaar	4	23 8,7	31 3,3	54 4,5
25-34 jaar	6	57 21,5	65 6,9	122 10,1
35-44 jaar	8	60 22,6	187 19,9	247 20,5
45-54 jaar	10	53 20,0	223 23,7	276 22,9
55-64 jaar	12	34 12,8	229 24,4	263 21,8
65 en ouder	14	38 14,3	205 21,8	243 20,2
Column Total		265 22,0	940 78,0	1205 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	77,17530	5	,00000
Likelihood Ratio	70,17508	5	,00000
Mantel-Haenszel test for linear association	56,49878	1	,00000
Minimum Expected Frequency -	11,876	Number of Missing Observations: 340	

SES sociale klasse by VRG1 zorg voor water

	Count Col Pct	zorg voor water		Row Total
		slecht	goed	
		1	2	
SES				
hoog	1	49 16,9	219 23,4	268 21,9
	2	96 33,1	303 32,4	399 32,6
	3	70 24,1	208 22,3	278 22,7
	4	68 23,4	193 20,7	261 21,3
laag	5	7 2,4	11 1,2	18 1,5
Column Total		290 23,7	934 76,3	1224 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	7,81084	4	,09876
Likelihood Ratio	7,80321	4	,09906
Mantel-Haenszel test for linear association	5,75979	1	,01640
Minimum Expected Frequency -	4,265		
Cells with Expected Frequency < 5 -	1 OF 10 (10,0%)		Number of Missing Observations: 321

SRS sociale klasse by VRG3 oppervlaktewater schoner

		Count	oppervlaktewater schoner		
		Col Pct	nee	ja	Row Total
SES	hoog	1	39	206	245
			15,5	22,5	21,0
	2	75	297	372	
		29,8	32,4	31,8	
	3	66	208	274	
		26,2	22,7	23,4	
	4	62	196	258	
		24,6	21,4	22,1	
	laag	5	10	10	20
			4,0	1,1	1,7
		Column	252	917	1169
		Total	21,6	78,4	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16,57499	4	,00234
Likelihood Ratio	15,12209	4	,00445
Mantel-Haenszel test for linear association	10,66146	1	,00109
Minimum Expected Frequency -	4,311		
Cells with Expected Frequency < 5 -	1 OF 10 (10,0%)		Number of Missing Observations: 376

STEDELIJKHEID by VRG1 zorg voor water

	Count Col Pct	zorg voor water		
		slecht	goed	Row Total
STED		1	2	
	1	44	117	161
Zeer stedelijk		14,5	12,2	12,8
	2	60	231	291
Sterk stedelijk		19,8	24,1	23,1
	3	69	199	268
Matig stedelijk		22,8	20,8	21,3
	4	73	233	306
Weinig stedelijk		24,1	24,3	24,3
	5	57	177	234
Niet stedelijk		18,8	18,5	18,6
	Column	303	957	1260
	Total	24,0	76,0	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	3,26458	4	,51456
Likelihood Ratio	3,29692	4	,50942
Mantel-Haenszel test for linear association	,00020	1	,98861
Minimum Expected Frequency -	38,717		Number of Missing Observations: 285

STEDELIJKHEID by VRG3 oppervlaktewater schoner

	Count Col Pct	oppervlaktewater schoner nee ja		Row Total
STED		1	2	
	1	37	118	155
Zeer stedelijk		14,0	12,6	12,9
	2	61	224	285
Sterk stedelijk		23,0	23,8	23,7
	3	55	200	255
Matig stedelijk		20,8	21,2	21,2
	4	64	216	280
Weinig stedelijk		24,2	23,0	23,2
	5	48	182	230
Niet stedelijk		18,1	19,4	19,1
	Column	265	940	1205
	Total	22,0	78,0	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	,69423	4	,95204
Likelihood Ratio	,68949	4	,95262
Mantel-Haenszel test for linear association	,13237	1	,71599
Minimum Expected Frequency = 34,087 Number of Missing Observations: 340			

NEGAT negatief: de groep die op beide vragen negatief antwoordt

Value Label	Value	Frequency	Percent	Valid Percent	Cum Percent
niet steeds negatief	,00	1428	92,4	92,4	92,4
steeds negatief	1,00	117	7,6	7,6	100,0
Total		1545	100,0	100,0	
Valid cases	1545	Missing cases	0		

LEEFTCBS leeftijd in cbs-categorien by NEGAT negatief

LEEFTCBS	Count Col Pct	niet ste steeds n eds nega egatief		Row Total
		,00	1,00	
15-24 jaar	4	65 4,6	13 11,1	78 5,0
25-34 jaar	6	186 13,0	15 12,8	201 13,0
35-44 jaar	8	307 21,5	22 18,8	329 21,3
45-54 jaar	10	313 21,9	27 23,1	340 22,0
55-64 jaar	12	291 20,4	18 15,4	309 20,0
65 en ouder	14	266 18,6	22 18,8	288 18,6
Column Total		1428 92,4	117 7,6	1545 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	11,00414	5	,05130
Likelihood Ratio	8,95509	5	,11087
Mantel-Haenszel test for linear association	2,28283	1	,13081
Minimum Expected Frequency = 5,907			
Number of Missing Observations: 0			

SES sociale klasse by NEGAT negatief

SES	Count Col Pct	niet ste steeds n eds nega egatief		Row Total
		,00	1,00	
hoog	1	293 21,2	19 17,0	312 20,8
	2	440 31,8	37 33,0	477 31,9
	3	323 23,3	26 23,2	349 23,3
	4	306 22,1	25 22,3	331 22,1
laag	5	23 1,7	5 4,5	28 1,9
Column Total		1385 92,5	112 7,5	1497 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	5,28302	4	,25947
Likelihood Ratio	4,21077	4	,37823
Mantel-Haenszel test for linear association	1,42255	1	,23298
Minimum Expected Frequency = 2,095			
Cells with Expected Frequency < 5 = 1 OF 10 (10,0%)			
Number of Missing Observations: 48			

STEDELIJKHEID by NEGAT negatief

STED	Count Col Pct	niet ste steeds n eds nega egatief		Row Total
		,00	1,00	
1		181	19	200
Zeer stedelijk	12,7	16,2		12,9
2		359	20	379
Sterk stedelijk	25,1	17,1		24,5
3		299	28	327
Matig stedelijk	20,9	23,9		21,2
4		333	29	362
Weinig stedelijk	23,3	24,8		23,4
5		256	21	277
Niet stedelijk	17,9	17,9		17,9
Column		1428	117	1545
Total		92,4	7,6	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4,47229	4	,34585
Likelihood Ratio	4,69439	4	,32012
Mantel-Haenszel test for linear association	,03732	1	,84682
Minimum Expected Frequency -	15,146		
Number of Missing Observations:	0		

BIJLAGE 4

Kruistabellen

BIJLAGE 4A Kruistabellen redenen oordeel uitvoering met enkele achtergrondvariabelen

REDEEN1 reden oordeel uitvoering by STEDELIJKHEID (alle respondenten)

	Count Col pct	Zeer ste delijk	Sterk st edelijk	Matig st edelijk	Weinig s tedelijk	Niet ste delijk	Row Total
		1	2	3	4	5	
REDEEN1							
weet niet		40 20,0	82 21,6	60 18,3	55 15,2	43 15,5	280 18,1
waarneming		15 7,5	31 8,2	23 7,0	34 9,4	20 7,2	123 8,0
omgeving		15 7,5	25 6,6	32 9,8	21 5,8	35 12,6	128 8,3
gevoel		15 7,5	36 9,5	18 5,5	22 6,1	20 7,2	111 7,2
moet beter		10 5,0	16 4,2	21 6,4	12 3,3	13 4,7	72 4,7
kan niet zien		3 1,5	4 1,1	1 ,3	1 ,3	2 ,7	11 ,7
waterkwal. pos.		54 27,0	89 23,5	93 28,4	81 22,4	68 24,5	385 24,9
waterkwal. neg.		33 16,5	45 11,9	39 11,9	56 15,5	39 14,1	212 13,7
peil pos.		14 7,0	25 6,6	17 5,2	21 5,8	20 7,2	97 6,3
peil neg.		6 3,0	5 1,3	17 5,2	9 2,5	6 2,2	43 2,8
kering goed		10 5,0	9 2,4	8 2,4	12 3,3	7 2,5	46 3,0
kering slecht		8 4,0	5 1,3	8 2,4	11 3,0	7 2,5	39 2,5
volgende aandacht		40 20,0	84 22,2	65 19,9	80 22,1	75 27,1	344 22,3
onvoldoende aandacht		13 6,5	17 4,5	17 5,2	18 5,0	10 3,6	75 4,9
rioolwater pos.		9 4,5	20 5,3	28 8,6	23 6,4	16 5,8	96 6,2
rioolwater neg.		2 1,0	4 1,1	1 ,3	1 ,3	4 1,4	12 ,8
controle pos.		26 13,0	44 11,6	38 11,6	61 16,9	41 14,8	210 13,6
controle onvold.		6 3,0	5 1,3	10 3,1	9 2,5	6 2,2	36 2,3
informatie		16 8,0	39 10,3	31 9,5	33 9,1	23 8,3	142 9,2
waterschap pos.		9 4,5	18 4,7	19 5,8	18 5,0	16 5,8	80 5,2
(mil)bewustzijn pos.		8 4,0	11 2,9	12 3,7	17 4,7	14 5,1	62 4,0
(mil)bewustzijn neg.		2 1,0	1 ,3	2 ,6	3 ,8	6 2,2	14 ,9
overig		12 6,0	24 6,3	20 6,1	27 7,5	19 6,9	102 6,6
Column Total		200 12,9	379 24,5	327 21,2	362 23,4	277 17,9	1545 100,0

Percents and totals based on respondents; 1.545 valid cases; 0 missing cases

REDEEN1 reden oordeel uitvoering by STEDELIJKEHEID (respondenten met een negatief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Zeet ste delijk	Sterk st edelijk	Matig st edelijk	Weinig s tedelijk	Niet ste delijk	Row Total
		1	2	3	4	5	
REDEEN1							
weet niet	8 20,5 18,2	4 10,3 6,7	12 30,8 17,4	6 15,4 8,2	9 23,1 15,8		39 12,9
waarneming	5 19,2 11,4	4 15,4 6,7	5 19,2 7,2	5 19,2 6,8	7 26,9 12,3		26 8,6
omgeving	6 24,0 13,6	3 12,0 5,0	8 32,0 11,6	6 24,0 8,2	2 8,0 3,5		25 8,3
gevoel	1 7,7 2,3	2 15,4 3,3	4 30,8 5,8	3 23,1 4,1	3 23,1 5,3		13 4,3
moet beter	2 14,3 4,5	2 14,3 3,3	6 42,9 8,7	1 7,1 1,4	3 21,4 5,3		14 4,6
kan niet zien	1 33,3 2,3	1 33,3 1,7	0 0 0	1 33,3 1,4	0 0 0		3 1,0
waterkwal. pos.	4 26,7 9,1	4 26,7 6,7	3 20,0 4,3	4 26,7 5,5	0 0 0		15 5,0
waterkwal. neg.	26 16,3 59,1	34 21,3 56,7	29 18,1 42,0	41 25,6 56,2	30 18,8 52,6		160 52,8
peil pos.	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	1 100,0 1,8		1 0,3
peil neg.	4 17,4 9,1	2 8,7 3,3	7 30,4 10,1	6 26,1 8,2	4 17,4 7,0		23 7,6
kering slecht	6 31,6 13,6	2 10,5 3,3	2 10,5 2,9	6 31,6 8,2	3 15,8 5,3		19 6,3
volgende aandacht	2 25,0 4,5	1 12,5 1,7	2 25,0 2,9	0 0 0	3 37,5 5,3		8 2,6
onvoldoende aandacht	7 13,2 15,9	11 20,8 18,3	15 28,3 21,7	13 24,5 17,8	7 13,2 12,3		53 17,5
rioolwater pos.	0 0 0	0 0 0	1 50,0 1,4	1 50,0 1,4	0 0 0		2 0,7
rioolwater neg.	1 11,1 2,3	3 33,3 5,0	1 11,1 1,4	1 11,1 1,4	3 33,3 5,3		9 3,0
controle pos.	1 12,5 2,3	2 25,0 3,3	1 12,5 1,4	2 25,0 2,7	2 25,0 3,5		8 2,6
controle onvold.	4 16,0 9,1	4 16,0 6,7	7 28,0 10,1	6 24,0 8,2	4 16,0 7,0		25 8,3
informatie	1 14,3 2,3	1 14,3 1,7	1 14,3 1,4	2 28,6 2,7	2 28,6 3,5		7 2,3
waterschap pos.	0 0 0	0 0 0	0 0 0	1 50,0 1,4	1 50,0 1,8		2 0,7
(mil)bewustzijn neg.	1 16,7 2,3	0 0 0	0 0 0	2 33,3 2,7	3 50,0 5,3		6 2,0
overig	1 6,3 2,3	1 6,3 1,7	2 12,5 2,9	7 43,8 9,6	5 31,3 8,8		16 5,3
Column Total	44 14,5	60 19,8	69 22,8	73 24,1	57 18,8	303 100,0	

Percents and totals based on respondents; 303 valid cases; 0 missing cases

REDEWI reden oordeel uitvoering by STEDELIJKHEID (respondenten met een positief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Zeer ste delijk	Sterk st edelijk	Matig st edelijk	Weinig s tedelijk	Niet ste delijk	Row Total
REDEN1		1	2	3	4	5	
weet niet	5 14,7 4,3	11 32,4 4,8	3 8,8 1,5	11 32,4 4,7	4 11,8 2,3		34 3,6
waarneming	9 10,1 7,7	25 28,1 10,8	16 18,0 8,0	26 29,2 11,2	13 14,6 7,3		89 9,3
omgeving	8 8,5 6,8	20 21,3 8,7	22 23,4 11,1	12 12,8 5,2	32 34,0 18,1		94 9,8
gevoel	12 16,2 10,3	22 29,7 9,5	10 13,5 5,0	18 24,3 7,7	12 16,2 6,8		74 7,7
moet beter	8 15,4 6,8	11 21,2 4,8	14 26,9 7,0	11 21,2 4,7	8 15,4 4,5		52 5,4
kan niet zien	1 50,0 ,9	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 50,0 ,6		2 ,2
waterkwal. pos.	48 13,6 41,0	80 22,6 34,6	85 24,0 42,7	75 21,2 32,2	66 18,6 37,3		354 37,0
waterkwal. neg.	4 12,5 3,4	6 18,8 2,6	6 18,8 3,0	10 31,3 4,3	6 18,8 3,4		32 3,3
peil pos.	14 14,6 12,0	25 26,0 10,8	17 17,7 8,5	21 21,9 9,0	19 19,8 10,7		96 10,0
peil neg.	2 11,8 1,7	3 17,6 1,3	8 47,1 4,0	3 17,6 1,3	1 5,9 ,6		17 1,8
kering goed	10 22,2 8,5	9 20,0 3,9	7 15,6 3,5	12 26,7 5,2	7 15,6 4,0		45 4,7
kering slecht	2 12,5 1,7	2 12,5 ,9	6 37,5 3,0	4 25,0 1,7	2 12,5 1,1		16 1,7
volgende aandacht	34 10,7 29,1	77 24,3 33,3	60 18,9 30,2	76 24,0 32,6	70 22,1 39,5		317 33,1
onvoldoende aandacht	5 29,4 4,3	3 17,6 1,3	2 11,8 1,0	4 23,5 1,7	3 17,6 1,7		17 1,8
rioolwater pos.	9 9,6 7,7	20 21,3 8,7	27 28,7 13,6	22 23,4 9,4	16 17,0 9,0		94 9,8
rioolwater neg.	1 33,3 ,9	1 33,3 ,4	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 33,3 ,6		3 ,3
controle pos.	24 12,3 20,5	39 20,0 16,9	36 18,5 18,1	58 29,7 24,9	38 19,5 21,5		195 20,4
controle onvold.	2 20,0 1,7	1 10,0 ,4	3 30,0 1,5	3 30,0 1,3	1 10,0 ,6		10 1,0
informatie	12 9,7 10,3	35 28,2 15,2	29 23,4 14,6	28 22,6 12,0	20 16,1 11,3		124 13,0
waterschap pos.	9 11,7 7,7	17 22,1 7,4	19 24,7 9,5	17 22,1 7,3	15 19,5 8,5		77 8,0
(mil)bewustzijn pos.	8 13,1 6,8	11 18,0 4,8	11 18,0 5,5	17 27,9 7,3	14 23,0 7,9		61 6,4
(mil)bewustzijn neg.	1 16,7 ,9	1 16,7 ,4	2 33,3 1,0	1 16,7 ,4	1 16,7 ,6		6 ,6
overig	8 12,7 6,8	20 31,7 8,7	12 19,0 6,0	12 19,0 5,2	11 17,5 6,2		63 6,6
Column Total	117 12,2	231 24,1	199 20,8	233 24,3	177 18,5		957 100,0
Percents and totals based on respondents; 957 valid cases; 0 missing cases							

Percenta and totals based on respondents; 957 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by REGIO (alle respondenten)

	Count Col pct	Drie gro te stede t	Rest was Noord	Oost	Zuid	Row Total
		1	2	3	4	5
REDEN1						
weet niet	48 20,7	80 17,9	21 14,0	50 15,4	81 20,7	280 18,1
waarneming	24 10,3	43 9,6	6 4,0	23 7,1	27 6,9	123 8,0
omgeving	26 11,2	41 9,2	11 7,3	27 8,3	23 5,9	128 8,3
gevoel	15 6,5	28 6,3	14 9,3	20 6,2	34 8,7	111 7,2
moet beter	13 5,6	15 3,4	4 2,7	23 7,1	17 4,3	72 4,7
kan niet zien	3 1,3	4 ,9	1 ,7	0 ,0	3 ,8	11 ,7
waterkwal. pos.	62 26,7	127 28,4	38 25,3	73 22,5	85 21,7	385 24,9
waterkwal. neg.	39 16,8	64 14,3	24 16,0	43 13,2	42 10,7	212 13,7
peil pos.	19 8,2	30 6,7	14 9,3	12 3,7	22 5,6	97 6,3
peil neg.	5 2,2	16 3,6	6 4,0	6 1,8	10 2,6	43 2,8
kering goed	7 3,0	14 3,1	3 2,0	10 3,1	12 3,1	46 3,0
kering slecht	5 2,2	7 1,6	3 2,0	10 3,1	14 3,6	39 2,5
voloende aandacht	53 22,8	95 21,3	34 22,7	85 26,2	77 19,7	344 22,3
onvoldoende aandacht	12 5,2	24 5,4	4 2,7	20 6,2	15 3,8	75 4,9
rioolwater pos.	12 5,2	22 4,9	11 7,3	26 8,0	25 6,4	96 6,2
rioolwater neg.	0 ,0	5 1,1	2 1,3	1 ,3	4 1,0	12 ,8
controle pos.	28 12,1	63 14,1	36 24,0	42 12,9	41 10,5	210 13,6
controle onvold.	4 1,7	11 2,5	4 2,7	8 2,5	9 2,3	36 2,3
informatie	19 8,2	41 9,2	13 8,7	33 10,2	36 9,2	142 9,2
waterschap pos.	15 6,5	24 5,4	4 2,7	25 7,7	12 3,1	80 5,2
(mil)bewustzijn pos.	8 3,4	12 2,7	6 4,0	11 3,4	25 6,4	62 4,0
(mil)bewustzijn neg.	1 ,4	2 ,4	1 ,7	5 1,5	5 1,3	14 ,9
overig	16 6,9	24 5,4	9 6,0	23 7,1	30 7,7	102 6,6
Column Total	232 15,0	447 28,9	150 9,7	325 21,0	391 25,3	1545 100,0

Percents and totals based on respondents; 1.545 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by REGIO (respondenten met een negatief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Drie gro te stede t n	Rest wes t	Noord	Oost	Zuid	Row Total
		1	2	3	4	5	
REDEN1							
weet niet	5 12,8 10,6	16 41,0 17,0	2 5,1 6,5	5 12,8 8,2	11 28,2 15,7		39 12,9
waarneming	9 34,6 19,1	6 23,1 6,4	1 3,8 3,2	3 11,5 4,9	7 26,9 10,0		26 8,6
omgeving	7 28,0 14,9	8 32,0 8,5	3 12,0 9,7	3 12,0 4,9	4 16,0 5,7		25 8,3
gevoel	1 7,7 2,1	5 38,5 5,3	2 15,4 6,5	2 15,4 3,3	3 23,1 4,3		13 4,3
moet beter	3 21,4 6,4	3 21,4 3,2	0 ,0 ,0	2 14,3 3,3	6 42,9 8,6		14 4,6
kan niet zien	1 33,3 2,1	1 33,3 1,1	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 33,3 1,4		3 1,0
waterkwal. pos.	3 20,0 6,4	6 40,0 6,4	1 6,7 3,2	4 26,7 6,6	1 6,7 1,4		15 5,0
waterkwal. neg.	31 19,4 66,0	47 29,4 50,0	18 11,3 58,1	34 21,3 55,7	30 18,8 42,9		160 52,8
peil pos.	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 100,0 1,4		1 ,3
peil neg.	2 8,7 4,3	9 39,1 9,6	6 26,1 19,4	1 4,3 1,6	5 21,7 7,1		23 7,6
kering slecht	3 15,8 6,4	4 21,1 4,3	2 10,5 6,5	1 5,3 1,6	9 47,4 12,9		19 6,3
volgende aandacht	1 12,5 2,1	3 37,5 3,2	1 12,5 3,2	0 ,0 ,0	3 37,5 4,3		8 2,6
onvoldoende aandacht	9 17,0 19,1	18 34,0 19,1	3 5,7 9,7	15 28,3 24,6	8 15,1 11,4		53 17,5
rioolwater pos.	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 50,0 3,2	1 50,0 1,6	0 ,0 ,0		2 ,7
rioolwater neg.	0 ,0 ,0	3 33,3 3,2	1 11,1 3,2	1 11,1 1,6	4 44,4 5,7		9 3,0
controle pos.	2 25,0 4,3	1 12,5 1,1	0 ,0 ,0	3 37,5 4,9	2 25,0 2,9		8 2,6
controle onvold.	2 8,0 4,3	7 28,0 7,4	3 12,0 9,7	7 28,0 11,5	6 24,0 8,6		25 8,3
informatie	0 ,0 ,0	3 42,9 3,2	1 14,3 3,2	2 28,6 3,3	1 14,3 1,4		7 2,3
waterschap pos.	0 ,0 ,0	1 50,0 1,1	0 ,0 ,0	1 50,0 1,6	0 ,0 ,0		2 ,7
(mil)bewustzijn neg.	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 16,7 3,2	2 33,3 3,3	3 50,0 4,3		6 2,0
overig	2 12,5 4,3	7 43,8 7,4	0 ,0 ,0	4 25,0 6,6	3 18,8 4,3		16 5,3
Column Total	47 15,5	94 31,0	31 10,2	61 20,1	70 23,1	303 100,0	
Percents and totals based on respondents; 303 valid cases; 0 missing cases;							

Percents and totals based on respondents; 303 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by REGIO (respondenten met een positief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Drie grote steden			Rest van Noord	Oost	Zuid	Row Total
		1	2	3	4	5		
REDEN1								
weet niet	7 20,6 5,1	13 38,2 4,6	5 14,7 5,2	5 14,7 2,4	4 11,8 1,7		34 3,6	
waarneming	15 16,9 10,9	35 39,3 12,3	3 3,4 3,1	18 20,2 8,7	18 20,2 7,8		89 9,3	
omgeving	17 18,1 12,3	32 34,0 11,3	6 6,4 6,2	23 24,5 11,1	16 17,0 6,9		94 9,8	
gevoel	12 16,2 8,7	17 23,0 6,0	10 13,5 10,3	11 14,9 5,3	24 32,4 10,4		74 7,7	
moet beter	10 19,2 7,2	11 21,2 3,9	4 7,7 4,1	17 32,7 8,2	10 19,2 4,3		52 5,4	
kan niet zien	1 50,0 ,7	1 50,0 ,4	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0		2 ,2	
waterkwal. pos.	56 15,8 40,6	118 33,3 41,5	32 9,0 33,0	67 18,9 32,4	81 22,9 35,1		354 37,0	
waterkwal. neg.	6 18,8 4,3	9 28,1 3,2	3 9,4 3,1	5 15,6 2,4	9 28,1 3,9		32 3,3	
peil pos.	19 19,8 13,8	30 31,3 10,6	14 14,6 14,4	12 12,5 5,8	21 21,9 9,1		96 10,0	
peil neg.	3 17,6 2,2	6 35,3 2,1	0 ,0 ,0	4 23,5 1,9	4 23,5 1,7		17 1,8	
kering goed	7 15,6 5,1	14 31,1 4,9	3 6,7 3,1	9 20,0 4,3	12 26,7 5,2		45 4,7	
kering slecht	2 12,5 1,4	3 18,8 1,1	1 6,3 1,0	6 37,5 2,9	4 25,0 1,7		16 1,7	
volgende aandacht	50 15,8 36,2	86 27,1 30,3	33 10,4 34,0	80 25,2 38,6	68 21,5 29,4		317 33,1	
onvoldoende aandacht	2 11,8 1,4	5 29,4 1,8	1 5,9 1,0	4 23,5 1,9	5 29,4 2,2		17 1,8	
rioolwater pos.	12 12,8 8,7	22 23,4 7,7	10 10,6 10,3	25 26,6 12,1	25 26,6 10,8		94 9,8	
rioolwater neg.	0 ,0 ,0	2 66,7 ,7	1 33,3 1,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0		3 ,3	
controle pos.	26 13,3 18,8	59 30,3 20,8	35 17,9 36,1	38 19,5 18,4	37 19,0 16,0		195 20,4	
controle onvold.	2 20,0 1,4	4 40,0 1,4	0 ,0 ,0	1 10,0 ,5	3 30,0 1,3		10 1,0	
informatie	16 12,9 11,6	35 28,2 12,3	12 9,7 12,4	28 22,6 13,5	33 26,6 14,3		124 13,0	
waterschap pos.	14 18,2 10,1	23 29,9 8,1	4 5,2 4,1	24 31,2 11,6	12 15,6 5,2		77 8,0	
(mil)bewustzijn pos.	8 13,1 5,8	12 19,7 4,2	6 9,8 6,2	11 18,0 5,3	24 39,3 10,4		61 6,4	
(mil)bewustzijn neg.	1 16,7 ,7	2 33,3 ,7	0 ,0 ,0	2 33,3 1,0	1 16,7 ,4		6 ,6	
overig	11 17,5 8,0	15 23,8 5,3	6 9,5 6,2	14 22,2 6,8	17 27,0 7,4		63 6,6	
Column Total	138 14,4	284 29,7	97 10,1	207 21,6	231 24,1	957 100,0		
Percents and totals based on respondents; 957 valid cases; 0 missing cases								

Percents and totals based on respondents; 957 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by WOONSIT woonsituatie (alle respondenten)

	Count Col pct	koopwoni huurwoni ng ng		Row Total
		1	2	
REDEN1				
weet niet		181 16,9	99 20,8	280 18,1
waarneming		86 8,0	37 7,8	123 8,0
omgeving		91 8,5	37 7,8	128 8,3
gevoel		78 7,3	33 6,9	111 7,2
moet beter		48 4,5	24 5,0	72 4,7
kan niet zien		9 ,8	2 ,4	11 ,7
waterkwal. pos.		277 25,9	108 22,7	385 24,9
waterkwal. neg.		134 12,5	78 16,4	212 13,7
peil pos.		84 7,9	13 2,7	97 6,3
peil neg.		28 2,6	15 3,2	43 2,8
kering goed		35 3,3	11 2,3	46 3,0
kering slecht		26 2,4	13 2,7	39 2,5
volgende aandacht		248 23,2	96 20,2	344 22,3
onvoldoende aandacht		47 4,4	28 5,9	75 4,9
rioolwater pos.		78 7,3	18 3,8	96 6,2
rioolwater neg.		6 ,6	6 1,3	12 ,8
controle pos.		154 14,4	56 11,8	210 13,6
controle onvold.		24 2,2	12 2,5	36 2,3
informatie		93 8,7	49 10,3	142 9,2
waterschap pos.		64 6,0	16 3,4	80 5,2
(mil)bewustzijn pos.		44 4,1	18 3,8	62 4,0
(mil)bewustzijn neg.		12 1,1	2 ,4	14 ,9
overig		68 6,4	34 7,1	102 6,6

Column
Total 1069 476 1545
69,2 30,8 100,0

Percents and totals based on respondents; 1.545 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by WOONSIT woonsituatie (respondenten met een negatief oordeel)

	Count Row pct Col pct	koopwoni ng	huurwoni ng	Row Total
REDEN1		1	2	
weet niet	25 64.1 13.0	14 35.9 12.7	39 12.9	
waarneming	17 65.4 8.8	9 34.6 8.2	26 8.6	
omgeving	15 60.0 7.8	10 40.0 9.1	25 8.3	
gevoel	8 61.5 4.1	5 38.5 4.5	13 4.3	
moet beter	7 50.0 3.6	7 50.0 6.4	14 4.6	
kan niet zien	3 100.0 1.6	0 .0 .0	3 1.0	
waterkwal. pos.	13 86.7 6.7	2 13.3 1.8	15 5.0	
waterkwal. neg.	99 61.9 51.3	61 38.1 55.5	160 52.8	
peil pos.	1 100.0 .5	0 .0 .0	1 .3	
peil neg.	13 56.5 6.7	10 43.5 9.1	23 7.6	
kering slecht	13 68.4 6.7	6 31.6 5.5	19 6.3	
volgende aandacht	6 75.0 3.1	2 25.0 1.8	8 2.6	
onvoldoende aandacht	33 62.3 17.1	20 37.7 18.2	53 17.5	
rioolwater pos.	1 50.0 .5	1 50.0 .9	2 .7	
rioolwater neg.	4 44.4 2.1	5 55.6 4.5	9 3.0	
controle pos.	5 62.5 2.6	3 37.5 2.7	8 2.6	
controle onvold.	17 68.0 8.8	8 32.0 7.3	25 8.3	
informatie	5 71.4 2.6	2 28.6 1.8	7 2.3	
waterschap pos.	1 50.0 .5	1 50.0 .9	2 .7	
(mil)bewustzijn neg.	5 83.3 2.6	1 16.7 .9	6 2.0	
overig	11 68.8 5.7	5 31.3 4.5	16 5.3	

Column
Total 193 110 303

63.7 36.3 100.0
Percents and totals based on respondents; 303 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by WOONSIT woonsituatie (respondenten met een positief oordeel)

	Count Row pct Col pct	koopwoni ng	huurwoni ng	Row Total
REDEN1		1	2	
weet niet	23 67,6 3,3	11 32,4 4,1	34 3,6	
waarneming	64 71,9 9,3	25 28,1 9,4	89 9,3	
omgeving	70 74,5 10,1	24 25,5 9,0	94 9,8	
gevoel	55 74,3 8,0	19 25,7 7,1	74 7,7	
moet beter	36 69,2 5,2	16 30,8 6,0	52 5,4	
kan niet zien	1 50,0 ,1	1 50,0 ,4	2 ,2	
waterkwal. pos.	254 71,8 36,8	100 28,2 37,6	354 37,0	
waterkwal. neg.	25 78,1 3,6	7 21,9 2,6	32 3,3	
peil pos.	83 86,5 12,0	13 13,5 4,9	96 10,0	
peil neg.	12 70,6 1,7	5 29,4 1,9	17 1,8	
kering goed	34 75,6 4,9	11 24,4 4,1	45 4,7	
kering slecht	10 62,5 1,4	6 37,5 2,3	16 1,7	
volgende aandacht	228 71,9 33,0	89 28,1 33,5	317 33,1	
onvoldoende aandacht	12 70,6 1,7	5 29,4 1,9	17 1,8	
rioolwater pos.	77 81,9 11,1	17 18,1 6,4	94 9,8	
rioolwater neg.	2 66,7 ,3	1 33,3 ,4	3 ,3	
controle pos.	143 73,3 20,7	52 26,7 19,5	195 20,4	
controle onvold.	6 60,0 ,9	4 40,0 1,5	10 1,0	
informatie	80 64,5 11,6	44 35,5 16,5	124 13,0	
waterschap pos.	63 81,8 9,1	14 18,2 5,3	77 8,0	
(mil)bewustzijn pos.	44 72,1 6,4	17 27,9 6,4	61 6,4	
(mil)bewustzijn neg.	6 100,0 ,9	0 ,0 ,0	6 ,6	
overig	41 65,1 5,9	22 34,9 8,3	63 6,6	
Column Total	691 72,2	266 27,8	957 100,0	
Percents and totals based on respondents; 957 van				

Percents and totals based on respondents; 957 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by GESLACHT geslacht (alle respondenten)

	Count Col pct	Man	Vrouw	Row Total
		1	2	
REDEN1				
weet niet		117 13,1	163 25,1	280 18,1
waarneming		69 7,7	54 8,3	123 8,0
omgeving		79 8,8	49 7,5	128 8,3
gevoel		48 5,4	63 9,7	111 7,2
moet beter		39 4,4	33 5,1	72 4,7
kan niet zien		3 ,3	8 1,2	11 ,7
waterkwal. pos.		269 30,1	116 17,8	385 24,9
waterkwal. neg.		114 12,7	98 15,1	212 13,7
peil pos.		66 7,4	31 4,8	97 6,3
peil neg.		28 3,1	15 2,3	43 2,8
kering goed		26 2,9	20 3,1	46 3,0
kering slecht		21 2,3	18 2,8	39 2,5
volgende aandacht		215 24,0	129 19,8	344 22,3
onvoldoende aandacht		42 4,7	33 5,1	75 4,9
rioolwater pos.		74 8,3	22 3,4	96 6,2
rioolwater neg.		8 ,9	4 ,6	12 ,8
controle pos.		131 14,6	79 12,2	210 13,6
controle onvold.		19 2,1	17 2,6	36 2,3
informatie		89 9,9	53 8,2	142 9,2
waterschap pos.		64 7,2	16 2,5	80 5,2
(mil)bewustzijn pos.		40 4,5	22 3,4	62 4,0
(mil)bewustzijn neg.		8 ,9	6 ,9	14 ,9
overig		64 7,2	38 5,8	102 6,6
Column		895	650	1545
Total		57,9	42,1	100,0

Percents and totals based on respondents; 1.545 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by GESLACHT geslacht (respondenten met een negatief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Man 1	Vrouw 2	Row Total
REDEN1				
weet niet		21 53,8 12,8	18 46,2 12,9	39 12,9
waarneming		12 46,2 7,3	14 53,8 10,1	26 8,6
omgeving		12 48,0 7,3	13 52,0 9,4	25 8,3
gevoel		6 46,2 3,7	7 53,8 5,0	13 4,3
moet beter		5 35,7 3,0	9 64,3 6,5	14 4,6
kan niet zien		0 ,0 ,0	3 100,0 2,2	3 1,0
waterkwal. pos.		9 60,0 5,5	6 40,0 4,3	15 5,0
waterkwal. neg.		83 51,9 50,6	77 48,1 55,4	160 52,8
peil pos.		1 100,0 ,6	0 ,0 ,0	1 ,3
peil neg.		16 69,6 9,8	7 30,4 5,0	23 7,6
kering slecht		11 57,9 6,7	8 42,1 5,8	19 6,3
volgende aandacht		5 62,5 3,0	3 37,5 2,2	8 2,6
onvoldoende aandacht		29 54,7 17,7	24 45,3 17,3	53 17,5
rioolwater pos.		1 50,0 ,6	1 50,0 ,7	2 ,7
rioolwater neg.		5 55,6 3,0	4 44,4 2,9	9 3,0
controle pos.		4 50,0 2,4	4 50,0 2,9	8 2,6
controle onvold.		13 52,0 7,9	12 48,0 8,6	25 8,3
informatie		5 71,4 3,0	2 28,6 1,4	7 2,3
waterschap pos.		2 100,0 1,2	0 ,0 ,0	2 ,7
(mil)bewustzijn neg.		3 50,0 1,8	3 50,0 2,2	6 2,0
overig		12 75,0 7,3	4 25,0 2,9	16 5,3

Column
Total 164 139 303

Percents and totals based on respondents; 303 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by GESLACHT geslacht (respondenten met een positief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Man		Row Total
		1	2	
REDEN1				
weet niet		20 58,8 3,2	14 41,2 4,2	34 3,6
waarneming		52 58,4 8,3	37 41,6 11,1	89 9,3
omgeving		64 68,1 10,2	30 31,9 9,0	94 9,8
gevoel		38 51,4 6,1	36 48,6 10,8	74 7,7
moet beter		30 57,7 4,8	22 42,3 6,6	52 5,4
kan niet zien		2 100,0 ,3	0 ,0 ,0	2 ,2
waterkwal. pos.		254 71,8 40,6	100 28,2 30,1	354 37,0
waterkwal. neg.		24 75,0 3,8	8 25,0 2,4	32 3,3
peil pos.		65 67,7 10,4	31 32,3 9,3	96 10,0
peil neg.		11 64,7 1,8	6 35,3 1,8	17 1,8
kering goed		26 57,8 4,2	19 42,2 5,7	45 4,7
kering slecht		8 50,0 1,3	8 50,0 2,4	16 1,7
volgende aandacht		203 64,0 32,5	114 36,0 34,3	317 33,1
onvoldoende aandacht		11 64,7 1,8	6 35,3 1,8	17 1,8
rioolwater pos.		73 77,7 11,7	21 22,3 6,3	94 9,8
rioolwater neg.		3 100,0 ,5	0 ,0 ,0	3 ,3
controle pos.		123 63,1 19,7	72 36,9 21,7	195 20,4
controle onvold.		6 60,0 1,0	4 40,0 1,2	10 1,0
informatie		77 62,1 12,3	47 37,9 14,2	124 13,0
waterschap pos.		61 79,2 9,8	16 20,8 4,8	77 8,0
(mil)bewustzijn pos.		40 65,6 6,4	21 34,4 6,3	61 6,4
(mil)bewustzijn neg.		4 66,7 ,6	2 33,3 ,6	6 ,6
overig		45 71,4 7,2	18 28,6 5,4	63 6,6

Column 625 332 957

Total 65,3 34,7 100,0

Percents and totals based on respondents; 957 valid cases; 0 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by SES sociale klasse (alle respondenten)

	Count Col pct	SES hoog		laag			Row Total
		1	2	3	4	5	
REDEN1							
weet niet		36 11,5	77 16,1	70 20,1	73 22,1	12 42,9	268 17,9
waarneming		21 6,7	38 8,0	26 7,4	32 9,7	2 7,1	119 7,9
omgeving		24 7,7	41 8,6	29 8,3	28 8,5	2 7,1	124 8,3
gevoel		30 9,6	35 7,3	24 6,9	19 5,7	3 10,7	111 7,4
moet beter		19 6,1	25 5,2	17 4,9	9 2,7	1 3,6	71 4,7
kan niet zien		1 ,3	4 ,8	3 ,9	3 ,9	0 ,0	11 ,7
waterkwal. pos.		92 29,5	125 26,2	88 25,2	72 21,8	2 7,1	379 25,3
waterkwal. neg.		35 11,2	68 14,3	55 15,8	41 12,4	4 14,3	203 13,6
peil pos.		19 6,1	37 7,8	23 6,6	18 5,4	0 ,0	97 6,5
peil neg.		11 3,5	12 2,5	13 3,7	7 2,1	0 ,0	43 2,9
kering goed		14 4,5	12 2,5	15 4,3	5 1,5	0 ,0	46 3,1
kering slecht		10 3,2	10 2,1	11 3,2	6 1,8	1 3,6	38 2,5
volgende aandacht		85 27,2	121 25,4	80 22,9	46 13,9	3 10,7	335 22,4
onvoldoende aandacht		16 5,1	22 4,6	17 4,9	14 4,2	0 ,0	69 4,6
rioolwater pos.		28 9,0	31 6,5	18 5,2	16 4,8	1 3,6	94 6,3
rioolwater neg.		3 1,0	6 1,3	2 ,6	0 ,0	0 ,0	11 ,7
controle pos.		44 14,1	78 16,4	46 13,2	38 11,5	1 3,6	207 13,8
controle onvold.		5 1,6	14 2,9	5 1,4	10 3,0	0 ,0	34 2,3
informatie		30 9,6	55 11,5	26 7,4	24 7,3	2 7,1	137 9,2
waterschap pos.		30 9,6	24 5,0	14 4,0	9 2,7	0 ,0	77 5,1
(mil)bewustzijn pos.		25 8,0	11 2,3	14 4,0	9 2,7	2 7,1	61 4,1
(mil)bewustzijn neg.		3 1,0	5 1,0	3 ,9	3 ,9	0 ,0	14 ,9
overig		20 6,4	30 6,3	19 5,4	26 7,9	3 10,7	98 6,5
Column		312	477	349	331	28	1497
Total		20,8	31,9	23,3	22,1	1,9	100,0
Percents and totals based on respondents; 1.497 valid cases; 48 missing cases							

Percents and totals based on respondents; 1.497 valid cases; 48 missing cases

REDEB1 reden oordeel uitvoering by SES sociale klasse (respondenten met een negatief oordeel)

	Count Row pct Col pct	SES hoog	laag					Row Total
REDEB1		1	2	3	4	5		
weet niet	5 13,2 10,2	10 26,3 10,4	9 23,7 12,9	11 28,9 16,2	3 7,9 42,9		38 13,1	
waarneming	3 12,5 6,1	8 33,3 8,3	4 16,7 5,7	9 37,5 13,2	0 .0 .0		24 8,3	
omgeving	2 8,7 4,1	8 34,8 8,3	7 30,4 10,0	5 21,7 7,4	1 4,3 14,3		23 7,9	
gevoel	2 15,4 4,1	5 38,5 5,2	4 30,8 5,7	1 7,7 1,5	1 7,7 14,3		13 4,5	
moet beter	2 15,4 4,1	2 15,4 2,1	6 46,2 8,6	2 15,4 2,9	1 7,7 14,3		13 4,5	
kan niet zien	1 33,3 2,0	2 66,7 2,1	0 .0 .0	0 .0 .0	0 .0 .0		3 1,0	
waterkwal. pos.	3 20,0 6,1	7 46,7 7,3	3 20,0 4,3	2 13,3 2,9	0 .0 .0		15 5,2	
waterkwal. neg.	27 17,8 55,1	52 34,2 54,2	38 25,0 54,3	32 21,1 47,1	3 2,0 42,9		152 52,4	
peil pos.	1 100,0 2,0	0 .0 .0	0 .0 .0	0 .0 .0	0 .0 .0		1 .3	
peil neg.	6 26,1 12,2	6 26,1 6,3	7 30,4 10,0	4 17,4 5,9	0 .0 .0		23 7,9	
kering slecht	5 26,3 10,2	5 26,3 5,2	6 31,6 8,6	2 10,5 2,9	1 5,3 14,3		19 6,6	
volgende aandacht	2 25,0 4,1	4 50,0 4,2	1 12,5 1,4	1 12,5 1,5	0 .0 .0		8 2,8	
onvoldoende aandacht	10 20,4 20,4	17 34,7 17,7	15 30,6 21,4	7 14,3 10,3	0 .0 .0		49 16,9	
rioolwater pos.	0 .0 .0	0 .0 .0	2 100,0 2,9	0 .0 .0	0 .0 .0		2 .7	
rioolwater neg.	2 25,0 4,1	5 62,5 5,2	1 12,5 1,4	0 .0 .0	0 .0 .0		8 2,8	
controle pos.	0 .0 .0	2 28,6 2,1	0 .0 .0	5 71,4 7,4	0 .0 .0		7 2,4	
controle onvold.	4 16,7 8,2	10 41,7 10,4	3 12,5 4,3	7 29,2 10,3	0 .0 .0		24 8,3	
informatie	1 14,3 2,0	2 28,6 2,1	2 28,6 2,9	2 28,6 2,9	0 .0 .0		7 2,4	
waterschap pos.	0 .0 .0	0 .0 .0	1 100,0 1,4	0 .0 .0	0 .0 .0		1 .3	
(mil)bewustzijn neg.	0 .0 .0	2 33,3 2,1	2 33,3 2,9	2 33,3 2,9	0 .0 .0		6 2,1	
overig	2 14,3 4,1	4 28,6 4,2	5 35,7 7,1	3 21,4 4,4	0 .0 .0		14 4,8	
Column	49	96	70	68	7	290		
Total	16,9	33,1	24,1	23,4	2,4	100,0		
Percents and totals based on respondents; 290 valid cases; 13 missing cases;								

Percents and totals based on respondents; 290 valid cases; 13 missing cases

REDEN1 reden oordeel uitvoering by SES sociale klasse (respondenten met een positief oordeel)

	Count Row pct Col pct	SES hoog		laag			Row Total
		1	2	3	4	5	
REDEN1							
weet niet	6 18,2 2,7	13 39,4 4,3	7 21,2 3,4	7 21,2 3,6	0 0 0		33 3,5
waarneming	18 20,7 8,2	26 29,9 8,6	21 24,1 10,1	20 23,0 10,4	2 2,3 18,2		87 9,3
omgeving	21 22,8 9,6	31 33,7 10,2	20 21,7 9,6	19 20,7 9,8	1 1,1 9,1		92 9,9
gevoel	23 31,1 10,5	20 27,0 6,6	15 20,3 7,2	15 20,3 7,8	1 1,4 9,1		74 7,9
moet beter	14 26,9 6,4	21 40,4 6,9	11 21,2 5,3	6 11,5 3,1	0 0 0		52 5,6
kan niet zien	0 0 0	0 0 0	1 50,0 5	1 50,0 5	0 0 0		2 2
waterkwal. pos.	85 24,4 38,8	115 33,0 38,0	81 23,3 38,9	65 18,7 33,7	2 6 18,2		348 37,3
waterkwal. neg.	6 18,8 2,7	10 31,3 3,3	9 28,1 4,3	6 18,8 3,1	1 3,1 9,1		32 3,4
peil pos.	18 18,8 8,2	37 38,5 12,2	23 24,0 11,1	18 18,8 9,3	0 0 0		96 10,3
peil neg.	3 17,6 1,4	5 29,4 1,7	6 35,3 2,9	3 17,6 1,6	0 0 0		17 1,8
kering goed	14 31,1 6,4	12 26,7 4,0	14 31,1 6,7	5 11,1 2,6	0 0 0		45 4,8
kering slecht	3 20,0 1,4	4 26,7 1,3	4 26,7 1,9	4 26,7 2,1	0 0 0		15 1,6
volgende aandacht	80 26,0 36,5	109 35,4 36,0	74 24,0 35,6	43 14,0 22,3	2 6 18,2		308 33,0
onvoldoende aandacht	5 33,3 2,3	4 26,7 1,3	2 13,3 1,0	4 26,7 2,1	0 0 0		15 1,6
rioolwater pos.	28 30,4 12,8	31 33,7 10,2	16 17,4 7,7	16 17,4 8,3	1 1,1 9,1		92 9,9
rioolwater neg.	1 33,3 5	1 33,3 3	1 33,3 5	0 0 0	0 0 0		3 3
controle pos.	44 22,8 20,1	72 37,3 23,8	44 22,8 21,2	32 16,6 16,6	1 5 9,1		193 20,7
controle onvold.	1 11,1 5	3 33,3 1,0	2 22,2 1,0	3 33,3 1,6	0 0 0		9 1,0
informatie	27 22,7 12,3	46 38,7 15,2	22 18,5 10,6	22 18,5 11,4	2 1,7 18,2		119 12,7
waterschap pos.	30 40,0 13,7	24 32,0 7,9	12 16,0 5,8	9 12,0 4,7	0 0 0		75 8,0
(mil)bewustzijn pos.	25 41,7 11,4	11 18,3 3,6	14 23,3 6,7	9 15,0 4,7	1 1,7 9,1		60 6,4
(mil)bewustzijn neg.	2 33,3 9	2 33,3 7	1 16,7 5	1 16,7 5	0 0 0		6 6
overig	11 17,7 5,0	22 35,5 7,3	9 14,5 4,3	18 29,0 9,3	2 3,2 18,2		62 6,6
Column Total	219 23,4	303 32,4	208 22,3	193 20,7	11 1,2	934 100,0	
Percentages and totals based on respondents; 934 valid cases; 23 missing cases;							

Percents and totals based on respondents; 934 valid cases; 23 missing cases

BIJLAGE 4B Kruistabellen redenen oordeel waterkwaliteit met enkele achtergrondvariabelen

REDEN2 redenen oordeel waterkwaliteit by STEDELIJKEHEID (alle respondenten)

REDEN2	Count Col pct	Zeet ste delijk	Sterk st edelijk	Matig st edelijk	Weinig s tedelijk	Niet ste delijk	Row Total
		1	2	3	4	5	
weet niet		32 16,8	61 16,8	46 14,5	58 16,8	31 11,6	228 15,4
gelijk gebleven		1 ,5	10 2,7	3 ,9	11 3,2	2 ,7	27 1,8
waarneming		22 11,5	47 12,9	35 11,0	54 15,7	50 18,7	208 14,0
omgeving		5 2,6	13 3,6	15 4,7	16 4,6	14 5,2	63 4,2
verschilt per gebied		2 1,0	3 ,8	3 ,9	5 1,4	2 ,7	15 1,0
gevoel		14 7,3	31 8,5	21 6,6	19 5,5	17 6,4	102 6,9
moet beter		10 5,2	6 1,6	7 2,2	9 2,6	11 4,1	43 2,9
kan niet zien		7 3,7	9 2,5	6 1,9	5 1,4	5 1,9	32 2,2
milieu/natuur pos.		39 20,4	98 26,9	75 23,6	72 20,9	69 25,8	353 23,8
milieu/natuur neg.		5 2,6	11 3,0	6 1,9	4 1,2	7 2,6	33 2,2
kwal. alg. goed		14 7,3	27 7,4	29 9,1	29 8,4	32 12,0	131 8,8
kwal. alg. slecht		10 5,2	12 3,3	9 2,8	11 3,2	12 4,5	54 3,6
waarneemb. kwal. pos		13 6,8	27 7,4	29 9,1	38 11,0	24 9,0	131 8,8
waarneemb. kwal. neg		7 3,7	10 2,7	11 3,5	17 4,9	9 3,4	54 3,6
recreatie pos.		9 4,7	20 5,5	15 4,7	14 4,1	11 4,1	69 4,6
recreatie neg.		2 1,0	3 ,8	4 1,3	1 ,3	3 1,1	13 ,9
minder vervuiling		12 6,3	24 6,6	26 8,2	25 7,2	29 10,9	116 7,8
meer vervuiling		8 4,2	12 3,3	7 2,2	14 4,1	9 3,4	50 3,4
voldoende aandacht		26 13,6	32 8,8	36 11,3	31 9,0	22 8,2	147 9,9
onvold. aandacht		4 2,1	8 2,2	8 2,5	9 2,6	2 ,7	31 2,1
rioolwater pos.		8 4,2	15 4,1	18 5,7	20 5,8	23 8,6	84 5,7
rioolwater neg.		0 ,0	1 ,3	0 ,0	0 ,0	1 ,4	2 ,1
controle pos.		16 8,4	20 5,5	23 7,2	22 6,4	32 12,0	113 7,6
controle onvold.		0 ,0	2 ,5	1 ,3	3 ,9	2 ,7	8 ,5
informatie		23 12,0	38 10,4	29 9,1	38 11,0	15 5,6	143 9,6
(milieu)bewustz. pos		19 9,9	15 4,1	11 3,5	16 4,6	10 3,7	71 4,8
(milieu)bewustz. neg		2 1,0	6 1,6	3 ,9	7 2,0	5 1,9	23 1,5
overig		6 3,1	16 4,4	12 3,8	14 4,1	8 3,0	56 3,8
Column Total		191 12,9	364 24,5	318 21,4	345 23,2	267 18,0	1485 100,0

Percents and totals based on respondents; 1.485 valid cases; 60 missing cases

REDEW2 reden oordeel waterkwaliteit by STEDELIJKEID (respondenten met een negatief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Zeet ste delijk	Sterk st edelijk	Matig st edelijk	Weinig s tedelijk	Niet ste delijk	Row Total
REDEW2		1	2	3	4	5	
weet niet	3 12,0 8,6	5 20,0 8,8	7 28,0 13,0	7 28,0 11,5	3 12,0 6,4	25 9,8	
gelijk gebleven	1 5,6 2,9	6 33,3 10,5	2 11,1 3,7	7 38,9 11,5	2 11,1 4,3	18 7,1	
waarneming	6 15,8 17,1	6 15,8 10,5	8 21,1 14,8	8 21,1 13,1	10 26,3 21,3	38 15,0	
omgeving	3 17,6 8,6	4 23,5 7,0	4 23,5 7,4	4 23,5 6,6	2 11,8 4,3	17 6,7	
verschilt per gebied	1 50,0 2,9	0 ,0 ,0	1 50,0 1,9	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	2 ,8	
gevoel	0 ,0 ,0	6 40,0 10,5	2 13,3 3,7	3 20,0 4,9	4 26,7 8,5	15 5,9	
moet beter	2 22,2 5,7	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 11,1 1,6	6 66,7 12,8	9 3,5	
kan niet zien	1 33,3 2,9	1 33,3 1,8	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 33,3 2,1	3 1,2	
milieu/natuur pos.	1 25,0 2,9	1 25,0 1,8	2 50,0 3,7	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	4 1,6	
milieu/natuur neg.	5 20,0 14,3	8 32,0 14,0	4 16,0 7,4	3 12,0 4,9	5 20,0 10,6	25 9,8	
kwal. alg. goed	1 16,7 2,9	1 16,7 1,8	1 16,7 1,9	1 16,7 1,6	2 33,3 4,3	6 2,4	
kwal. alg. slecht	7 15,2 20,0	9 19,6 15,8	8 17,4 14,8	10 21,7 16,4	12 26,1 25,5	46 18,1	
waarneemb. kwal. pos	1 50,0 2,9	0 ,0 ,0	1 50,0 1,9	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	2 ,8	
waarneemb. kwal. neg	7 14,0 20,0	10 20,0 17,5	10 20,0 18,5	15 30,0 24,6	8 16,0 17,0	50 19,7	
recreatie pos.	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 100,0 1,9	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 ,4	
recreatie neg.	2 22,2 5,7	1 11,1 1,8	4 44,4 7,4	1 11,1 1,6	1 11,1 2,1	9 3,5	
minder vervuiling	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 100,0 2,1	1 ,4	
meer vervuiling	5 15,6 14,3	10 31,3 17,5	4 12,5 7,4	6 18,8 9,8	7 21,9 14,9	32 12,6	
voldoende aandacht	0 ,0 ,0	1 12,5 1,8	2 25,0 3,7	4 50,0 6,6	1 12,5 2,1	8 3,1	
onvold. aandacht	4 16,0 11,4	7 28,0 12,3	6 24,0 11,1	6 24,0 9,8	2 8,0 4,3	25 9,8	
rioolwater pos.	0 ,0 ,0	1 50,0 1,8	0 ,0 ,0	1 50,0 1,6	0 ,0 ,0	2 ,8	
rioolwater neg.	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 100,0 2,1	1 ,4	
controle pos.	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 100,0 1,9	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 ,4	
controle onvold.	0 ,0 ,0	1 16,7 1,8	1 16,7 1,9	2 33,3 3,3	2 33,3 4,3	6 2,4	

	2	1	2	5	2	12
informatie	16,7	8,3	16,7	41,7	16,7	4,7
	5,7	1,8	3,7	8,2	4,3	
(milieu)bewustz. neg	1	5	2	7	3	18
	5,6	27,8	11,1	38,9	16,7	7,1
	2,9	8,8	3,7	11,5	6,4	
overig	2	3	4	8	3	20
	10,0	15,0	20,0	40,0	15,0	7,9
	5,7	5,3	7,4	13,1	6,4	
Column	35	57	54	61	47	254
Total	13,8	22,4	21,3	24,0	18,5	100,0

Percents and totals based on respondents; 254 valid cases; 11 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by STEDELIJKEID (respondenten met een positief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Ze ste delijk	Sterk st edelijk	Matig st edelijk	Weinig s tedelijk	Niet ste delijk	Row Total
REDEN2		1	2	3	4	5	
weet niet	0 ,0 ,0	6 40,0 2,7	0 ,0 ,0	3 20,0 1,4	6 40,0 3,3	15 1,6	
gelijk gebleven	0 ,0 ,0	1 50,0 ,5	0 ,0 ,0	1 50,0 ,5	0 ,0 ,0	2 ,2	
waarneming	15 10,1 12,8	30 20,1 13,6	24 16,1 12,1	42 28,2 19,7	38 25,5 20,9	149 16,0	
omgeving	2 4,9 1,7	9 22,0 4,1	8 19,5 4,0	11 26,8 5,2	11 26,8 6,0	41 4,4	
verschilt per gebied	1 11,1 ,9	0 ,0 ,0	2 22,2 1,0	4 44,4 1,9	2 22,2 1,1	9 1,0	
gevoel	9 18,8 7,7	12 25,0 5,5	11 22,9 5,5	8 16,7 3,8	8 16,7 4,4	48 5,2	
moet beter	8 27,6 6,8	4 13,8 1,8	6 20,7 3,0	7 24,1 3,3	4 13,8 2,2	29 3,1	
kan niet zien	4 23,5 3,4	5 29,4 2,3	4 23,5 2,0	2 11,8 ,9	2 11,8 1,1	17 1,8	
milieu/natuur pos.	38 11,2 32,5	92 27,2 41,8	71 21,0 35,7	69 20,4 32,4	68 20,1 37,4	338 36,3	
milieu/natuur neg.	0 ,0 ,0	1 33,3 ,5	1 33,3 ,5	1 33,3 ,5	0 ,0 ,0	3 ,3	
kwal. alg. goed	12 11,1 10,3	21 19,4 9,5	25 23,1 12,6	23 21,3 10,8	27 25,0 14,8	108 11,6	
kwal. alg. slecht	1 33,3 ,9	1 33,3 ,5	0 ,0 ,0	1 33,3 ,5	0 ,0 ,0	3 ,3	
waarneemb. kwal. pos	12 9,3 10,3	27 20,9 12,3	28 21,7 14,1	38 29,5 17,8	24 18,6 13,2	129 13,9	
waarneemb. kwal. neg	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 33,3 ,5	1 33,3 ,5	1 33,3 ,5	3 ,3	
recreatie pos.	9 13,4 7,7	20 29,9 9,1	14 20,9 7,0	14 20,9 6,6	10 14,9 5,5	67 7,2	
recreatie neg.	0 ,0 ,0	1 100,0 ,5	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 ,1	
minder vervuiling	12 11,0 10,3	22 20,2 10,0	24 22,0 12,1	23 21,1 10,8	28 25,7 15,4	109 11,7	
meer vervuiling	2 18,2 1,7	0 ,0 ,0	2 18,2 1,0	5 45,5 2,3	2 18,2 1,1	11 1,2	
voldoende aandacht	21 17,1 17,9	28 22,8 12,7	32 26,0 16,1	24 19,5 11,3	18 14,6 9,9	123 13,2	
onvold. aandacht	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 50,0 ,5	1 50,0 ,5	0 ,0 ,0	2 ,2	
rioolwater pos.	8 10,0 6,8	13 16,3 5,9	17 21,3 8,5	19 23,8 8,9	23 28,8 12,6	80 8,6	
rioolwater neg.	0 ,0 ,0	1 100,0 ,5	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 ,1	
controle pos.	14 13,3 12,0	17 16,2 7,7	21 20,0 10,6	22 21,0 10,3	31 29,5 17,0	105 11,3	
controle onvold.	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 100,0 ,5	0 ,0 ,0	1 ,1	

informatie	19 15,7 16,2	34 28,1 15,5	25 20,7 12,6	31 25,6 14,6	12 9,9 6,6	121 13,0
(milieu)bewustz. pos	19 30,6 16,2	11 17,7 5,0	8 12,9 4,0	15 24,2 7,0	9 14,5 4,9	62 6,7
(milieu)bewustz. neg	1 50,0 ,9	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 50,0 ,5	2 ,2
overig	3 11,5 2,6	10 38,5 4,5	5 19,2 2,5	5 19,2 2,3	3 11,5 1,6	26 2,8
Column	117	220	199	213	182	931
Total	12,6	23,6	21,4	22,9	19,5	100,0

Percents and totals based on respondents; 931 valid cases; 9 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by REGIO (alle respondenten)

	Count Col pct	Drie gro te stede t	Rest wes t	Noord t	Oost t	Zuid t	Row Total
		1	2	3	4	5	
REDEN2							
weet niet	36 16,1	77 17,8	7 4,9	38 12,1	70 18,8		228 15,4
gelijk gebleven	2 ,9	8 1,9	3 2,1	6 1,9	8 2,1		27 1,8
waarneming	30 13,4	53 12,3	31 21,6	42 13,4	52 13,9		208 14,0
omgeving	5 2,2	23 5,3	3 2,1	14 4,5	18 4,8		63 4,2
verschilt per gebied	1 ,4	5 1,2	2 1,4	3 1,0	4 1,1		15 1,0
gevoel	17 7,6	25 5,8	11 7,7	25 8,0	24 6,4		102 6,9
moet beter	7 3,1	16 3,7	4 2,8	9 2,9	7 1,9		43 2,9
kan niet zien	7 3,1	12 2,8	2 1,4	3 1,0	8 2,1		32 2,2
milieu/natuur pos.	50 22,3	106 24,5	32 22,5	77 24,5	88 23,6		353 23,8
milieu/natuur neg.	7 3,1	10 2,3	2 1,4	9 2,9	5 1,3		33 2,2
kwal. alg. goed	16 7,1	38 8,8	18 12,7	27 8,6	32 8,6		131 8,8
kwal. alg. slecht	11 4,9	12 2,8	5 3,5	11 3,5	15 4,0		54 3,6
waarneemb. kwal. pos	18 8,0	45 10,4	17 12,0	26 8,3	25 6,7		131 8,8
waarneemb. kwal. neg	12 5,4	12 2,8	9 6,3	9 2,9	12 3,2		54 3,6
recreatie pos.	9 4,0	29 6,7	9 6,3	14 4,5	8 2,1		69 4,6
recreatie neg.	2 ,9	7 1,6	0 ,0	2 ,6	2 ,5		13 ,9
minder vervuiling	14 6,3	27 6,3	16 11,3	35 11,1	24 6,4		116 7,8
meer vervuiling	8 3,6	16 3,7	4 2,8	8 2,5	14 3,8		50 3,4
voldoende aandacht	24 10,7	46 10,6	15 10,6	36 11,5	26 7,0		147 9,9
onvold. aandacht	7 3,1	11 2,5	1 ,7	8 2,5	4 1,1		31 2,1
rioolwater pos.	6 2,7	21 4,9	10 7,0	26 8,3	21 5,6		84 5,7
rioolwater neg.	1 ,4	1 ,2	0 ,0	0 ,0	0 ,0		2 ,1
controle pos.	16 7,1	32 7,4	14 9,9	25 8,0	26 7,0		113 7,6
controle onvold.	0 ,0	4 ,9	1 ,7	3 1,0	0 ,0		8 ,5
informatie	26 11,6	44 10,2	11 7,7	34 10,8	28 7,5		143 9,6
(milieu)bewustz. pos	17 7,6	21 4,9	1 ,7	17 5,4	15 4,0		71 4,8
(milieu)bewustz. neg	2 ,9	4 ,9	0 ,0	5 1,6	12 3,2		23 1,5
overig	5 2,2	12 2,8	6 4,2	21 6,7	12 3,2		56 3,8
Column Total	224 15,1	432 29,1	142 9,6	314 21,1	373 25,1	1485 100,0	

Percents and totals based on respondents; 1.485 valid cases; 60 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by REGIO (respondenten met een negatief oordeel)

REDEN2	Count Row pct Col pct	Drie grote steden					Row Total
		1	2	3	4	5	
weet niet	6 24,0 12,8	9 36,0 13,0	0 .0 .0	2 8,0 4,1	8 32,0 12,3	25 9,8	
gelijk gebleven	1 5,6 2,1	6 33,3 8,7	3 16,7 12,5	5 27,8 10,2	3 16,7 4,6	18 7,1	
waarneming	8 21,1 17,0	9 23,7 13,0	3 7,9 12,5	9 23,7 18,4	9 23,7 13,8	38 15,0	
omgeving	1 5,9 2,1	6 35,3 8,7	1 5,9 4,2	2 11,8 4,1	7 41,2 10,8	17 6,7	
verschilt per gebied	0 .0 .0	0 .0 .0	1 50,0 4,2	1 50,0 2,0	0 .0 .0	2 .8	
gevoel	1 6,7 2,1	2 13,3 2,9	2 13,3 8,3	5 33,3 10,2	5 33,3 7,7	15 5,9	
moet beter	1 11,1 2,1	3 33,3 4,3	1 11,1 4,2	2 22,2 4,1	2 22,2 3,1	9 3,5	
kan niet zien	1 33,3 2,1	0 .0 .0	1 33,3 4,2	1 33,3 2,0	0 .0 .0	3 1,2	
milieu/natuur pos.	0 .0 .0	2 50,0 2,9	0 .0 .0	1 25,0 2,0	1 25,0 1,5	4 1,6	
milieu/natuur neg.	6 24,0 12,8	7 28,0 10,1	2 8,0 8,3	7 28,0 14,3	3 12,0 4,6	25 9,8	
kwal. alg. goed	0 .0 .0	1 16,7 1,4	0 .0 .0	1 16,7 2,0	4 66,7 6,2	6 2,4	
kwal. alg. slecht	8 17,4 17,0	10 21,7 14,5	5 10,9 20,8	8 17,4 16,3	15 32,6 23,1	46 18,1	
waarneemb. kwal. pos	2 100,0 4,3	0 .0 .0	0 .0 .0	0 .0 .0	0 .0 .0	2 .8	
waarneemb. kwal. neg	12 24,0 25,5	10 20,0 14,5	9 18,0 37,5	9 18,0 18,4	10 20,0 15,4	50 19,7	
recreatie pos.	0 .0 .0	0 .0 .0	0 .0 .0	1 100,0 2,0	0 .0 .0	1 .4	
recreatie neg.	2 22,2 4,3	6 66,7 8,7	0 .0 .0	1 11,1 2,0	0 .0 .0	9 3,5	
minder vervuiling	0 .0 .0	0 .0 .0	1 100,0 4,2	0 .0 .0	0 .0 .0	1 .4	
meer vervuiling	6 18,8 12,8	11 34,4 15,9	3 9,4 12,5	5 15,6 10,2	7 21,9 10,8	32 12,6	
voldoende aandacht	0 .0 .0	3 37,5 4,3	2 25,0 8,3	1 12,5 2,0	2 25,0 3,1	8 3,1	
onvold. aandacht	6 24,0 12,8	9 36,0 13,0	1 4,0 4,2	6 24,0 12,2	3 12,0 4,6	25 9,8	
rioolwater pos.	0 .0 .0	1 50,0 1,4	0 .0 .0	1 50,0 2,0	0 .0 .0	2 .8	
rioolwater neg.	1 100,0 2,1	0 .0 .0	0 .0 .0	0 .0 .0	0 .0 .0	1 .4	
controle pos.	0 .0 .0	0 .0 .0	0 .0 .0	1 100,0 2,0	0 .0 .0	1 .4	
controle onvold.	0 .0 .0	4 66,7 5,8	1 16,7 4,2	1 16,7 2,0	0 .0 .0	6 2,4	

informatie	3 25,0 6,4	1 8,3 1,4	0 ,0 ,0	3 25,0 6,1	5 41,7 7,7	12 4,7
(milieu)bewustz. neg	1 5,6 2,1	3 16,7 4,3	0 ,0 ,0	5 27,8 10,2	9 50,0 13,8	18 7,1
overig	2 10,0 4,3	5 25,0 7,2	3 15,0 12,5	7 35,0 14,3	3 15,0 4,6	20 7,9
Column	47	69	24	49	65	254
Total	18,5	27,2	9,4	19,3	25,6	100,0

Percents and totals based on respondents; 254 valid cases; 11 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by REGIO (respondenten met een positief oordeel)

REDEN2	Count Row pct Col pct	Drie grote steden					Row Total
		1	2	3	4	5	
weet niet	2 13,3 1,5	5 33,3 1,8	0 0 0	7 46,7 3,4	1 6,7 ,5	15 1,6	
gelijk gebleven	0 0 0	1 50,0 ,4	0 0 0	0 0 0	1 50,0 ,5	2 ,2	
waarneming	17 11,4 12,7	41 27,5 15,0	25 16,8 24,3	27 18,1 13,1	39 26,2 18,2	149 16,0	
omgeving	4 9,8 3,0	14 34,1 5,1	2 4,9 1,9	11 26,8 5,3	10 24,4 4,7	41 4,4	
verschilt per gebied	1 11,1 ,7	3 33,3 1,1	1 11,1 1,0	1 11,1 ,5	3 33,3 1,4	9 1,0	
gevoel	9 18,8 6,7	15 31,3 5,5	8 16,7 7,8	10 20,8 4,9	6 12,5 2,8	48 5,2	
moet beter	6 20,7 4,5	12 41,4 4,4	3 10,3 2,9	5 17,2 2,4	3 10,3 1,4	29 3,1	
kan niet zien	4 23,5 3,0	7 41,2 2,6	0 0 0	2 11,8 1,0	4 23,5 1,9	17 1,8	
milieu/natuur pos.	50 14,8 37,3	101 29,9 36,9	31 9,2 30,1	73 21,6 35,4	83 24,6 38,8	338 36,3	
milieu/natuur neg.	1 33,3 ,7	2 66,7 ,7	0 0 0	0 0 0	0 0 0	3 ,3	
kwal. alg. goed	13 12,0 9,7	36 33,3 13,1	17 15,7 16,5	22 20,4 10,7	20 18,5 9,3	108 11,6	
kwal. alg. slecht	1 33,3 ,7	2 66,7 ,7	0 0 0	0 0 0	0 0 0	3 ,3	
waarneemb. kwal. pos	16 12,4 11,9	45 34,9 16,4	17 13,2 16,5	26 20,2 12,6	25 19,4 11,7	129 13,9	
waarneemb. kwal. neg	0 0 0	1 33,3 ,4	0 0 0	0 0 0	2 66,7 ,9	3 ,3	
recreatie pos.	9 13,4 6,7	28 41,8 10,2	9 13,4 8,7	13 19,4 6,3	8 11,9 3,7	67 7,2	
recreatie neg.	0 0 0	0 0 0	0 0 0	1 100,0 ,5	0 0 0	1 ,1	
minder vervuiling	13 11,9 9,7	24 22,0 8,8	15 13,8 14,6	33 30,3 16,0	24 22,0 11,2	109 11,7	
meer vervuiling	2 18,2 1,5	2 18,2 ,7	1 9,1 1,0	2 18,2 1,0	4 36,4 1,9	11 1,2	
voldoende aandacht	20 16,3 14,9	36 29,3 13,1	13 10,6 12,6	31 25,2 15,0	23 18,7 10,7	123 13,2	
onvold. aandacht	0 0 0	0 0 0	0 0 0	2 100,0 1,0	0 0 0	2 ,2	
rioolwater pos.	6 7,5 4,5	20 25,0 7,3	10 12,5 9,7	24 30,0 11,7	20 25,0 9,3	80 8,6	
rioolwater neg.	0 0 0	1 100,0 ,4	0 0 0	0 0 0	0 0 0	1 ,1	
controle pos.	14 13,3 10,4	30 28,6 10,9	14 13,3 13,6	22 21,0 10,7	25 23,8 11,7	105 11,3	
controle onvold.	0 0 0	0 0 0	0 0 0	1 100,0 ,5	0 0 0	1 ,1	

informatie	21 17,4 15,7	41 33,9 15,0	9 7,4 8,7	31 25,6 15,0	19 15,7 8,9	121 13,0
(milieu)bewustz. pos	16 25,8 11,9	19 30,6 6,9	1 1,6 1,0	14 22,6 6,8	12 19,4 5,6	62 6,7
(milieu)bewustz. neg	1 50,0 ,7	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 50,0 ,5	2 ,2
overig	3 11,5 2,2	5 19,2 1,8	2 7,7 1,9	9 34,6 4,4	7 26,9 3,3	26 2,8
Column	134	274	103	206	214	931
Total	14,4	29,4	11,1	22,1	23,0	100,0

Percents and totals based on respondents; 931 valid cases; 9 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by WOONSIT woonsituatie (alle respondenten)

REDEN2	Count Col pct	koopwoni ng		Row Total
		1	2	
weet niet		147 14,2	81 18,1	228 15,4
gelijk gebleven		20 1,9	7 1,6	27 1,8
waarneming		159 15,3	49 11,0	208 14,0
omgeving		47 4,5	16 3,6	63 4,2
verschilt per gebied		11 1,1	4 ,9	15 1,0
gevoel		76 7,3	26 5,8	102 6,9
moet beter		26 2,5	17 3,8	43 2,9
kan niet zien		23 2,2	9 2,0	32 2,2
milieu/natuur pos.		266 25,6	87 19,5	353 23,8
milieu/natuur neg.		20 1,9	13 2,9	33 2,2
kwal. alg. goed		101 9,7	30 6,7	131 8,8
kwal. alg. slecht		33 3,2	21 4,7	54 3,6
waarneemb. kwal. pos		104 10,0	27 6,0	131 8,8
waarneemb. kwal. neg		34 3,3	20 4,5	54 3,6
recreatie pos.		50 4,8	19 4,3	69 4,6
recreatie neg.		7 ,7	6 1,3	13 ,9
minder vervuiling		91 8,8	25 5,6	116 7,8
meer vervuiling		33 3,2	17 3,8	50 3,4
voldoende aandacht		94 9,1	53 11,9	147 9,9
onvold. aandacht		19 1,8	12 2,7	31 2,1
rioolwater pos.		65 6,3	19 4,3	84 5,7
rioolwater neg.		2 ,2	0 ,0	2 ,1
controle pos.		78 7,5	35 7,8	113 7,6
controle onvold.		8 ,8	0 ,0	8 ,5
informatie		100 9,6	43 9,6	143 9,6
(milieu)bewustz. pos		48 4,6	23 5,1	71 4,8
(milieu)bewustz. neg		14 1,3	9 2,0	23 1,5
overig		36 3,5	20 4,5	56 3,8
Column Total		1038 69,9	447 30,1	1485 100,0

Percents and totals based on respondents; 1.485 valid cases; 60 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by WOONSIT woonsituatie (respondenten met een negatief oordeel)

	Count Row pct Col pct	koopwoning		Row Total
		1	2	
REDEN2				
weet niet		16 64,0 9,5	9 36,0 10,5	25 9,8
gelijk gebleven		14 77,8 8,3	4 22,2 4,7	18 7,1
waarneming		31 81,6 18,5	7 18,4 8,1	38 15,0
omgeving		11 64,7 6,5	6 35,3 7,0	17 6,7
verschilt per gebied		1 50,0 ,6	1 50,0 1,2	2 ,8
gevoel		11 73,3 6,5	4 26,7 4,7	15 5,9
moet beter		5 55,6 3,0	4 44,4 4,7	9 3,5
kan niet zien		3 100,0 1,8	0 ,0 ,0	3 1,2
milieu/natuur pos.		3 75,0 1,8	1 25,0 1,2	4 1,6
milieu/natuur neg.		16 64,0 9,5	9 36,0 10,5	25 9,8
kwal. alg. goed		5 83,3 3,0	1 16,7 1,2	6 2,4
kwal. alg. slecht		29 63,0 17,3	17 37,0 19,8	46 18,1
waarneemb. kwal. pos		2 100,0 1,2	0 ,0 ,0	2 ,8
waarneemb. kwal. neg		31 62,0 18,5	19 38,0 22,1	50 19,7
recreatie pos.		1 100,0 ,6	0 ,0 ,0	1 ,4
recreatie neg.		6 66,7 3,6	3 33,3 3,5	9 3,5
minder vervuiling		1 100,0 ,6	0 ,0 ,0	1 ,4
meer vervuiling		22 68,8 13,1	10 31,3 11,6	32 12,6
voldoende aandacht		4 50,0 2,4	4 50,0 4,7	8 3,1
onvold. aandacht		16 64,0 9,5	9 36,0 10,5	25 9,8
rioolwater pos.		0 ,0 ,0	2 100,0 2,3	2 ,8
rioolwater neg.		1 100,0 ,6	0 ,0 ,0	1 ,4
controle pos.		1 100,0 ,6	0 ,0 ,0	1 ,4
controle onvold.		6 100,0 3,6	0 ,0 ,0	6 2,4

informatie	9 75,0 5,4	3 25,0 3,5	12 4,7
(milieu)bewustz. neg	12 66,7 7,1	6 33,3 7,0	18 7,1
overig	13 65,0 7,7	7 35,0 8,1	20 7,9
Column	168	86	254
Total	66,1	33,9	100,0

Percents and totals based on respondents; 254 valid cases; 11 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by WOONSIT woonsituatie (respondenten met een positief oordeel)

REDEN2	Count	koopwoni		Row Total
	Row pct Col pct	ng	ng	
		1	2	
weet niet		12 80,0 1,8	3 20,0 1,2	15 1,6
gelijk gebleven		1 50,0 ,1	1 50,0 ,4	2 ,2
waarneming		113 75,8 16,8	36 24,2 14,0	149 16,0
omgeving		33 80,5 4,9	8 19,5 3,1	41 4,4
verschilt per gebied		9 100,0 1,3	0 ,0 ,0	9 1,0
gevoel		38 79,2 5,6	10 20,8 3,9	48 5,2
moet beter		17 58,6 2,5	12 41,4 4,7	29 3,1
kan niet zien		11 64,7 1,6	6 35,3 2,3	17 1,8
milieu/natuur pos.		255 75,4 37,9	83 24,6 32,2	338 36,3
milieu/natuur neg.		2 66,7 ,3	1 33,3 ,4	3 ,3
kwal. alg. goed		82 75,9 12,2	26 24,1 10,1	108 11,6
kwal. alg. slecht		1 33,3 ,1	2 66,7 ,8	3 ,3
waarneemb. kwal. pos		102 79,1 15,2	27 20,9 10,5	129 13,9
waarneemb. kwal. neg		2 66,7 ,3	1 33,3 ,4	3 ,3
recreatie pos.		48 71,6 7,1	19 28,4 7,4	67 7,2
recreatie neg.		0 ,0 ,0	1 100,0 ,4	1 ,1
minder vervuiling		86 78,9 12,8	23 21,1 8,9	109 11,7
meer vervuiling		7 63,6 1,0	4 36,4 1,6	11 1,2
voldoende aandacht		80 65,0 11,9	43 35,0 16,7	123 13,2
onvold. aandacht		0 ,0 ,0	2 100,0 ,8	2 ,2
rioolwater pos.		64 80,0 9,5	16 20,0 6,2	80 8,6
rioolwater neg.		1 100,0 ,1	0 ,0 ,0	1 ,1
controle pos.		72 68,6 10,7	33 31,4 12,8	105 11,3
controle onvold.		1 100,0 ,1	0 ,0 ,0	1 ,1

informatie	86 71,1 12,8	35 28,9 13,6	121 13,0
(milieu)bewustz. pos	41 66,1 6,1	21 33,9 8,1	62 6,7
(milieu)bewustz. neg	1 50,0 ,1	1 50,0 ,4	2 ,2
overig	17 65,4 2,5	9 34,6 3,5	26 2,8
Column	673	258	931
Total	72,3	27,7	100,0

Percents and totals based on respondents; 931 valid cases; 9 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by GESLACHT geslacht (alle respondenten)

	Count Col pct	Man	Vrouw	Row Total
		1	2	
REDEN2				
weet niet		95 11,0	133 21,3	228 15,4
gelijk gebleven		14 1,6	13 2,1	27 1,8
waarneming		132 15,3	76 12,2	208 14,0
omgeving		42 4,9	21 3,4	63 4,2
verschilt per gebied		9 1,0	6 1,0	15 1,0
gevoel		46 5,3	56 9,0	102 6,9
moet beter		28 3,3	15 2,4	43 2,9
kan niet zien		21 2,4	11 1,8	32 2,2
milieu/natuur pos.		238 27,6	115 18,4	353 23,8
milieu/natuur neg.		17 2,0	16 2,6	33 2,2
kwal. alg. goed		86 10,0	45 7,2	131 8,8
kwal. alg. slecht		23 2,7	31 5,0	54 3,6
waarneemb. kwal. pos		87 10,1	44 7,1	131 8,8
waarneemb. kwal. neg		16 1,9	38 6,1	54 3,6
recreatie pos.		47 5,5	22 3,5	69 4,6
recreatie neg.		4 ,5	9 1,4	13 ,9
minder vervuiling		80 9,3	36 5,8	116 7,8
meer vervuiling		26 3,0	24 3,8	50 3,4
voldoende aandacht		87 10,1	60 9,6	147 9,9
onvold. aandacht		16 1,9	15 2,4	31 2,1
rioolwater pos.		60 7,0	24 3,8	84 5,7
rioolwater neg.		1 ,1	1 ,2	2 ,1
controle pos.		72 8,4	41 6,6	113 7,6
controle onvold.		3 ,3	5 ,8	8 ,5
informatie		99 11,5	44 7,1	143 9,6
(milieu)bewustz. pos		45 5,2	26 4,2	71 4,8
(milieu)bewustz. neg		15 1,7	8 1,3	23 1,5
overig		29 3,4	27 4,3	56 3,8
Column		861	624	1485
Total		58,0	42,0	100,0

Percents and totals based on respondents; 1.485 valid cases; 60 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by GBSLACHT geslacht (respondenten met een negatief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Man	Vrouw	Row Total
		1	2	
REDEN2				
weet niet	11 44,0 10,3	14 56,0 9,5	25 9,8	
gelijk gebleven	10 55,6 9,3	8 44,4 5,4	18 7,1	
waarneming	19 50,0 17,8	19 50,0 12,9	38 15,0	
omgeving	8 47,1 7,5	9 52,9 6,1	17 6,7	
verschilt per gebied	1 50,0 ,9	1 50,0 ,7	2 ,8	
gevoel	6 40,0 5,6	9 60,0 6,1	15 5,9	
moet beter	4 44,4 3,7	5 55,6 3,4	9 3,5	
kan niet zien	0 ,0 ,0	3 100,0 2,0	3 1,2	
milieu/natuur pos.	2 50,0 1,9	2 50,0 1,4	4 1,6	
milieu/natuur neg.	13 52,0 12,1	12 48,0 8,2	25 9,8	
kwal. alg. goed	3 50,0 2,8	3 50,0 2,0	6 2,4	
kwal. alg. slecht	19 41,3 17,8	27 58,7 18,4	46 18,1	
waarneemb. kwal. pos	0 ,0 ,0	2 100,0 1,4	2 ,8	
waarneemb. kwal. neg	14 28,0 13,1	36 72,0 24,5	50 19,7	
recreatie pos.	0 ,0 ,0	1 100,0 ,7	1 ,4	
recreatie neg.	1 11,1 ,9	8 88,9 5,4	9 3,5	
minder vervuiling	0 ,0 ,0	1 100,0 ,7	1 ,4	
meer vervuiling	15 46,9 14,0	17 53,1 11,6	32 12,6	
voldoende aandacht	2 25,0 1,9	6 75,0 4,1	8 3,1	
onvold. aandacht	13 52,0 12,1	12 48,0 8,2	25 9,8	
rioolwater pos.	2 100,0 1,9	0 ,0 ,0	2 ,8	
rioolwater neg.	1 100,0 ,9	0 ,0 ,0	1 ,4	
controle pos.	0 ,0 ,0	1 100,0 ,7	1 ,4	
controle onvold.	2 33,3 1,9	4 66,7 2,7	6 2,4	

informatie	4	8	12
	33,3	66,7	4,7
	3,7	5,4	
(milieu)bewustz. neg	11	7	18
	61,1	38,9	7,1
	10,3	4,8	
overig	9	11	20
	45,0	55,0	7,9
	8,4	7,5	
Column	107	147	254
Total	42,1	57,9	100,0

Percents and totals based on respondents; 254 valid cases; 11 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by GESLACHT geslacht (respondenten met een positief oordeel)

	Count Row pct Col pct	Man 1	Vrouw 2	Row Total
REDEN2				
weet niet	9 60,0 1,4	6 40,0 2,0	15 1,6	
gelijk gebleven	2 100,0 ,3	0 ,0 ,0	2 ,2	
waarneming	103 69,1 16,4	46 30,9 15,1	149 16,0	
omgeving	32 78,0 5,1	9 22,0 3,0	41 4,4	
verschilt per gebied	6 66,7 1,0	3 33,3 1,0	9 1,0	
gevoel	27 56,3 4,3	21 43,8 6,9	48 5,2	
moet beter	21 72,4 3,3	8 27,6 2,6	29 3,1	
kan niet zien	14 82,4 2,2	3 17,6 1,0	17 1,8	
milieu/natuur pos.	230 68,0 36,7	108 32,0 35,5	338 36,3	
milieu/natuur neg.	1 33,3 ,2	2 66,7 ,7	3 ,3	
kwal. alg. goed	73 67,6 11,6	35 32,4 11,5	108 11,6	
kwal. alg. slecht	2 66,7 ,3	1 33,3 ,3	3 ,3	
waarneemb. kwal. pos	87 67,4 13,9	42 32,6 13,8	129 13,9	
waarneemb. kwal. neg	2 66,7 ,3	1 33,3 ,3	3 ,3	
recreatie pos.	46 68,7 7,3	21 31,3 6,9	67 7,2	
recreatie neg.	1 100,0 ,2	0 ,0 ,0	1 ,1	
minder vervuiling	74 67,9 11,8	35 32,1 11,5	109 11,7	
meer vervuiling	6 54,5 1,0	5 45,5 1,6	11 1,2	
voldoende aandacht	79 64,2 12,6	44 35,8 14,5	123 13,2	
onvold. aandacht	2 100,0 ,3	0 ,0 ,0	2 ,2	
rioolwater pos.	57 71,3 9,1	23 28,8 7,6	80 8,6	
rioolwater neg.	0 ,0 ,0	1 100,0 ,3	1 ,1	
controle pos.	69 65,7 11,0	36 34,3 11,8	105 11,3	
controle onvold.	0 ,0 ,0	1 100,0 ,3	1 ,1	

informatie	90	31	121
	74,4	25,6	13,0
	14,4	10,2	
(milieu)bewustz. pos	42	20	62
	67,7	32,3	6,7
	6,7	6,6	
(milieu)bewustz. neg	2	0	2
	100,0	,0	,2
	,3	,0	
overig	16	10	26
	61,5	38,5	2,8
	2,6	3,3	
Column	627	304	931
Total	67,3	32,7	100,0

Percents and totals based on respondents; 931 valid cases; 9 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit by SES sociale klasse (alle respondenten)

	Count Col pct	SES					Row Total
		hoog	laag				
REDEN2		1	2	3	4	5	
weet niet	35 11,7	68 14,7	51 15,4	60 18,6	9 34,6	223 15,5	
gelijk gebleven	5 1,7	7 1,5	8 2,4	7 2,2	0 ,0	27 1,9	
waarneming	43 14,3	65 14,0	42 12,7	51 15,8	3 11,5	204 14,1	
omgeving	8 2,7	22 4,7	12 3,6	20 6,2	0 ,0	62 4,3	
verschilt per gebied	7 2,3	6 1,3	2 ,6	0 ,0	0 ,0	15 1,0	
gevoel	24 8,0	42 9,1	17 5,1	14 4,3	2 7,7	99 6,9	
moet beter	13 4,3	15 3,2	5 1,5	5 1,6	0 ,0	38 2,6	
kan niet zien	11 3,7	10 2,2	6 1,8	4 1,2	0 ,0	31 2,1	
milieu/natuur pos.	77 25,7	118 25,4	77 23,3	70 21,7	5 19,2	347 24,0	
milieu/natuur neg.	7 2,3	15 3,2	5 1,5	3 ,9	1 3,8	31 2,1	
kwal. alg. goed	29 9,7	45 9,7	32 9,7	21 6,5	1 3,8	128 8,9	
kwal. alg. slecht	8 2,7	15 3,2	13 3,9	12 3,7	0 ,0	48 3,3	
waarneemb. kwal. pos	27 9,0	37 8,0	34 10,3	29 9,0	1 3,8	128 8,9	
waarneemb. kwal. neg	4 1,3	23 5,0	13 3,9	10 3,1	2 7,7	52 3,6	
recreatie pos.	13 4,3	29 6,3	17 5,1	8 2,5	0 ,0	67 4,6	
recreatie neg.	1 ,3	4 ,9	5 1,5	2 ,6	1 3,8	13 ,9	
minder vervuiling	23 7,7	48 10,3	28 8,5	13 4,0	2 7,7	114 7,9	
meer vervuiling	10 3,3	17 3,7	9 2,7	12 3,7	0 ,0	48 3,3	
voldoende aandacht	36 12,0	48 10,3	24 7,3	32 9,9	0 ,0	140 9,7	
onvold. aandacht	4 1,3	9 1,9	9 2,7	7 2,2	1 3,8	30 2,1	
rioolwater pos.	23 7,7	32 6,9	13 3,9	16 5,0	0 ,0	84 5,8	
rioolwater neg.	0 ,0	1 ,2	0 ,0	1 ,3	0 ,0	2 ,1	
controle pos.	21 7,0	41 8,8	25 7,6	23 7,1	1 3,8	111 7,7	
controle onvold.	2 ,7	3 ,6	3 ,9	0 ,0	0 ,0	8 ,6	
informatie	32 10,7	48 10,3	33 10,0	24 7,5	2 7,7	139 9,6	
(milieu)bewustz. pos	11 3,7	33 7,1	15 4,5	9 2,8	1 3,8	69 4,8	
(milieu)bewustz. neg	5 1,7	8 1,7	7 2,1	3 ,9	0 ,0	23 1,6	
overig	14 4,7	11 2,4	16 4,8	11 3,4	3 11,5	55 3,8	
Column Total	300 20,8	464 32,2	331 22,9	322 22,3	26 1,8	1443 100,0	
Percents and totals based on respondents; 1.443 valid cases; 102 missing cases							

Percents and totals based on respondents; 1.443 valid cases; 102 missing cases

REDEN2 reden oordeel waterkwaliteit bv SES sociale klasse (respondenten met een negatief oordeel)

REDEN2	Count Row pct Col pct	SES					Row Total
		hoog	laag				
		1	2	3	4	5	
weet niet		2 8,0 5,4	6 24,0 8,1	5 20,0 7,9	8 32,0 13,6	4 16,0 40,0	25 10,3
gelijk gebleven		3 16,7 8,1	4 22,2 5,4	6 33,3 9,5	5 27,8 8,5	0 0 0	18 7,4
waarneming		6 16,7 16,2	12 33,3 16,2	6 16,7 9,5	11 30,6 18,6	1 2,8 10,0	36 14,8
omgeving		0 0 0	5 31,3 6,8	4 25,0 6,3	7 43,8 11,9	0 0 0	16 6,6
verschilt per gebied		1 50,0 2,7	1 50,0 1,4	0 0 0	0 0 0	0 0 0	2 0,8
gevoel		3 20,0 8,1	6 40,0 8,1	4 26,7 6,3	2 13,3 3,4	0 0 0	15 6,2
moet beter		2 25,0 5,4	3 37,5 4,1	2 25,0 3,2	1 12,5 1,7	0 0 0	8 3,3
kan niet zien		3 100,0 8,1	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	3 1,2
milieu/natuur pos.		0 0 0	1 25,0 1,4	1 25,0 1,6	2 50,0 3,4	0 0 0	4 1,6
milieu/natuur neg.		5 21,7 13,5	12 52,2 16,2	4 17,4 6,3	1 4,3 1,7	1 4,3 10,0	23 9,5
kwal. alg. goed		0 0 0	2 33,3 2,7	3 50,0 4,8	1 16,7 1,7	0 0 0	6 2,5
kwal. alg. slecht		6 14,6 16,2	12 29,3 16,2	12 29,3 19,0	11 26,8 18,6	0 0 0	41 16,9
waarneemb. kwal. pos		2 100,0 5,4	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	2 0,8
waarneemb. kwal. neg		4 8,3 10,8	22 45,8 29,7	11 22,9 17,5	9 18,8 15,3	2 4,2 20,0	48 19,8
recreatie pos.		0 0 0	0 0 0	1 100,0 1,6	0 0 0	0 0 0	1 0,4
recreatie neg.		0 0 0	2 22,2 2,7	4 44,4 6,3	2 22,2 3,4	1 11,1 10,0	9 3,7
minder vervuiling		1 100,0 2,7	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	1 0,4
meer vervuiling		6 20,0 16,2	8 26,7 10,8	9 30,0 14,3	7 23,3 11,9	0 0 0	30 12,3
voldoende aandacht		2 28,6 5,4	3 42,9 4,1	1 14,3 1,6	1 14,3 1,7	0 0 0	7 2,9
onvold. aandacht		3 12,0 8,1	8 32,0 10,8	7 28,0 11,1	6 24,0 10,2	1 4,0 10,0	25 10,3
rioolwater pos.		0 0 0	1 50,0 1,4	0 0 0	1 50,0 1,7	0 0 0	2 0,8
rioolwater neg.		0 0 0	1 100,0 1,4	0 0 0	0 0 0	0 0 0	1 0,4
controle pos.		0 0 0	0 0 0	1 100,0 1,6	0 0 0	0 0 0	1 0,4
controle onvold.		1 16,7 2,7	2 33,3 2,7	3 50,0 4,8	0 0 0	0 0 0	6 2,5

informatie	2 16,7 5,4	3 25,0 4,1	3 25,0 4,8	3 25,0 5,1	1 8,3 10,0	12 4,9
(milieu)bewustz. neg	4 22,2 10,8	5 27,8 6,8	7 38,9 11,1	2 11,1 3,4	0 ,0 ,0	18 7,4
overig	7 35,0 18,9	4 20,0 5,4	4 20,0 6,3	4 20,0 6,6	1 5,0 10,0	20 8,2
Column	37	74	63	59	10	243
Total	15,2	30,5	25,9	24,3	4,1	100,0

Percents and totals based on respondents; 243 valid cases; 22 missing cases

REDEW2 reden oordeel waterkwaliteit by SES sociale klasse (respondenten met een positief oordeel)

REDEW2	Count Row pct Col pct	SES					Row Total
		hoog	laag				
		1	2	3	4	5	
weet niet	3 20,0 1,5	7 46,7 2,4	1 6,7 ,5	4 26,7 2,1	0 ,0 ,0		15 1,7
gelijk gebleven	1 50,0 ,5	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 50,0 ,5	0 ,0 ,0		2 ,2
waarneming	32 21,6 15,6	45 30,4 15,3	31 20,9 15,0	38 25,7 19,7	2 1,4 20,0		148 16,3
omgeving	7 17,1 3,4	15 36,6 5,1	7 17,1 3,4	12 29,3 6,2	0 ,0 ,0		41 4,5
verschilt per gebied	4 44,4 2,0	3 33,3 1,0	2 22,2 1,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0		9 1,0
gevoel	10 21,7 4,9	19 41,3 6,4	7 15,2 3,4	8 17,4 4,1	2 4,3 20,0		46 5,1
moet beter	9 34,6 4,4	11 42,3 3,7	3 11,5 1,5	3 11,5 1,6	0 ,0 ,0		26 2,9
kan niet zien	7 43,8 3,4	6 37,5 2,0	3 18,8 1,5	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0		16 1,8
milieu/natuur pos.	75 22,6 36,6	115 34,6 39,0	75 22,6 36,4	63 19,0 32,6	4 1,2 40,0		332 36,5
milieu/natuur neg.	1 33,3 ,5	1 33,3 ,3	0 ,0 ,0	1 33,3 ,5	0 ,0 ,0		3 ,3
kwal. alg. goed	24 22,9 11,7	36 34,3 12,2	26 24,8 12,6	18 17,1 9,3	1 1,0 10,0		105 11,6
kwal. alg. slecht	1 33,3 ,5	0 ,0 ,0	1 33,3 ,5	1 33,3 ,5	0 ,0 ,0		3 ,3
waarneemb. kwal. pos	25 19,8 12,2	37 29,4 12,5	34 27,0 16,5	29 23,0 15,0	1 ,8 10,0		126 13,9
waarneemb. kwal. neg	0 ,0 ,0	1 33,3 ,3	1 33,3 ,5	1 33,3 ,5	0 ,0 ,0		3 ,3
recreatie pos.	13 20,0 6,3	28 43,1 9,5	16 24,6 7,8	8 12,3 4,1	0 ,0 ,0		65 7,2
recreatie neg.	1 100,0 ,5	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0		1 ,1
minder vervuiling	21 19,6 10,2	45 42,1 15,3	27 25,2 13,1	12 11,2 6,2	2 1,9 20,0		107 11,8
meer vervuiling	2 18,2 1,0	6 54,5 2,0	0 ,0 ,0	3 27,3 1,6	0 ,0 ,0		11 1,2
voldoende aandacht	29 24,8 14,1	35 29,9 11,9	23 19,7 11,2	30 25,6 15,5	0 ,0 ,0		117 12,9
onvold. aandacht	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 100,0 ,5	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0		1 ,1
rioolwater pos.	22 27,5 10,7	30 37,5 10,2	13 16,3 6,3	15 18,8 7,8	0 ,0 ,0		80 8,8
rioolwater neg.	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	1 100,0 ,5	0 ,0 ,0		1 ,1
controle pos.	18 17,5 8,8	39 37,9 13,2	24 23,3 11,7	21 20,4 10,9	1 1,0 10,0		103 11,3
controle onvold.	0 ,0 ,0	1 100,0 ,3	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0	0 ,0 ,0		1 ,1

informatie	26 22,2 12,7	42 35,9 14,2	29 24,8 14,1	20 17,1 10,4	0 ,0 ,0	117 12,9
(milieu)bewustz. pos	10 16,7 4,9	28 46,7 9,5	14 23,3 6,8	7 11,7 3,6	1 1,7 10,0	60 6,6
(milieu)bewustz. neg	0 ,0 ,0	1 50,0 ,3	0 ,0 ,0	1 50,0 ,5	0 ,0 ,0	2 ,2
overig	5 19,2 2,4	6 23,1 2,0	9 34,6 4,4	4 15,4 2,1	2 7,7 20,0	26 2,9
Column	205	295	206	193	10	909
Total	22,6	32,5	22,7	21,2	1,1	100,0

Percents and totals based on respondents; 909 valid cases; 31 missing cases

BIJLAGE 5

Toetsen voor de gemiddelden

BIJLAGE 5 Toetsen voor de gemiddelden

Gemiddelden van het oordeel over de uitvoering en over de waterkwaliteit in beide onderzoeken:

Number of valid observations (listwise) = 497,00

Variable	Mean	Std Dev	Minimum	Maximum	Valid N	Label
VRG1	4,16	,91	1	6	641	zorg voor water (aanv. onderzoek)
ZRGWATER	4,16	1,03	1	6	676	zorg voor water (vorige onderzoek)
VRG3	4,24	1,05	1	6	600	oppervlaktewater schoner? (aanv. onderzoek)
SCHOONWT	3,96	1,04	1	6	676	oppervlaktewater schoner? (vorige onderzoek)

1. Verschuiving in oordeel over de uitvoering van de zorg voor oppervlaktewater:

t-tests for Paired Samples

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VRG1 zorg voor water	593	,375	,000	4,1855	,913	,037
ZRGWATER zorg voor water				4,1754	1,040	,043

Paired Differences			t-value	df	2-tail Sig
Mean	SD	SE of Mean			
,0101	1,097	,045	,22	592	,822
95% CI (-,078; ,099)					

Deze verschuiving is niet significant.

2. Verschuiving in oordeel over de waterkwaliteit:

t-tests for Paired Samples

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VRG3 oppervlaktewater schoner	567	,514	,000	4,2769	1,038	,044
SCHOONWT oppervlaktewater schoner				4,0159	1,046	,044

Paired Differences			t-value	df	2-tail Sig
Mean	SD	SE of Mean			
,2610	1,027	,043	6,05	566	,000
95% CI (.176; ,346)					

Deze verschuiving is wel significant.

BIJLAGE 6

Verband verschuivingen met achtergrondvariabelen

BIJLAGE 6 Verband verschuivingen met achtergrondvariabelen

STEMKANS kans dat men gaat stemmen

Value Label	Value	Frequency	Percent	Valid Percent	Cum Percent
niet zeker	0	504	19,4	36,2	36,2
zeker	1	887	34,2	63,8	100,0
	,	1203	46,4	Missing	
Total		2594	100,0	100,0	
Valid cases	1391	Missing cases	1203		

LIDNM01 Geen lidmaatschap natuur-en milieuorganisaties

Value Label	Value	Frequency	Percent	Valid Percent	Cum Percent
nee=wel ergens lid van	0	948	36,5	52,4	52,4
ja=nergens lid van	1	862	33,2	47,6	100,0
	,	784	30,2	Missing	
Total		2594	100,0	100,0	
Valid cases	1810	Missing cases	784		

LIDNM02 Natuurmonumenten lidmaatschap

Value Label	Value	Frequency	Percent	Valid Percent	Cum Percent
nee	0	1292	49,8	71,4	71,4
ja	1	518	20,0	28,6	100,0
	,	784	30,2	Missing	
Total		2594	100,0	100,0	
Valid cases	1810	Missing cases	784		

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable VERSCH1		verschill		By Variable STEMKANS		kans dat men gaat stemmen	
Analysis of Variance							
Source		D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F	F Prob.	
Between Groups		1	2,6456	2,6456	2,5420	,1115	
Within Groups		524	545,3468	1,0407			
Total		525	547,9924				
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean		
Grp 0	167	,1078	1,0700	,0828	-,0557	TO	,2713
Grp 1	359	-,0446	,9962	,0526	-,1480	TO	,0588
Total	526	,0038	1,0217	,0445	-,0837	TO	,0913

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VERSCH2	verschil2	By Variable	STEMKANS	kans dat men gaat stemmen	
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.	
Between Groups	1	,1882	,1882	,2088	,6479	
Within Groups	504	454,3256	,9014			
Total	505	454,5138				
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int	for Mean
Grp 0	153	,2941	,9381	,0758	,1443 TO	,4440
Grp 1	353	,2521	,9543	,0508	,1522 TO	,3520
Total	506	,2648	,9487	,0422	,1820 TO	,3477

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VERSCH1	verschil1	By Variable	LIDNM01	Geen lidmaatschap natuur-en milieuorganisaties	
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.	
Between Groups	1	2,0268	2,0268	1,9671	,1613	
Within Groups	591	608,9311	1,0303			
Total	592	610,9578				
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean	
Grp 0	355	-,0394	,9850	,0523	-,1423 TO	,0634
Grp 1	238	,0798	1,0584	,0686	-,0553 TO	,2150
Total	593	,0084	1,0159	,0417	-,0735 TO	,0904

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VERSCH2	verschil2	By Variable	LIDNM01	Geen lidmaatschap natuur-en milieuorganisaties	
Analysis of Variance						
Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.	
Between Groups	1	,1301	,1301	,1436	,7049	
Within Groups	565	511,7888	,9058			
Total	566	511,9189				
Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean	
Grp 0	341	,2434	,9248	,0501	,1449 TO	,3419
Grp 1	226	,2743	,9911	,0659	,1444 TO	,4042
Total	567	,2557	,9510	,0399	,1773 TO	,3342

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable	VERSCH1	verschil1	By Variable	LIDNM02	Natuurmonumenten lidmaatschap
Analysis of Variance					
		Sum of	Mean	F	F
Source	D.F.	Squares	Squares	Ratio	Prob.
Between Groups	1	3,2285	3,2285	3,1396	,0769
Within Groups	591	607,7294	1,0283		
Total	592	610,9578			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 0	393	,0611	1,0431	,0526	-,0424 TO ,1645
Grp 1	200	-,0950	,9542	,0675	-,2281 TO ,0381
Total	593	,0084	1,0159	,0417	-,0735 TO ,0904

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable	VERSCH2	verschil2	By Variable	LIDNM02	Natuurmonumenten lidmaatschap
Analysis of Variance					
		Sum of	Mean	F	F
Source	D.F.	Squares	Squares	Ratio	Prob.
Between Groups	1	,0535	,0535	,0590	,8082
Within Groups	565	511,8654	,9060		
Total	566	511,9189			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 0	373	,2627	,9813	,0508	,1628 TO ,3626
Grp 1	194	,2423	,8921	,0641	,1159 TO ,3686
Total	567	,2557	,9510	,0399	,1773 TO ,3342

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable	VERSCH1	verschil1	By Variable	GESLACHT	geslacht
Analysis of Variance					
		Sum of	Mean	F	F
Source	D.F.	Squares	Squares	Ratio	Prob.
Between Groups	1	,0003	,0003	,0003	,9857
Within Groups	591	610,9575	1,0338		
Total	592	610,9578			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	381	,0079	,9854	,0505	-,0914 TO ,1071
Grp 2	212	,0094	1,0709	,0735	-,1356 TO ,1544
Total	593	,0084	1,0159	,0417	-,0735 TO ,0904

- - - - - O N E W A Y - - - - -						
Variable	VERSCH2	verschil2	By Variable	GESLACHT	geslacht	
Analysis of Variance						
		Sum of	Mean	F	F	
Source	D.F.	Squares	Squares	Ratio	Prob.	
Between Groups	1	,9100	,9100	1,0061	,3163	
Within Groups	565	511,0089	,9044			
Total	566	511,9189				
Standard Standard						
Group	Count	Mean	Deviation	Error	95 Pct Conf Int for Mean	
Grp 1	367	,2262	,9441	,0493	,1292 TO	,3231
Grp 2	200	,3100	,9636	,0681	,1756 TO	,4444
Total	567	,2557	,9510	,0399	,1773 TO	,3342

